MONITORING- & EVALUATIERAPPORT BELEIDSPLAN RUIMTE EN MOBILITEIT PUURS-SINT-AMANDS

JUNI 2023

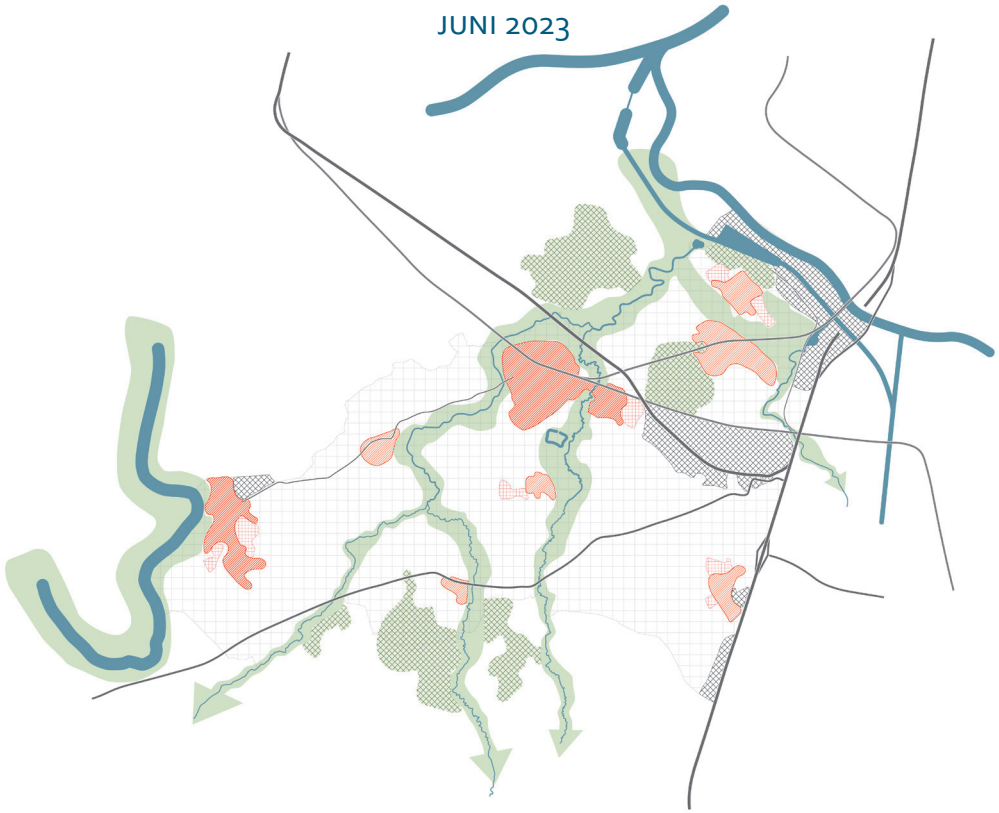

TRIDÉE ADVISEURS IN DUURZAME MOBILITEIT

ATELIER ROMAIN

anteagroup

Endeavour

COLOFON

Opdracht

Monitoring- en evaluatierapport
Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit
Puurs-Sint-Amands

versie: 14 juni 2023 -
na verwerking opmerkingen CBS dd. 12/6/2023

Opdrachtgever

Puurs-Sint-Amands

Onderzoeksteam

Brecht Vandekerckhove
Arnout De Waele
Janne Vaes
Laurens Van Hoek
Marten Dugernier
Siebe Puynen
Stijn Derkinderen
Jakob Vandevoorde

Atelier Romain
Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent
+32 (0) 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be

Antea Group nv
Roderveldlaan 1
2600 Antwerpen
+32 (0) 3 221 55 00
www.anteagroup.be

Tridée
Quellinstraat 6
2018 Antwerpen
+32 (0) 3 226 77 90
www.tridee.eu

Endeavour
Rijnkaai 37
2000 Antwerpen
+32 (0) 478 25 62 12
www.endeavours.eu

INHOUD

Introductie **6**

Groenblauwe structuren als uitgangspunt 10

1 De beekvalleien in Puurs-Sint-Amands maken in 2050 deel uit van een robuust en veerkrachtig groenblauw netwerk. 11
2 In 2050 is op het grondgebied van Puurs-Sint-Amands minstens 20m² wijkgroen per inwoner aanwezig. 25
3 Op wandelafstand vanuit elke kern in Puurs-Sint-Amands kan men in 2050 één of meerdere groenruimtes met een minimale (opgetelde) oppervlakte van 5 ha bereiken. 40
4 In Puurs-Sint-Amands 2050 is minimaal 100 ha groen onontsloten (ontoegankelijk) voor de mens. 41

Landbouw en landschap 46

1 In 2050 zijn er in Puurs-Sint-Amands minstens 4 productieve landschapskamers met elk een oppervlakte van minimaal 5 ha. 47
2 In Puurs-Sint-Amands 2050 wordt 200 ha landbouwgebied beheerd op agro-ecologische en/of regeneratieve wijze. 56

Trage wegen koppelen aan het groenblauwe netwerk 60

1 Elke kern in Puurs-Sint-Amands is in 2050 voorzien van minstens één volledig toegankelijke wandelroute van minimaal 2,5 km doorheen de kern en het omliggend landschap. 61
2 In 2050 omvatten de kernen in Puurs-Sint-Amands één groene, autoluwe dorpsas, op maat van elke kern ontworpen, welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt. 66
3 Fietssnelwegen ter hoogte van de kernen worden in 2030 bereikbaar gemaakt via (boven)lokale fietsroutes. 74
4 In 2030 zijn er tussen de aanpalende kernen voetgangersverbindingen via voornamelijk trage wegen. 80

Duurzaam verbinden volgens het STOP-principe 84

1 De modal split voor woon-werk en woon-school verplaatsingen in Puurs-Sint-Amands bedraagt 50/50 in 2030. 85
2 In 2050 omvat elke kern in Puurs-Sint-Amands minstens één groene, autoluwe dorpsas welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt. 88

3 In Puurs-Sint-Amands 2050 zijn alle functionele fietsroutes ingericht volgens maximale fietsveiligheid en maximaal fietscomfort, rekening houdend met fauna en flora in de omgeving. 89
4 In 2050 bevindt het regionaal doorgaand verkeer zich in Puurs-Sint-Amands voornamelijk op hoofd- en regionale wegen. 94
5 Tegen 2030 is er in Puurs-Sint-Amands per 1000 inwoners minstens 1 toegangspunt voor (elektrische) deelmobiliteit, voorzien van 2 deelwagens. 98

Voorzieningen als drager: centraal en bereikbaar wonen 102

1 Bijkomende woongelegenheden worden tegen 2050 uitsluitend nog gebouwd op toekomstbestendige locaties in Puurs-Sint-Amands, binnen kernafbakeningen. 103
2 In 2050 is het woonpatrimonium in Puurs-Sint-Amands afgestemd op behoeften van de diverse huishoudenstypes. 110
3 In 2030 zijn alle Hoppin uitgebouwd met een aangepaste uitrusting naargelang het type. 116
4 In 2050 omvat elke kern in Puurs-Sint-Amands minstens één groene, autoluwe dorpsas welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt. 117

Levenslang en intergenerationeel wonen 118

1 In 2050 is het woonpatrimonium in Puurs-Sint-Amands afgestemd op behoeften van de diverse huishoudenstypes. 119
2 In Puurs-Sint-Amands 2050 is 25% van de woningen levensloopbestendig: ze worden ontworpen met aandacht voor behoeften van mensen met een verminderde mobiliteit en zijn hiertoe eenvoudig aanpasbaar of reeds aangepast. 120
3 Het openbaar domein in de gemeente Puurs-Sint-Amands is in 2050 toegankelijk en inclusief ingericht volgens de 7 principes van universal design. 122

Ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen 124

1 In Puurs-Sint-Amands 2050 zijn ondersteunende facilitaire activiteiten, aansluitend op de industriële activiteiten, ruimtelijk gebundeld waardoor bedrijventerreinen efficiënter benut worden voor de productieve, industriële en/of logistieke activiteiten. 125

INTRODUCTIE

WAT IS DIT MONITORING- & EVALUATIERAPPORT?

Ruimtelijke beleidsplannen zijn bedoeld als dynamische, strategische plannen. In tegenstelling tot de ruimtelijke structuurplannen die zij vervangen, zijn zij voorzien om meer flexibiliteit toe te laten in de strategische ruimtelijke planning. Zo kunnen zij, door de individuele beleidskaders, mee evolueren met de inzichten binnen onze discipline. Ze zijn bedoeld als bondige plannen, waarbij de essentiële ambities, doelstellingen en acties centraal staan. Achterliggend onderzoek, dat werd uitgevoerd om tot deze zaken te komen, kan worden aangeleverd als onderzoeksrapporten. Naast onderzoeksrapporten zijn ook monitorings- en evaluatierapporten mogelijk. Deze rapporten geven meer informatie over hoe gemeente haar doelstellingen kan monitoren en evalueren.

Het monitorings- en evaluatierapport zelf staat, net als de onderzoeksrapporten, 'procedureel los' van het eigenlijke ruimtelijk beleidsplan. De rapporten kunnen informatief worden gepubliceerd, samen met het ruimtelijk beleidsplan. Zij hebben echter een puur informatief karakter en dienen in die zin vooral om duidelijk te maken hoe de gemeente de SMART-doelen zal opvolgen en welke aspecten hierbij van belang zijn.

Voorliggend rapport is zo'n monitorings- en evaluatierapport, gericht op de (tussentijdse) toetsing van de SMART-doelstellingen die werden opgenomen in de Strategische Visie van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit Puurs-Sint-Amands. Het monitorings- en evaluatierapport geeft, met de tools en data die op heden voor handen zijn, aan hoe de doelstellingen kunnen worden opgevolgd en gecontroleerd. We kunnen op heden echter niet garanderen dat data, die door andere overheden of organisaties wordt gepubliceerd, ook in de toekomst voorhanden zal zijn. Hetzelfde geldt voor de technologie en software waarnaar verwezen wordt in het rapport. De kans is groot dat over enkele

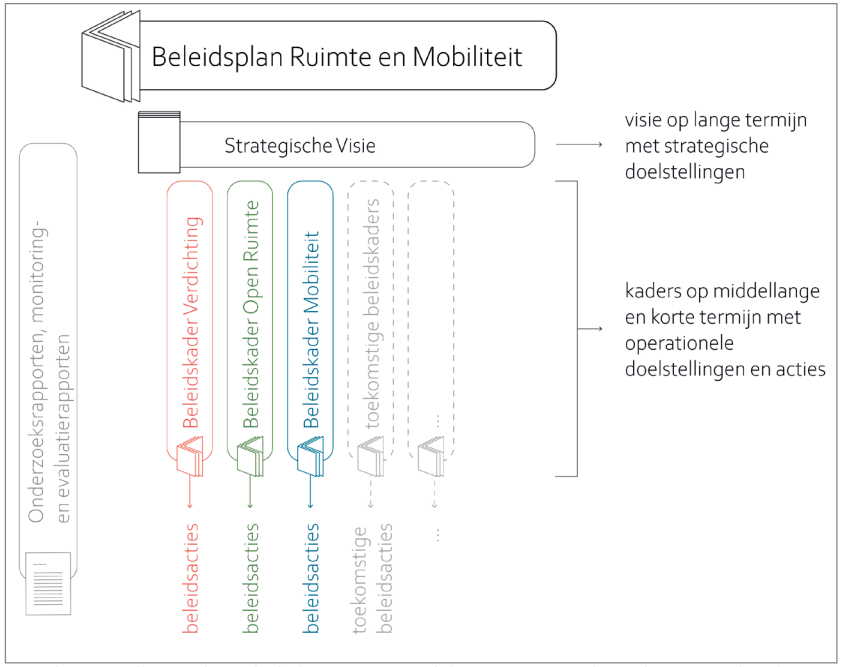

Schematische voorstelling van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit (eigen verwerking o.b.v. BVR tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning dd.30 maart 2018)

jaren andere, meer geschikte tools beschikbaar zullen zijn. Het rapport geeft dus aan hoe de doelen, met de middelen van vandaag, op (eenvoudige) wijze kunnen worden gemonitord. Indien andere data of tools beschikbaar worden, staat het de gemeente uiteraard vrij om deze te benutten (en dus een andere -verbeterde- monitoring te hanteren dan deze in dit rapport).

Hoewel het Ontwerp Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit in openbaar onderzoek ligt, en de onderzoeks- en monitorings- en evaluatierapporten daarbij kunnen worden geconsulteerd, wil dit niet zeggen dat op deze documenten op dezelfde manier kan worden gereageerd. Men kan opmerkingen en bezwaren formuleren op het Ontwerp Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit, net

zoals op hierop ook adviezen worden gevraagd bij de hogere overheden en de buurtgemeenten. Op de flankerende rapporten kan men niet reageren op een dergelijke manier. Men kan dit document inkijken om zicht te krijgen op het onderzoek, bijvoorbeeld bij eventuele vragen over de beslissingen in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Het is echter niet de bedoeling om het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit zelf te 'verzwaren' met alle informatie uit de rapporten. Het beleidsplan zelf kan daarom focussen op de beslissingen die we maakten voor de toekomst.

OPBOUW VAN DIT RAPPORT

Bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit voor de gemeente Puurs-Sint-Amands werden 7 ambities geformuleerd. Elke ambitie werd voorzien met ruimtelijke strategieën en SMART-doelstellingen. In dit monitoring- en evaluatierapport staan deze SMART-doelstellingen centraal. We bouwen het rapport dan ook op telkens vanuit de ambitie en de daarbij horende doelstellingen.

We trachten per doelstelling een methode te voorzien die (waar mogelijk op een relatief eenvoudige en snelle wijze) kan worden benut om de voortgang in het behalen van de doelstelling te onderzoeken. In sommige gevallen zal het niet mogelijk zijn om vandaag een complete methode mee te geven voor de meting, maar kunnen we evenwel aantonen dat deze doelstellingen haalbaar zijn (en hierbij leggen we het verband naar de strategieën en acties uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit).

Dit monitorings- en evaluatierapport wordt opgebouwd volgens de gestelde ambities uit de Strategische Visie van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit:

- Groenblauwe structuren als uitgangspunt
- Landbouw en landschap
- Trage wegen koppelen aan het groenblauw netwerk
- Duurzaam verbinden volgens het STOP-principe
- Levenslang en intergenerationeel wonen
- Voorzieningen als drager: centraal en bereikbaar wonen
- Ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen.

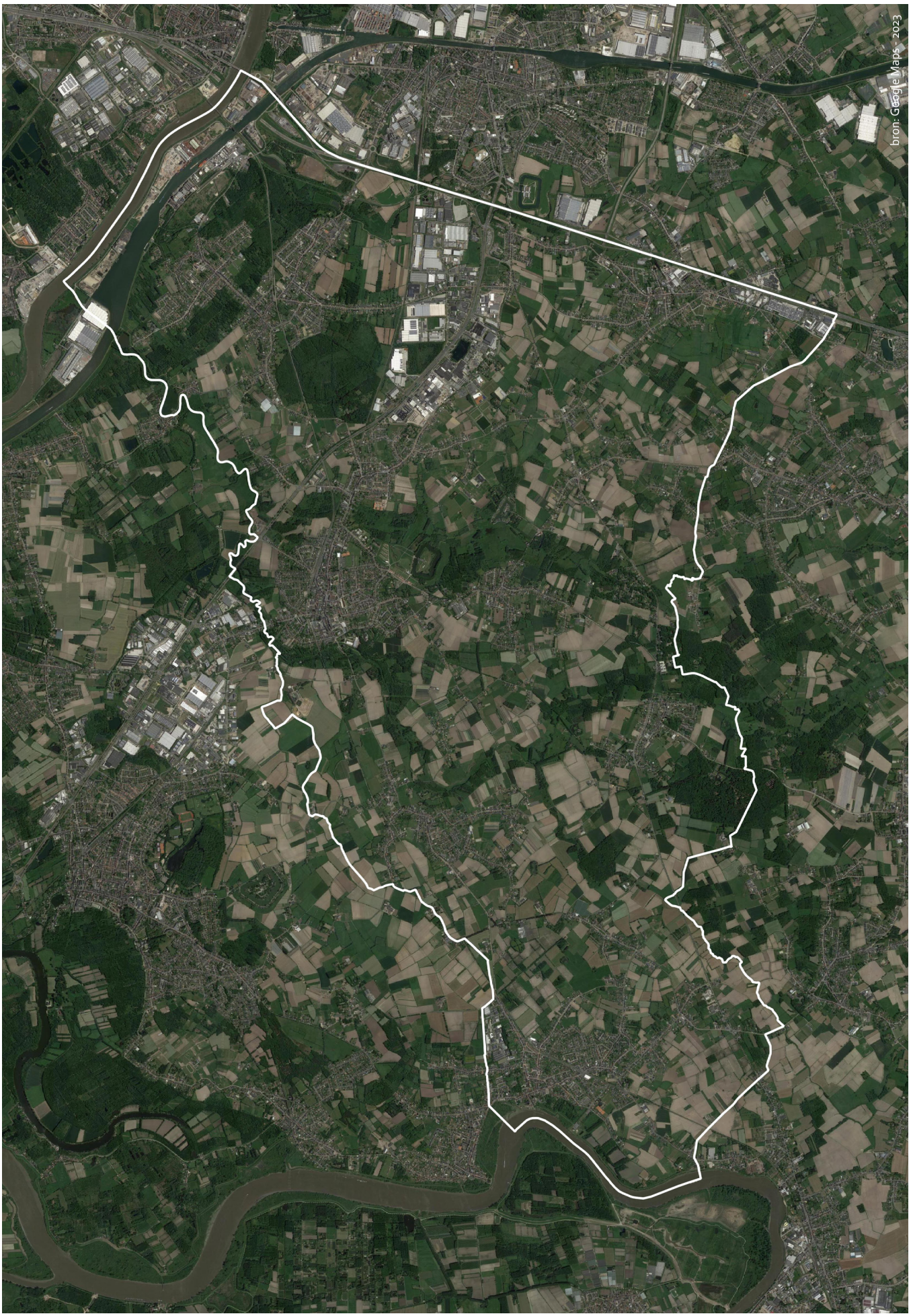
bron: Google Maps - 2023

PUURS-SINT-AMANDS IN 2023

0 1 2 km

ATELIER ROMAIN

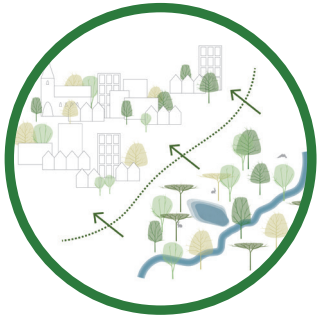

GROENBLAUWE STRUCTUREN ALS UITGANGSPUNT

SMART-DOELSTELLINGEN

1. De beekvalleien in Puurs-Sint-Amands maken in 2050 deel uit van een robuust en veerkrachtig groenblauw netwerk.
2. In 2050 is op het grondgebied van Puurs-Sint-Amands minstens 20 m² wijkgroen per inwoner aanwezig.
3. In Puurs-Sint-Amands 2050 is minimaal 150 ha groen onontsloten (ontoegankelijk) voor de mens.

1 DE BEEKVALLEIEN IN PUURS-SINT-AMANDS MAKEN IN 2050 DEEL UIT VAN EEN ROBUUST EN VEERKRACHTIG GROENBLAUW NETWERK.

Met deze SMART-doelstelling wil de gemeente Puurs-Sint-Amands werken aan het watergevoelig karakter van haar beekvalleien.

De gemeente spreidt zich van de Scheldeoever tot aan de Rupel en het kanaal. Deze stromen zijn de grootschalige **blauwe structuren** die ook de grenzen van de gemeente uitmaken. Daarnaast stromen ook meer **kleinschalige blauwe aders** doorheen de gemeente: de Vliet, de Molenbeek, de Ziel- en Birrebeek, de Klaverbeek, … Ook zij zijn essentiële elementen in het landschap en de ruimtelijke structuur van de gemeente. Naast deze rivieren en beken kent de open ruimte ook talrijke grachten, die mee het watersysteem bepalen.

Met de ambitie 'Groenblauwe structuren als uitgangspunt' maken we duidelijk dat deze structuren de **randvoorwaarden vormen voor ontwikkeling**.
De groenblauwe structuren vervullen een belangrijke functie inzake klimaatuitdagingen, biodiversiteit, waterbeheer, … én zij dragen wezenlijk bij aan de open ruimte. Zij dienen dan ook beschermd te worden. Meer nog dan beschermd, willen we met deze ambitie ook duidelijk maken dat deze groenblauwe natuurstructuren verder versterkt moeten worden. De gemeente investeert hier op heden reeds in en wil dit **proactief openruimtebeleid** ook in de toekomst verderzetten.

Door de valleien die de gemeente omvat te versterken als waterbergende structuren én als robuuste natuurgehelen, versterkt de gemeente de **veerkracht van haar openruimtestructuren**. Met de term 'veerkracht' duiden we op het vermogen van de ruimte om zich te herstellen na geleden schade (bijvoorbeeld door hitte, droogte en overstromingen). We verwijzen hierbij graag naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen:

"VEERKRACHTIGE INRICHTING DIE VOEDSELPRODUCTIE, BIODIVERSITEIT, BODEMINFILTRATIE EN REGENWATERBERGING GARANDEERT:

Rivier- en beeksystemen, natuur-, bos- en landbouwgebieden zijn, als ze op de juiste manier ingericht en beheerd worden, in staat om veranderingen en druk op te vangen. De ruimte wordt zodanig ingericht dat ze niet telkens aangepast moet worden bij het herstel van geleden schade door overstromingen, droogte of hitte, maar veerkrachtig genoeg is om ook tijdens of na periodes van veranderingen of onzekerheden voldoende voedselproductie, biodiversiteit, bodeminfiltratie, regenwaterberging en waterzuivering te garanderen.

(…)

Een robuust netwerk van natuur- en bosgebieden en kwaliteitsvolle natuur is belangrijk om biodiversiteit te garanderen. Om dit te realiseren dienen natuur- en bosgebieden gericht te worden aangekocht, ingericht of beschermd door de overheid of private initiatieven. Prioritaire gebieden worden in kaart gebracht. Planologische ingrepen zijn een meerwaarde om de bescherming ook juridisch te garanderen. (…) Het behoud van het onbebouwd karakter van natuurlijke waterbergingsgebieden, valleien en overstromingsgevoelige zones voorkomt overstromingsschade samen met de aanleg van bijkomende waterbergingsgebieden."

bron: Beleidsplan Ruimte Vlaanderen - Samenhangende veerkrachtige (open) ruimte - p. 58

De gegevens omtrent overstromingsgevoelige gebieden zijn recent geüpdatet. Het bijhorende kaartmateriaal is consulteerbaar via Geopunt. Het betreft, voor wat betreft Puurs-Sint-Amands, de datasets 'Watertoets: overstromingsgevoelige gebieden pluviaal, 2023' en 'Watertoets: overstromingsgevoelige gebieden fluviaal, 2023'.

Deze kaarten zijn bedoeld als advieskaarten die (verplicht) worden geconsulteerd bij het beoordelen van omgevingsvergunningsaanvragen. Tegelijk geven deze kaarten een goed (macro-)beeld van waar zich de gevoelige gebieden bevinden, en waar zich knelpunten bevinden.

De kaarten beschrijven 4 mogelijke types overstromingsgevoeligheid:

- A – Geen overstroming gemodelleerd
- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat (met terugkeerperiode van 100 jaar of minder)

Deze kaarten werden opgemaakt door de VMM en zijn sinds 2023 van kracht. Deze kaarten vervangen door voormalige kaarten i.f.v. de watertoets uit 2017. Wanneer deze kaarten in de toekomst opnieuw zullen worden geëvalueerd, is nog niet duidelijk. Het staat echter wel vast dat deze kaarten (of een vergelijkbaar type) in de toekomst opnieuw zal worden opgemaakt. De gemeente Puurs-Sint-Amands zal, bij het evalueren van deze SMART-doelstelling, dus steeds gebruik kunnen maken van dergelijke (of vergelijkbare) kaarten.

Naast de kaarten omtrent overstromingsgevoeligheid, zijn er ook signaalgebieden goedgekeurd. Signaalgebieden zijn (nog) niet ontwikkelde gebieden met een zogenoemde 'harde' planologische bestemming (zoals woongebied, industriegebied, recreatiegebied,...). Deze gebieden onderscheiden zich aangezien zij ook een rol kunnen opnemen in de aanpak van wateroverlast en overstromingen. Dit, omdat ze kunnen overstromen of omdat ze omwille van specifieke bodemeigenschappen als een natuurlijke spons fungeren. Voor signaalgebieden geldt dat, wanneer uit grondige analyse blijkt dat het risico op wateroverlast bij een ontwikkeling volgens de bestemming zou vergroten, het de Vlaamse Regering is die beslist over het vervolgtraject voor dat gebied. In zo'n vervolgtraject zal een ontwikkelingsperspectief vastgesteld worden. Bij een dergelijk ontwikkelingsperspectief hoort ook een beslissing over welk planologisch instrument hiertoe wordt ingezet. Als het signaalgebied een andere (zachte) bestemming moet krijgen, verbindt de Vlaamse Regering zich ertoe om hierin ook het initiatief te nemen (en ook de nodige compensaties te betalen).

In Puurs-Sint-Amands zijn 7 dergelijke signaalgebieden aanwezig (zie ook verder). Alle 7 hebben een bouwvrije opgave.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Overstromingsgevoeligheid in zichzelf houdt geen probleem in. Problemen ontstaan slechts wanneer er schade optreedt als gevolg van wateroverlast (vb: aan gebouwen, maar ook onherstelbare schade aan de natuur en biotopen). Daarom streeft de gemeente naar veerkrachtige beekvalleien in 2050, maar dit wil niet zeggen dat er vandaag al geen werk van wordt gemaakt!

Wanneer we kijken naar de huidige planologische bestemmingen, zien we dat de overgrote hoeveelheid van de overstromingsgevoelige gebieden vandaag reeds gelegen zijn in planologisch 'zachte' bestemmingen, namelijk in bos-, natuur- en groengebieden of in landbouwgebieden. Hierin vinden we een belangrijke garantie ten aanzien van de veerkracht. Deze gebieden, en dan in de eerste plaats de bos-, natuur- en groengebieden, hebben een grotere weerstand ten aanzien van overtollig water.

De gemeente investeert in deze openruimtegebieden en stelde recent verschillende masterplannen op voor de verdere duurzame inrichting van deze gebieden (vb: Dorpspark Kalfort, Masterplan Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo, Echo's van de Schelde,...). Sommige van deze plannen vereisen een doorvertaling in een RUP, welke ook wordt voorzien in de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Gebieden waar problemen wel waarschijnlijk zijn, zijn aangeduid als signaalgebieden. De gemeente Puurs-Sint-Amands wenst uitzonderlijk voorzichtig om te gaan met deze gebieden, en stelt in de eerste plaats geen verdere aansnijding van deze gronden voorop. Waar mogelijk werkt de gemeente ook aan een zachte inrichting van deze ruimtes. Dit is het geval voor signaalgebieden 1, 4, 5, 6 en 7. Zo werd eerder reeds ruimte voor water geboden in het RUP Zielbeek. Voor het Dorpspark Kalfort stelt men in het recente masterplan de duurzamere organisatie en inrichting van het gebied voorop, waarbij rekening werd gehouden met het watergevoelig karakter van de gronden (waaronder signaalgebied 7). Ook in het masterplan Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo wordt een veerkrachtige inrichting van de Vlietvallei opgenomen, waarbij voor het signaalgebied aan Oppuurs (nummer 1 op de kaart) een kwalitatieve inrichting voorzien voor de recreatiegebieden die hier zijn gelegen. Eerder, bij de opmaak van het RUP Poortersbossen, werd reeds voorzien in een planologische oplossing voor signaalgebied 6. Recent werd ook een masterplantraject opgestart voor de zogenaamde 'Groene Ring' rond Puurs, waarbij ook een kwalitatieve inrichting met ruimte voor water wordt voorzien voor signaalgebieden 4 en 5.

Voor signaalgebieden 2 en 3 (beide in Hof ter Bollen) ligt het anders: deze zijn op heden reeds aangesneden. Deze percelen zijn planologisch gelegen in woongebied met landelijk karakter. De gemeente wenst uitzonderlijk voorzichtig om te springen met elke vorm van ontwikkeling op deze gebieden, maar zal zelf geen planinitiatief (kunnen) nemen in deze gebieden. Evenwel is het overstromingsgevoelig karakter hier sterk beïnvloed door wat er zich stroomopwaarts (zoals in buurgemeente Londerzeel afspeelt. Recent werden reeds samenwerkingen gerealiseerd in de vorm van het Riviercontract van de Vliet-Molenbeek, waarvan de verdere uitrol ook werd opgenomen in de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

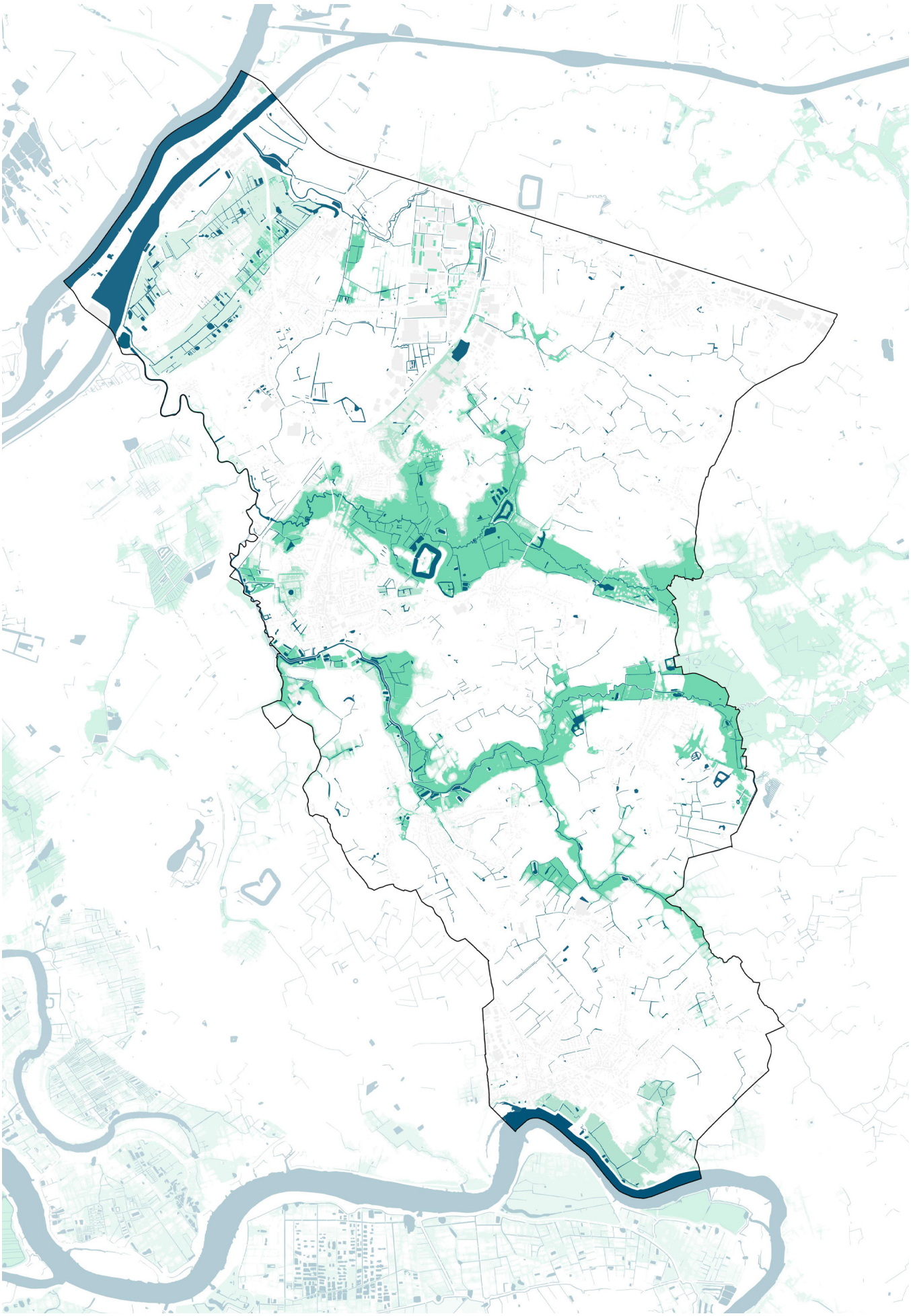

FLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

ATELIER ROMAIN

PLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

ATELIER ROMAIN

1
2
3
4
5
6
7

WATERLOPEN & SIGNAALGEBIEDEN

- Bevaarbare waterlopen
- Geklasseerde waterlopen - eerste categorie
- Geklasseerde waterlopen - tweede categorie
- Signaalgebieden (met nummer)

FLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

PLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

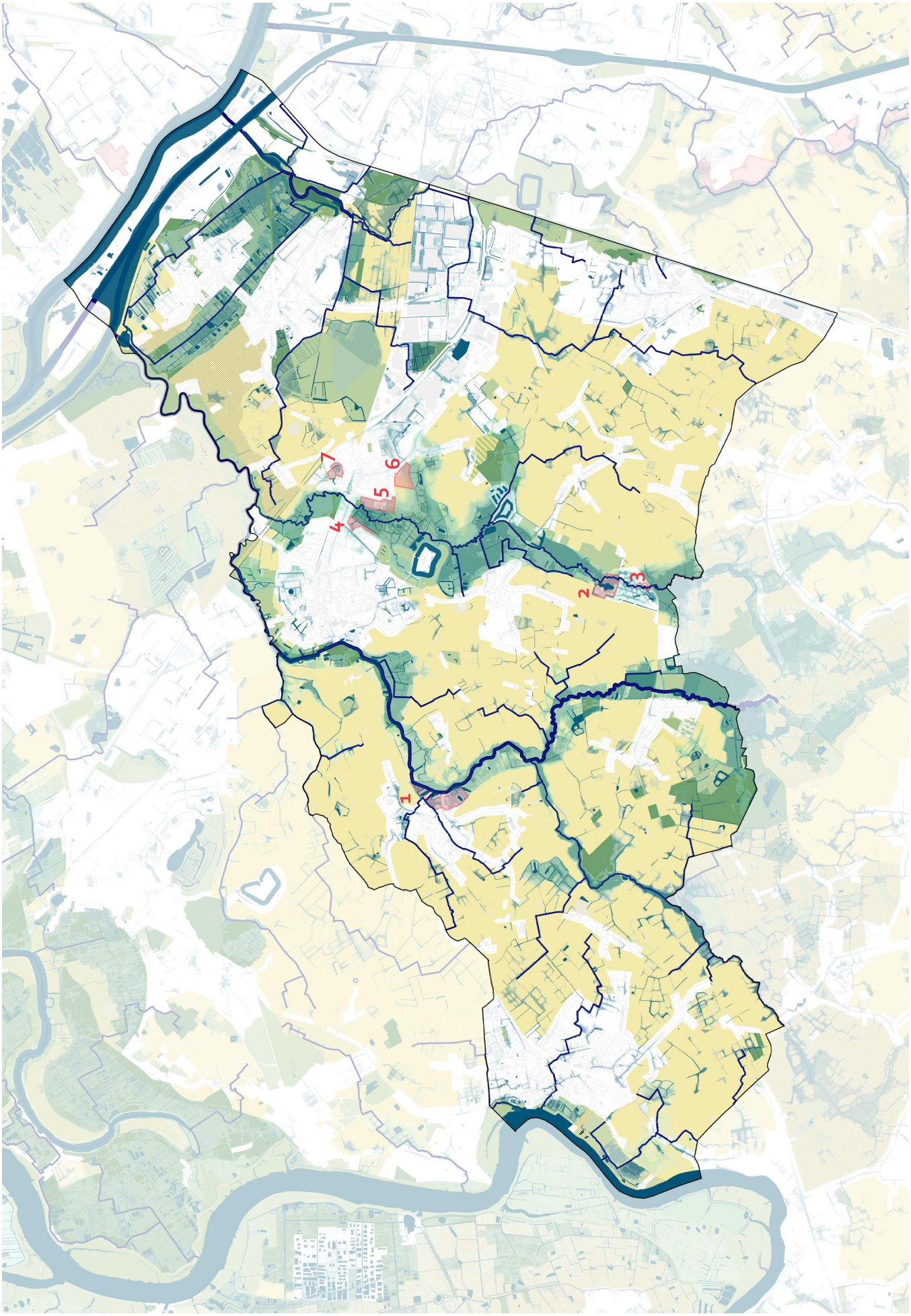
1
2
3
4
5
6
7

WATERLOPEN & SIGNAALGEBIEDEN

- Bevaarbare waterlopen
- Geklasseerde waterlopen - eerste categorie
- Geklasseerde waterlopen - tweede categorie
- Signaalgebieden (met nummer)

FLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

PLUVIAAL OVERSTROMINGSGEVOELIGE GEBIEDEN

- B – Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering (2050)
- C – Kleine kans op overstromingen onder het huidige klimaat
- D – Middelgrote kans op overstromingen onder het huidige klimaat

PLANOLOGISCHE BESTEMMING

- Landbouwgebieden
- Landschappelijk waardevolle landbouwgebieden
- Bosgebieden
- Natuur- en groengebieden

ATELIER ROMAIN

PUURS-SINT-AMANDS WERKT VANDAAG REEDS AAN DEZE DOELSTELLING!

detail Masterplan Echo's van de Schelde
door Atelier Horizon (2021)

Masterplan Dorpspark Kalfort
door Atelier Horizon (2021)

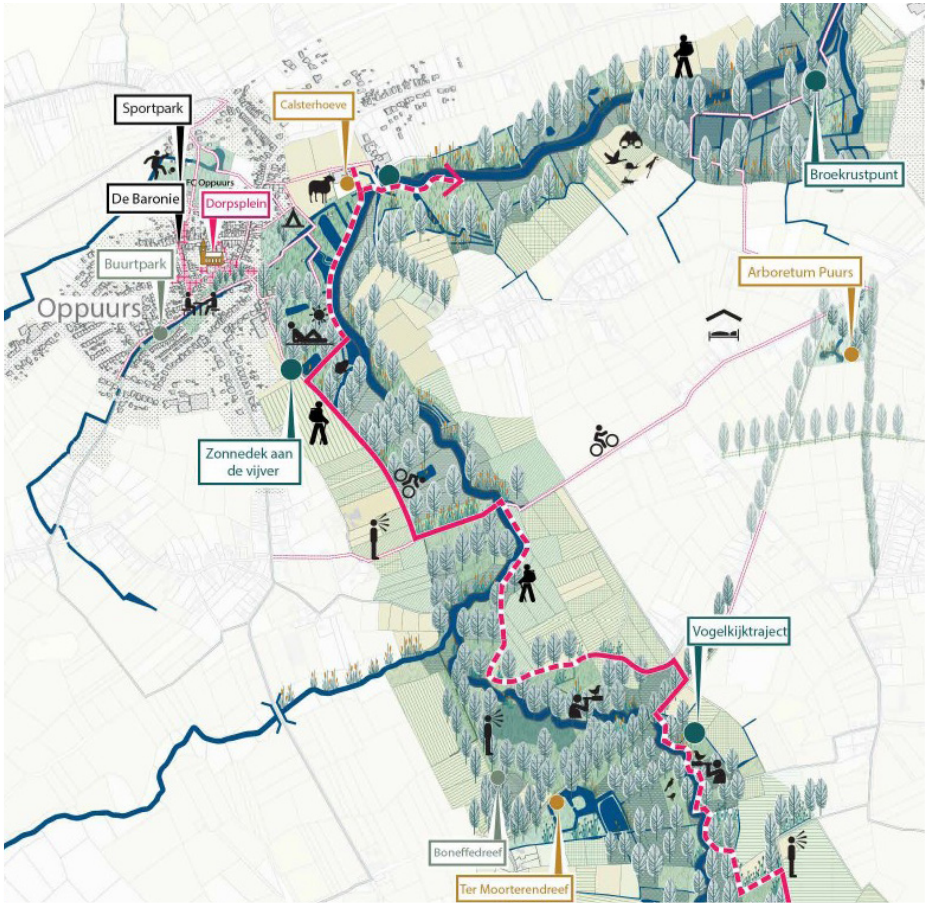

detail Masterplan Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo
door Atelier Horizon (2022)

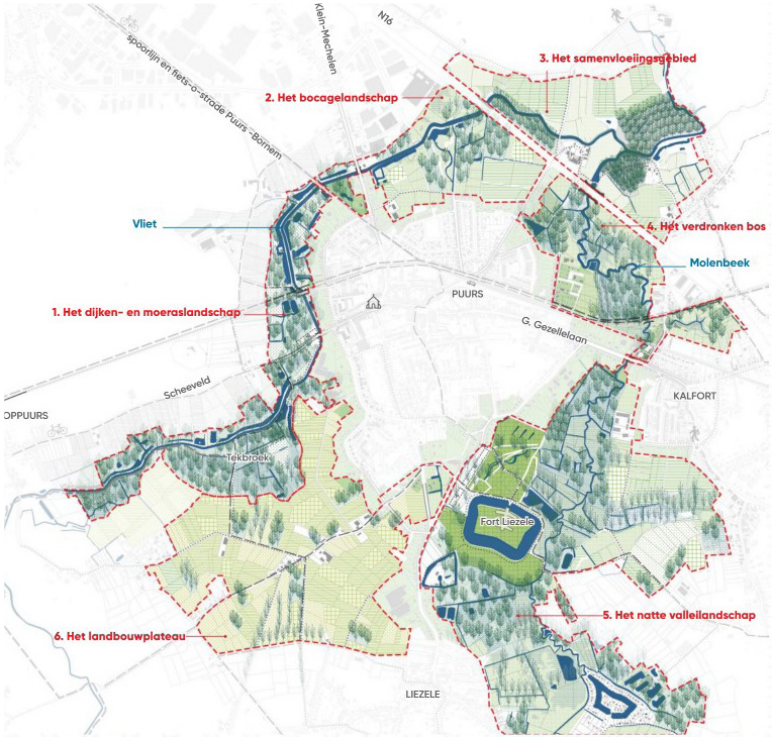

detail Masterplan (in opmaak) Groene Ring Puurs
door Atelier Horizon (2023)

Tot slot is het ook nog het vermelden waard dat de gemeente ook een Hemelwater- en droogteplan opmaakte, waarin ook de overstromingsgevoeligheid binnen het bebouwd weefsel een belangrijk onderwerp zijn. Tevens zet de gemeente haar schouders onder de gravitaire aansluiting van de Vliet, wat ook een gunstig effect zou hebben op de overstromingsgevoeligheid landinwaarts. Ook het verder opvolgen van dit complexe traject is opgenomen in de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Het is duidelijk dat deze SMART-doelstelling niet eenduidig meetbaar of op te volgen is. Het is een brede doelstelling die verschillende individuele projecten en acties vereist. Evenwel is het ook duidelijk dat de gemeente Puurs-Sint-Amands hiermee reeds aan de slag is, en ook met huidige planningstrajecten sterk inzet op haar veerkrachtige openruimtegebieden. Dit doet de gemeente uiteraard niet uitsluitend met het oog op een optimalere waterhuishouding en -berging, maar ook met het oog op het versterken van de diverse biotopen (flora en fauna). De verschillende plannen en projecten beogen immers ook op vlak van vegetatie, beheer en inrichting een pallet aan biotopen mogelijk te maken, alsook wordt het gedeeld gebruik van de open ruimte vooruitgeschoven. Hierdoor kan dezelfde ruimte zowel in functie van bijvoorbeeld natuur, landbouw als (zachte) recreatie.

De monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling is reeds vervat in de uitrol van de verschillende acties in het Riviercontract voor de Vliet-Molenbeek en het Hemelwater- en droogteplan. Tegelijk zal het op termijn mogelijk zijn om de resultaten van de vele inspanningen van de gemeente te toetsen aan de geüpdatete overstromingskaarten die in de toekomst zullen worden opgemaakt. Ook kan de gemeente zelf metingen en controles organiseren. Hiervoor kan zij zich prioritair richten op de meest kwetsbare gebieden, zoals de omgeving van signaalgebieden 2, 3, 4 en 5. Hier bevinden zich, in de vorm van bebouwing en (weg-)infrastructuur 'obstakels' voor het water.

Ook in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit zijn verschillende acties opgenomen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, een gunstig effect zullen hebben en het behalen van deze doelstelling in de hand zullen werken. Zo werd, eerder algemeen, opgenomen dat de gemeente ook in de toekomst verder wenst in te zetten op masterplanning om ook de open ruimte kwalitatief en toekomstbestendig in te richten. Met dergelijke toekomstige masterplannen kunnen we ook andere beekvalleien onderzoeken en duurzaam herinrichten.

2 IN 2050 IS OP HET GRONDGEBIED VAN PUURS-SINT-AMANDS MINSTENS 20m² WIJKGROEN PER INWONER AANWEZIG.

Anders dan voorgaande, is deze SMART-doelstelling eenvoudig, en op elk moment, te berekenen aan de hand van GIS (geografische informatie software) op basis van de inwonersaantallen en een geografische intekening van de groengebieden in de gemeente.

Zoals duidelijk is uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit Puurs-Sint-Amands, hanteren we het begrip 'wijkgroen' als volgt:

> *"Groene ruimtes van ca. 10 ha groot dat gelegen zijn binnen een wandelafstand van 1000 meter. De groene ruimtes zijn toegankelijk voor inwoners en kunnen natuur, bos of ander groen omvatten. Ook landbouwruimtes met een recreatief medegebruik kunnen hieronder vallen. (Privé-)tuinen worden hier niet in meegerekend, omdat deze ontoegankelijk zijn."*
>
> *Begrippenlijst Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit Puurs-Sint-Amands*

Aan de hand van deze omschrijving is het mogelijk om het aantal inwoners te confronteren met het aanwezige groen in de gemeente.

We berekenen de oppervlakte van de diverse toegankelijke groenruimtes in GIS. Hiertegenover plaatsen we de inwonersaantallen. Deze oefening kunnen op vandaag reeds doen volgens de huidige verdeling van de inwoners over de kernen. De berekening op de huidige toestand, kan in de toekomst worden herhaald en maakt deze SMART-doelstelling eenvoudig op te volgen.

Als eerste duiden we de groengebieden binnen de gemeente aan en berekenen we hiervan de oppervlakte. Vervolgens maken we, aan de hand van de gekarteerde wandelpaden (zoals beschikbaar via Geopunt of OpenStreetMap) een selectie van de gebieden volgens hoe toegankelijk zij zijn. Voor deze oefening op de huidige toestand maken we, via visuele controle, een brede en een strenge selectie. Ook de ontoegankelijke groengebieden kunnen op deze manier in beeld worden gebracht. Vervolgens selecteren we de toegankelijke groengebieden met een oppervlakte van minstens 10 ha, conform de definitie zoals gehanteerd in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Vervolgens kunnen we het afstandscriterium toepassen. De groengebieden van minstens 10 ha dienen zich op maximaal 1 km afstand te bevinden, conform de definitie uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. We hanteren deze afstand als de afstand die men dient af te leggen om het groengebied van minstens 10 ha te bereiken, niet als de afstand waarbinnen het volledig groengebied dient gelegen te zijn. Om deze afstand te berekenen maken we, binnen deze nulmeting, gebruik van de locatie van de Hoppinpunten in de verschillende kernen. Vanuit deze punten, die allen gelegen zijn in het centrum van de kernen, berekenen we door middel van een servicegebied de afstand van 1 kilometer. Belangrijk is wel dat we hiervoor een onderliggend netwerk hanteren, in dit geval het wegennet (GRB - Wegverbindingen 2023). Wanneer er dus geen weg is opgenomen in deze data, omdat het bijvoorbeeld een wandelpad of trage weg is, zal dit niet worden weergegeven in de servicegebieden. Daarom hanteren we naast servicegebieden ook gebruik van eenvoudige buffers van 1km rondom de Hoppinpunten. Met deze berekeningsmethode kunnen we selecteren welke gebieden binnen de vereiste afstand bereikbaar zijn.

De groengebieden die uit bovenstaande berekening resulteren, kwalificeren als wijkgroen: zij zijn toegankelijk, minstens 10 ha groot, en zijn gelegen op maximaal 1km (uit de kernen).

We berekenen de oppervlakte binnen de gemeentegrenzen. Sommige gebieden zijn immers veel ruimer dan enkel het gedeelte gelegen in Puurs-Sint-Amands (zoals de Lippelose bossen of de Vlietvallei). Hier maken we voor deze berekening echter abstractie van, en nemen dus uitsluitend de oppervlakte mee binnen de gemeentegrenzen.

Volgens de strenge selectie komen ca. 496 ha in aanmerking als wijkgroen. Volgens de brede selectie, welke ook rekening houdt met de uitvoering van recente masterplannen en de acties uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit, komen ca. 662 ha in aanmerking als wijkgroen.

Om vervolgens te onderzoeken hoe hun oppervlakte zich verhoudt ten aanzien van het aantal inwoners, zijn opnieuw twee berekeningsmethoden mogelijk. Volgens de eerste berekeningsmethode berekenen we het aantal m² wijkgroen op het totaal aantal inwoners van de gemeente. In 2022 (meest recente observaties, via provincies.incijfers.be) telde Puurs-Sint-Amands 26312 inwoners. Dit wil zeggen dat we de gevraagde 20m² uit de SMART-doelstelling zullen vermenigvuldigen met dit aantal inwoners. Dit resulteert, volgens de eerste berekeningsmethode, in een gevraagde oppervlakte wijkgroen van 526240 m², oftewel 52,6 ha (namelijk: 20m²*26312inwoners=526240m² wijkgroen). Volgens deze eerste berekeningsmethode voldoet de gemeente vandaag, zelfs met een strenge selectie, ruim aan de gestelde SMART-doelstelling.

Volgens een tweede berekeningsmethode, rekenen we vanuit dezelfde logica maar houden we hierbij rekening met de geografische spreiding van het wijkgroen. Als eerste stap kennen we het inwonersaantal per statistische sector toe aan de verschillende deelkernen (hiervoor gebruiken we dezelfde gegevens en verdeling als in het Onderzoeksrapport Verdichting).

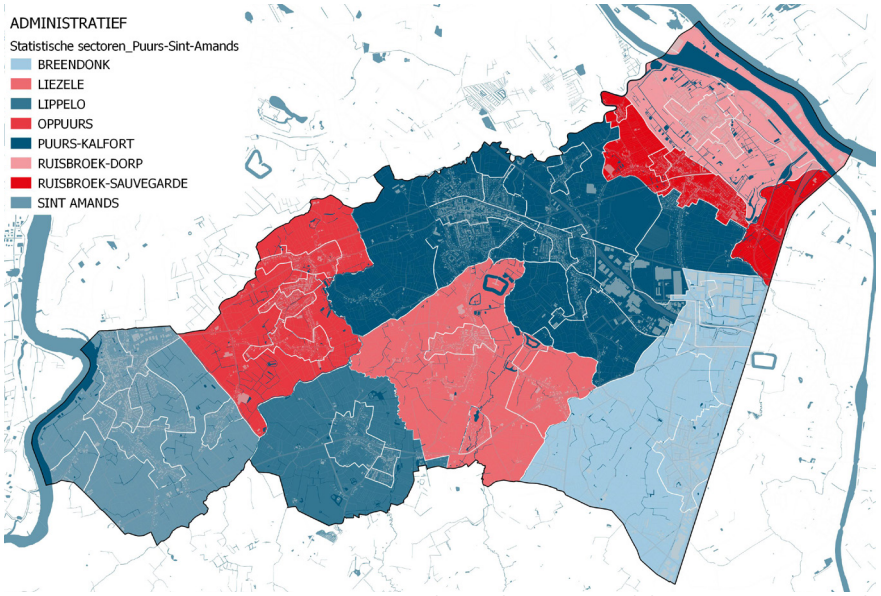

Toewijzing van de statische sectoren aan de kernen in Puurs-Sint-Amands

Kern	Som van het totaal aantal inwoners volgens Rijksregister (2022)
Puurs-Kalfort	7645
Sint-Amands	5351
Breendonk	3430
Ruisbroek-Sauvegarde	2782
Ruisbroek-Dorp	2153
Oppuurs	2052
Liezele	1769
Lippelo	1130
Totaal	**26312**

Verdeling van inwoners en huishoudens over de kernen in Puurs-Sint-Amands en het aandeel op de totale huishoudens (provincies.incijfers.be - 2022)

Vervolgens onderzoeken we per gebied wijkgroen in functie van welke kern zijn functioneren. Dit is doorgaans eenvoudig te controleren op basis van hun geografische locatie, maar is soms na te kijken zoals bijvoorbeeld voor het gebied ten zuiden van de Eikerlandstraat. Tevens moeten we hierbij ook aandacht hebben voor het dubbel in rekening brengen: hetzelfde groengebied kan ten dienste staan van verschillende kernen, zoals bijvoorbeeld de Vlietvallei (Puurs-Kalfort, Oppuurs en Lippelo) of de Molenbeekvallei (Puurs-Kalfort en Liezele). We berekenen van hieruit hoeveel wijkgroen per kern beschikbaar is. Dit confronteren we vervolgens met het aantal inwoners van die kern.

Uit deze berekeningen op de huidige toestand (volgens de tweede berekeningsmethode) blijkt dat de gemeente voor quasi al haar kernen ruimschoots kan voldoen aan deze SMART-doelstelling, met uitzondering van Breendonk bij strenge selectie.

Bovenstaande berekeningen geven de huidige toestand weer (2022). Voor wat betreft de prognoses inzake inwonersaantallen (op heden beschikbaar tot 2040), zijn geen gegevens beschikbaar op een kleiner schaalniveau dan de gemeente. Tegelijk moeten we er ook rekening mee houden dat we binnen het beleidskader Verdichting van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit uitspraken doen over de verdeling van toekomstige huishoudens over de kernen. Hierbij hanteren we brede toekomstperspectieven en woonmilieus, die er op aan sturen om de groei op een verantwoorde wijze op te vangen in de hiertoe meest kansrijke kernen (met name de groeikern Puurs-Kalfort).

Voor het jaar 2040 wordt een inwonersaantal van 28506 inwoners verwacht.

Dit komt, volgens de eerste berekeningsmethode, overeen met 570 120m² (of: 57 ha) wijkgroen. Ook ten aanzien van de bevolking in 2040 kan de gemeente dus voldoen.

Wat betreft de tweede berekeningsmethode dienen we (door gebrek aan officiële prognoses) te verregaande aannames te doen. Evenwel kan de gemeente dit, conform de berekening op de huidige toestand, blijvend monitoren. Hierbij merken we ook op dat in het beleidskader Verdichting de gewenste opvang van de groei over de verschillende kernen wordt uitgezet (zie: Brede toekomstperspectieven). Deze toekomstperspectieven gericht op huishoudens, niet op inwoners. Hierdoor kunnen wij deze niet op een betrouwbare manier doorrekenen naar 2040. We duiden hier echter wel op deze toekomstperspectieven aangezien zij dus ook bepalend kunnen zijn voor het behalen van deze SMART-doelstelling voor 2050.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Voor wat betreft de huidige (2022) toestand van deze SMART-doelstelling, is duidelijk dat er zich uitsluitend een knelpunt bevindt in Breendonk onder de strenge selectie. De gemeente maakt op vandaag reeds werk van een verbetering van deze toestand voor Breendonk: door de opmaak van het masterplan en bijhorend RUP Steenbossen wil men ook voor deze kern voldoende wijkgroen voorzien. Binnen het beleidskader Open Ruimte in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit wordt de planologische doorvertaling van dit masterplan naar een RUP voorzien, alsook de uitvoering van de daarin opgenomen inrichtingen.

Daarnaast voorziet het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit ook het bestendigen van het huidig openruimtegebruik (incl. landbouw) op heel wat woonuitbreidingsgebieden. Dergelijke acties zorgen ervoor dat de gebieden die binnen deze berekening uitsluitend inbegrepen zijn in de brede selectie ook kunnen worden opgenomen in de strenge selectie.

Verder kan de gemeente in haar ruimtelijk beleid ook inzetten op het verbinden en/of van groengebieden, waardoor zij in aanmerking komen als wijkgroen en waardoor zij bereikbaar zijn voor meerdere kernen.

De gemeente kan deze doelstelling (volgens de opgegeven definitie) naar alle waarschijnlijkheid zonder probleem behalen. Wat dit echter een zeer ambitieuze SMART-doelstelling zou maken, is het verstrengen van de mate van toegankelijkheid van deze groengebieden. De gemeente kan actief werk maken van een betere rolstoeltoegankelijkheid / universele toegankelijkheid van haar groengebieden die in aanmerking komen als wijkgroen. Op heden zijn hiervoor nog geen statistische gegevens vindbaar, maar hierin zit een grote win-win met de ambitie 'Levenslang en intergenerationeel wonen'. De gemeente zou hierin pionieren en bijdragen aan een inclusievere woonomgeving. Met deze invulling zou de gemeente reeds vandaag rekening kunnen houden bij de opmaak en uitvoering van masterplannen.

Ten aanzien van de toekomst ontbreken gegevens om op heden reeds berekeningen te maken per kern. Wel is het zeer waarschijnlijk dat (onder berekeningsmethode 1) de gemeente met de huidige definitie van wijkgroen ook in de toekomst zal kunnen voldoen in de vraag van 20m² per inwoner.

Evenwel zijn hierbij ook de belangen af te wegen van andere (open) ruimtegebruikers, met name de landbouw. Er wordt in recente masterplannen, welke betrekking hebben op de open ruimte, ook vaak gekozen voor een gemengd openruimtegebruik: hierbij spelen zowel de ruimtenoden van groen en natuur als deze van de landbouw. Een goede relatie met de landbouwers in de gemeente zal onder andere daarom niet alleen van belang zijn voor het halen van de SMART-doelstellingen binnen de ambitie 'Groenblauwe structuren als uitgangspunt' maar ook voor de ambitie 'Landbouw en landschap' en 'Trage wegen koppelen aan het groenblauw netwerk'.

Daarnaast is het ook essentieel dat de gemeente de verdeling van toekomstige groei over de kernen goed opvolgt, zodanig dat zij hiertegenover ook eventuele toekomstige inspanningen i.f.v. wijkgroen kan plaatsen.

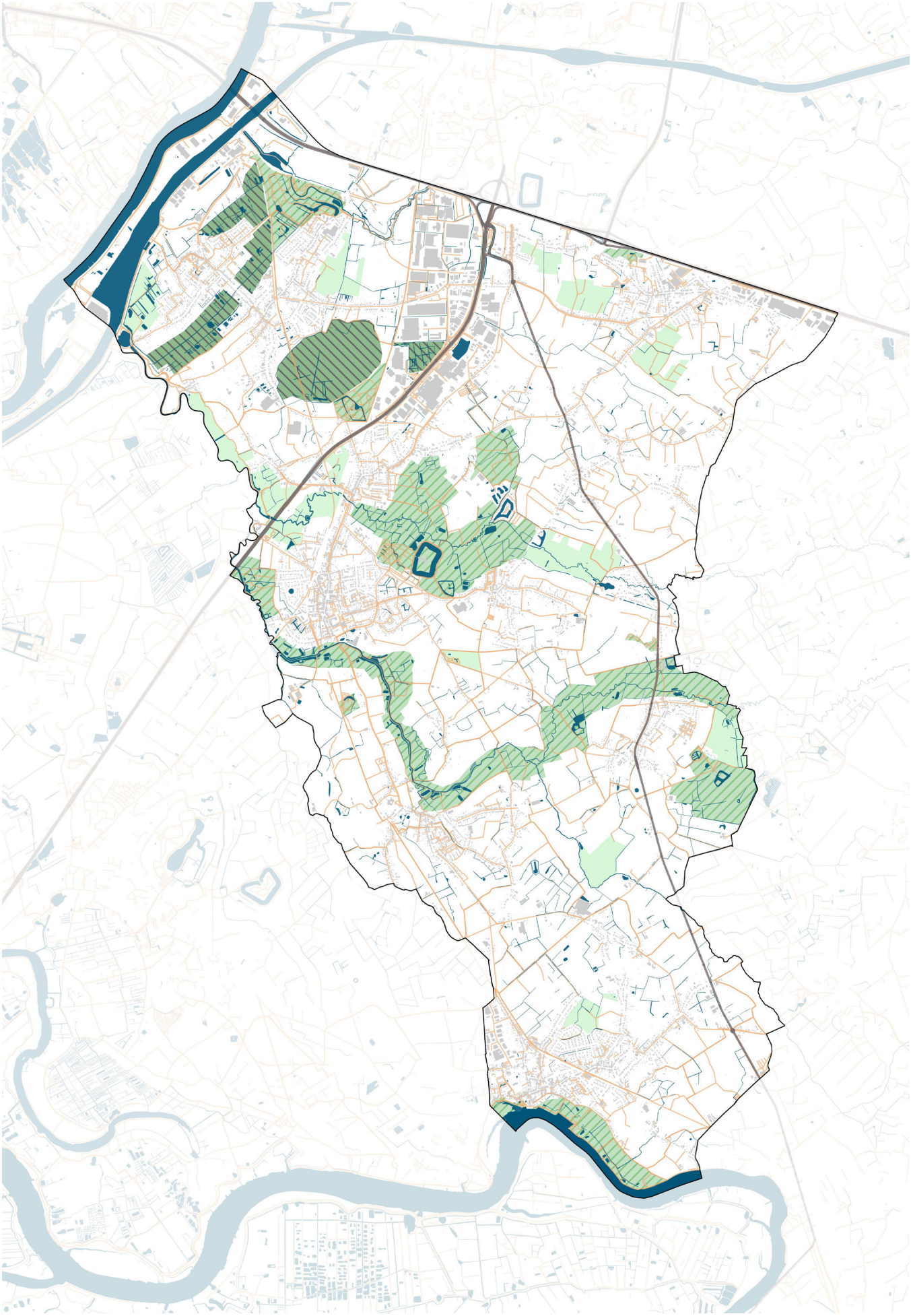

GROENGEBIEDEN & WANDELWEGEN

- Wandeltrajecten & -paden
- Ontoegankelijke groengebieden
- Toegankelijke groengebieden [strenge selectie]
- Toegankelijke groengebieden [brede selectie]

ATELIER ROMAIN

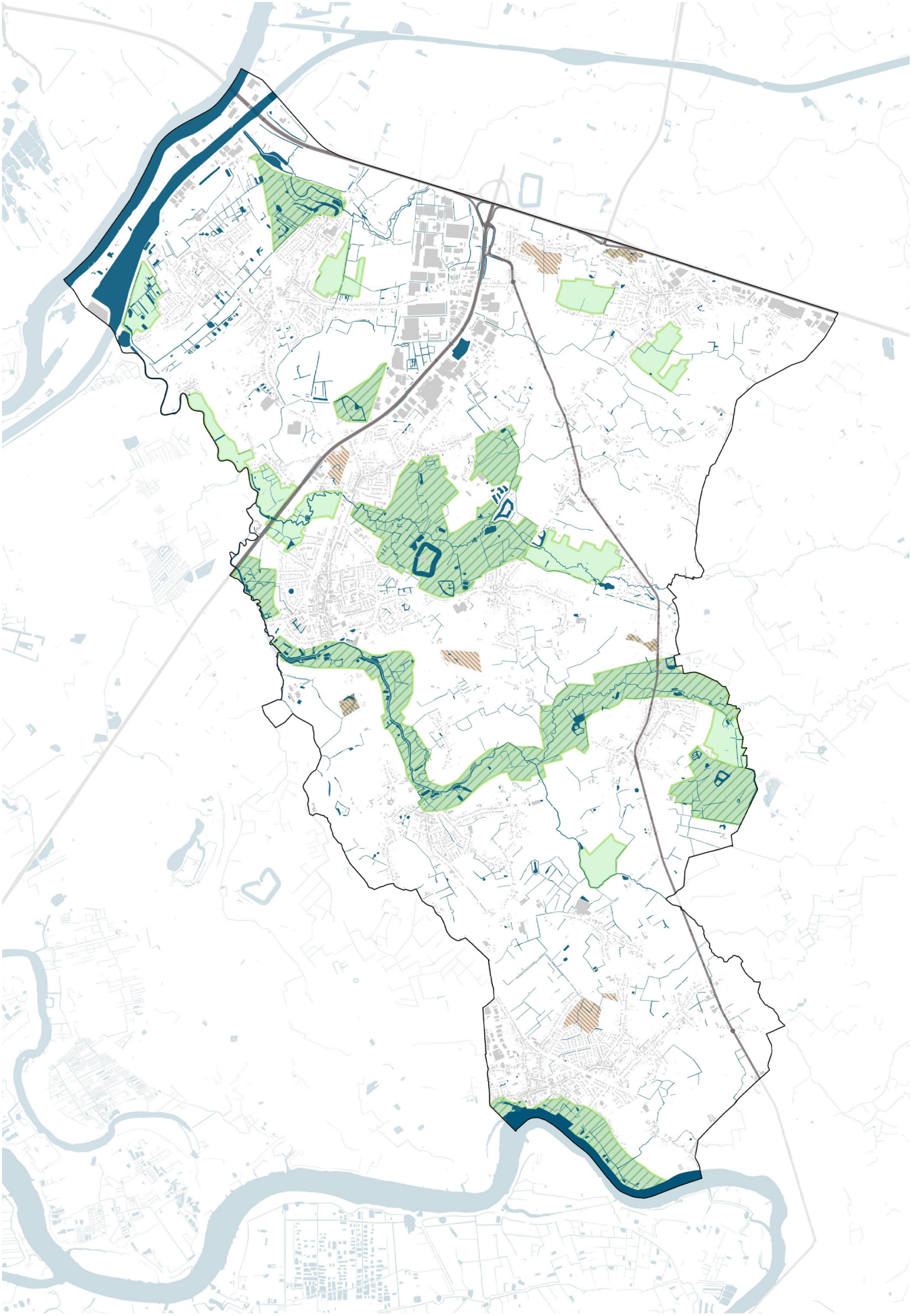

GROENGEBIEDEN NAAR OPPERVLAKTE

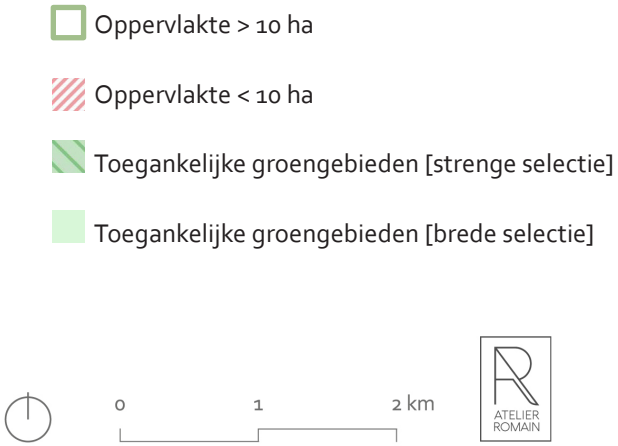

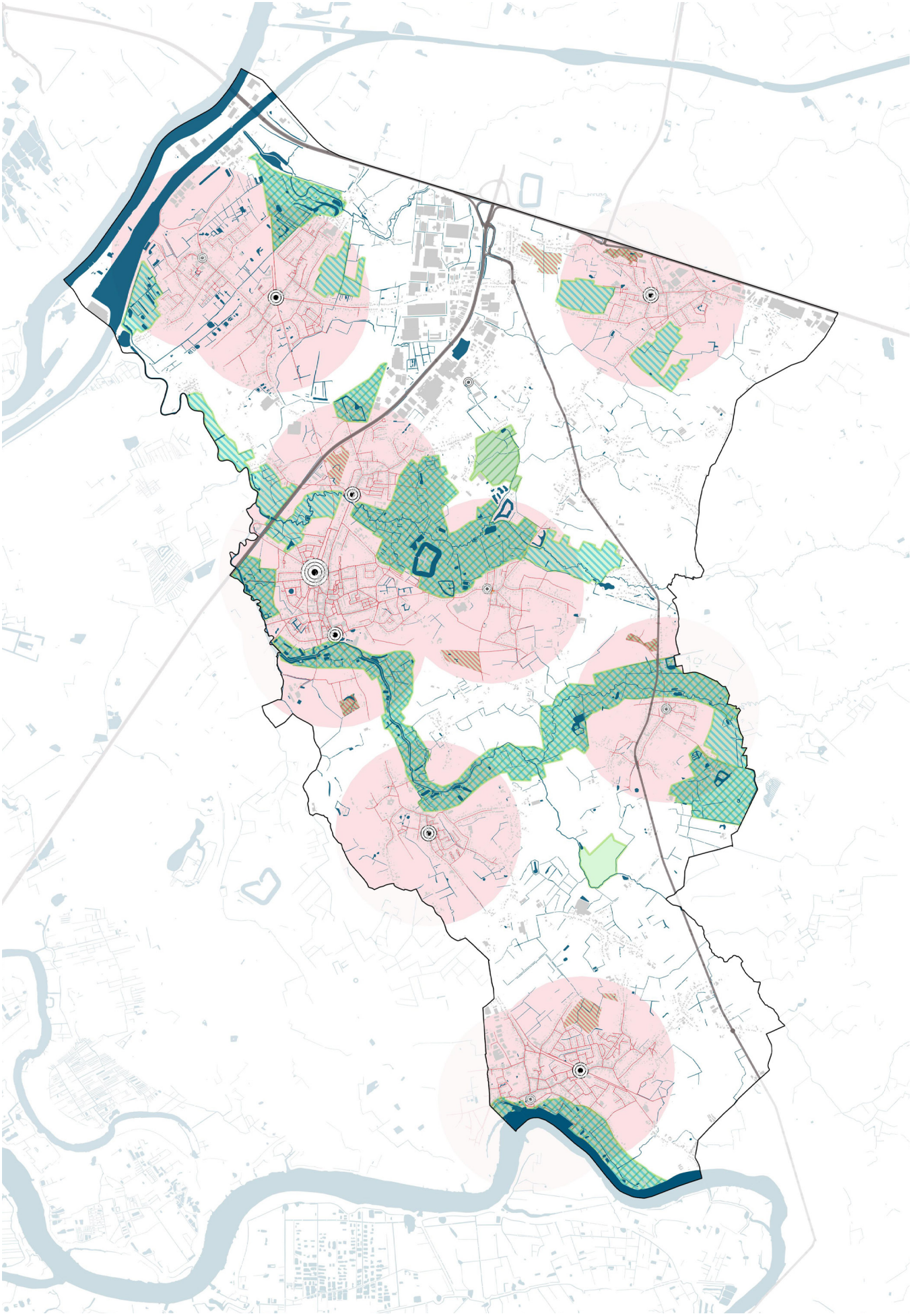

GROENGEBIEDEN NAAR AFSTAND

Afstand 1000m uit Hoppinpunt in kern [via servicegebied]

Buffer 1000m uit Hoppinpunt in kern [via buffer]

Groengebieden bereikbaar op 1000m afstand

GROENGEBIEDEN NAAR OPPERVLAKTE

Oppervlakte > 10 ha

Oppervlakte < 10 ha

Toegankelijke groengebieden [strenge selectie]

Toegankelijke groengebieden [brede selectie]

ATELIER ROMAIN

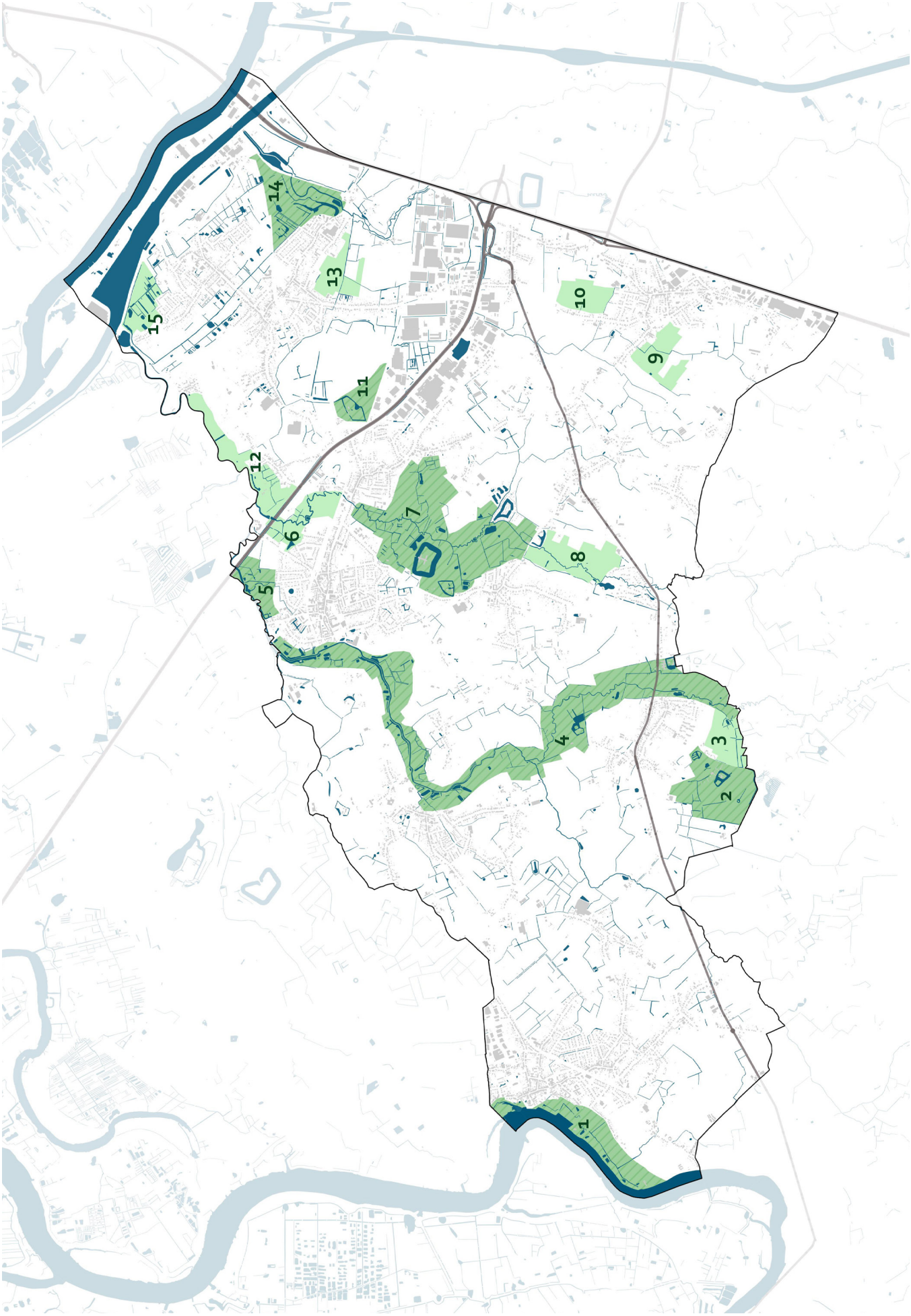
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

WEERHOUDEN WIJKGROEN

Wijkgroen [strenge selectie]

Wijkgroen [brede selectie]

0 1 2 km

ATELIER ROMAIN

Verdeling van inwoners en huishoudens over de kernen in Puurs-Sint-Amands en het aandeel op de totale huishoudens (provincies.incijfers.be - 2022)

Wijkgroen	Type selectie	Oppervlakte
1	streng	ca. 45 ha
2	streng	ca. 47 ha
3	breed	ca. 18 ha
4	streng	ca. 190 ha
5	streng	ca. 17 ha
6	breed	ca. 21 ha
7	streng	ca. 140 ha
8	breed	ca. 31 ha
9	breed	ca. 20 ha
10	breed	ca. 16 ha
11	streng	ca. 16 ha
12	breed	ca. 30 ha
13	breed	ca. 12 ha
14	streng	ca. 41 ha
15	breed	ca. 18 ha
Totaal Strenge selectie		**ca. 496 ha**
Totaal Brede selectie (incl. strenge selectie)		**ca. 662 ha**

Kern	Som van het totaal aantal inwoners volgens Rijksregister (2022)	Gebieden wijkgroen beschikbaar	Oppervlakte beschikbaar wijkgroen		Oppervlakte beschikbaar wijkgroen per inwoner	
			strenge selectie	brede selectie	strenge selectie	brede selectie
Puurs-Kalfort	7645	4, 5, 6, 7, 11 & 12	ca. 363 ha	ca. 414 ha	ca. 475 m²	ca. 542 m²
Sint-Amands	5351	1	ca. 45 ha		ca. 84 m²	
Breendonk	3430	9 & 10	0 ha	ca. 36 ha	0 m²	ca. 105 m²
Ruisbroek-Sauvegarde	2782	13 & 14	ca. 41 ha	ca. 53 ha	ca. 147 m²	ca. 191 m²
Ruisbroek-Dorp	2153	14 & 15	ca. 41 ha	ca. 59 ha	ca. 190 m²	ca. 274 m²
Oppuurs	2052	4	ca. 190 ha		ca. 926 m²	
Liezele	1769	7 & 8	ca. 140 ha	ca. 171 ha	ca. 791 m²	ca. 967 m²
Lippelo	1130	2, 3 & 4	ca. 237 ha	ca. 255 ha	ca. 2097 m²	ca. 2257 m²
Totaal	**26312 inwoners**		(geen totaal mogelijk: dubbeltellingen)		(geen totaal mogelijk: dubbeltellingen)	

3 IN PUURS-SINT-AMANDS 2050 IS MINIMAAL 150 HA GROEN ONONTSLOTEN (ONTOEGANKELIJK) VOOR DE MENS.

Ook deze SMART-doelstelling is eenvoudig, en op elk moment, te berekenen aan de hand van GIS (geografische informatie software) op basis van een geografische intekening van de groengebieden in de gemeente.

We berekenen de oppervlakte van de ontoegankelijke groenruimtes in GIS. Deze berekening op de huidige toestand, kan in de toekomst worden herhaald en maakt deze SMART-doelstelling eenvoudig op te volgen.

In functie van deze meting duiden we de huidige groengebieden binnen de gemeente aan en berekenen we hiervan de oppervlakte. Vervolgens maken we, aan de hand van de gekarteerde wandelpaden (zoals beschikbaar via Geopunt of OpenStreetMap) een selectie van de gebieden volgens hoe toegankelijk zij zijn. Binnen deze oefening op de huidige toestand bakenen we, na visuele controle, de ontoegankelijke groengebieden af. De oppervlaktes van deze ontoegankelijke groengebieden worden opgeteld om tot de totale oppervlakte ontoegankelijk groen te komen.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

De gemeente voldoet op vandaag bijna aan deze SMART-doelstelling. Een beperkte uitbreiding van deze gebieden tot een totaal van 150 ha is mogelijk. Tegelijk zien we dat deze gebieden zich veelal rondom de twee kernen van Ruisbroek bevinden. Naast het bosreservaat Coolhem, zien we dat ook een grote oppervlakte van dit ontoegankelijk groen zich situeert in de omgeving van beken en grachten (Grootbroekloop, Gebuisloop,...). De aanwezigheid van het ontoegankelijk groengebied in de bedrijvencluster aan de N16, het bosgebied De Geeren, staat dan weer in grote mate in voor de lokale waterberging. Met deze natte natuur werkt de gemeente aan robuuste biotopen (en wordt bovendien een grote hoeveelheid koolstof in de bodem50pgeslagen). Daarbij bestaat ook een win-win met de eerste SMART-doelstelling binnen deze ambitie, namelijk 'De beekvalleien in Puurs-Sint-Amands maken in 2050 deel uit van een robuust en veerkrachtig groenblauw netwerk'.

Wenst de gemeente meer diversiteit te brengen in ontoegankelijke biotopen, kan het opportuun zijn om ook aan de zuidwestelijke zijde van de gemeente dergelijke groengebieden te voorzien.

Daarnaast moet deze doelstelling ook worden bekeken in het licht van de toekomstperspectieven voor Ruisbroek-Sauvegarde. Deze kern werd aangeduid met het toekomstperspectief Kernontwikkeling. Het aantal huishoudens (en dus ook inwoners) binnen deze kern kan nog enigzins toenemen met dit toekomstperspectief. Deze toename dient ook te worden gezien in het licht van de doelstelling om minstens 20m² wijkgroen te voorzien per inwoner. De doelstelling om een grote hoeveelheid groen voor te behouden voor flora en fauna (en water) moeten we dan ook kunnen waarderen ten aanzien van de toenemende druk op de groene ruimte in functie van menselijk gebruik.

Met deze SMART-doelstelling maakt Puurs-Sint-Amands duidelijk dat zij de ontoegankelijke natuur naar waarde schat en deze in de toekomst ook wenst te bestendigen als ruimtegebruiker.

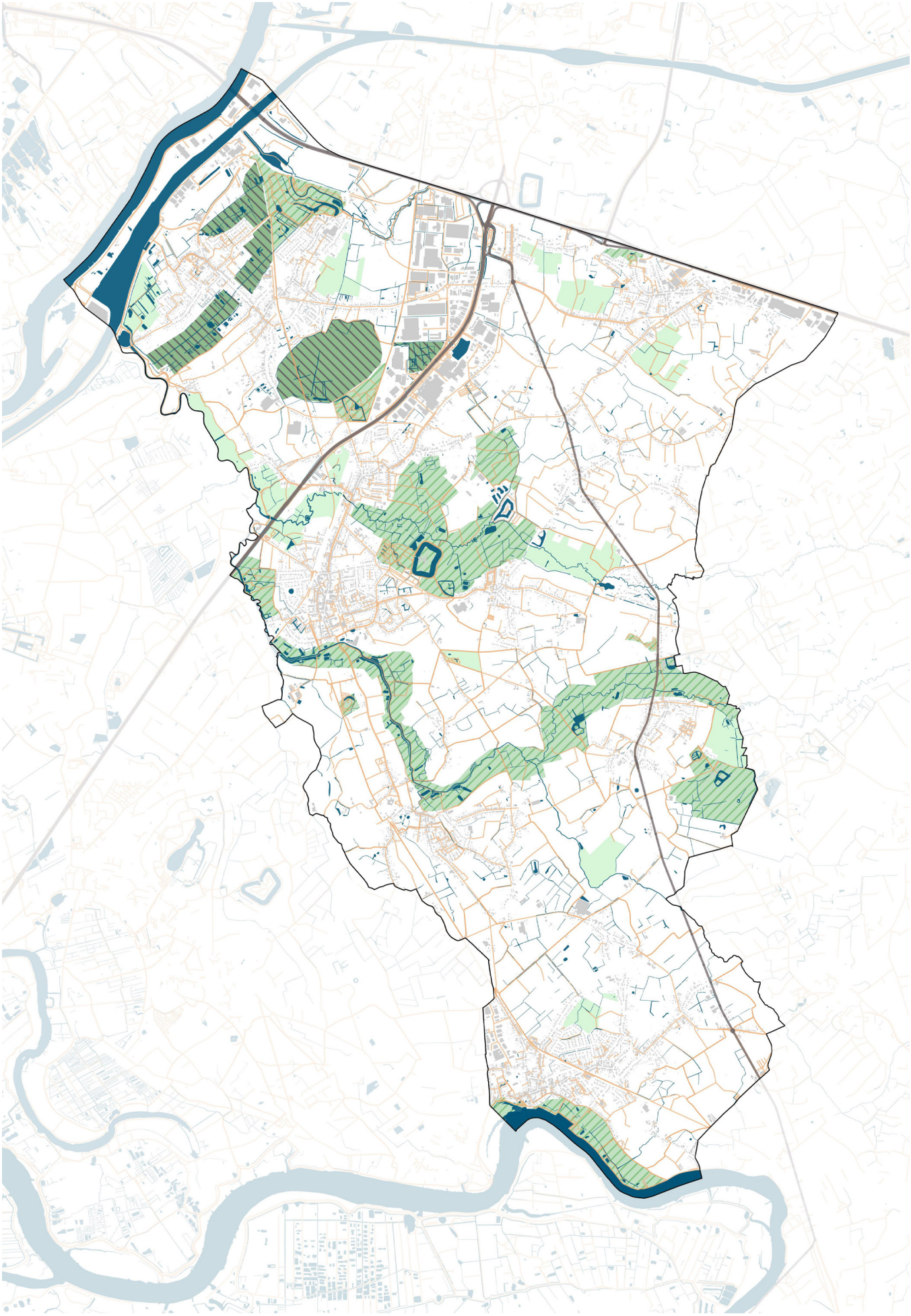

GROENGEBIEDEN & WANDELWEGEN

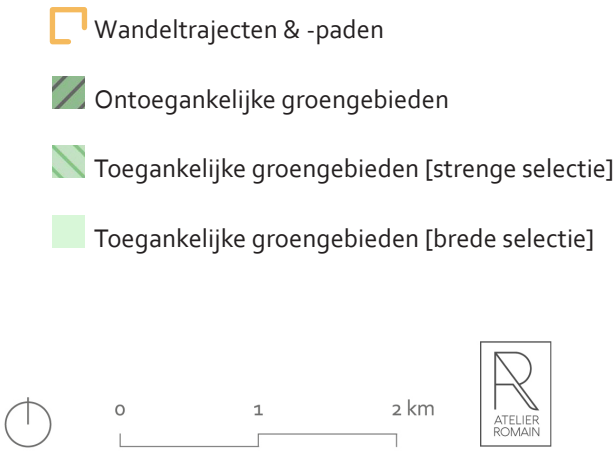

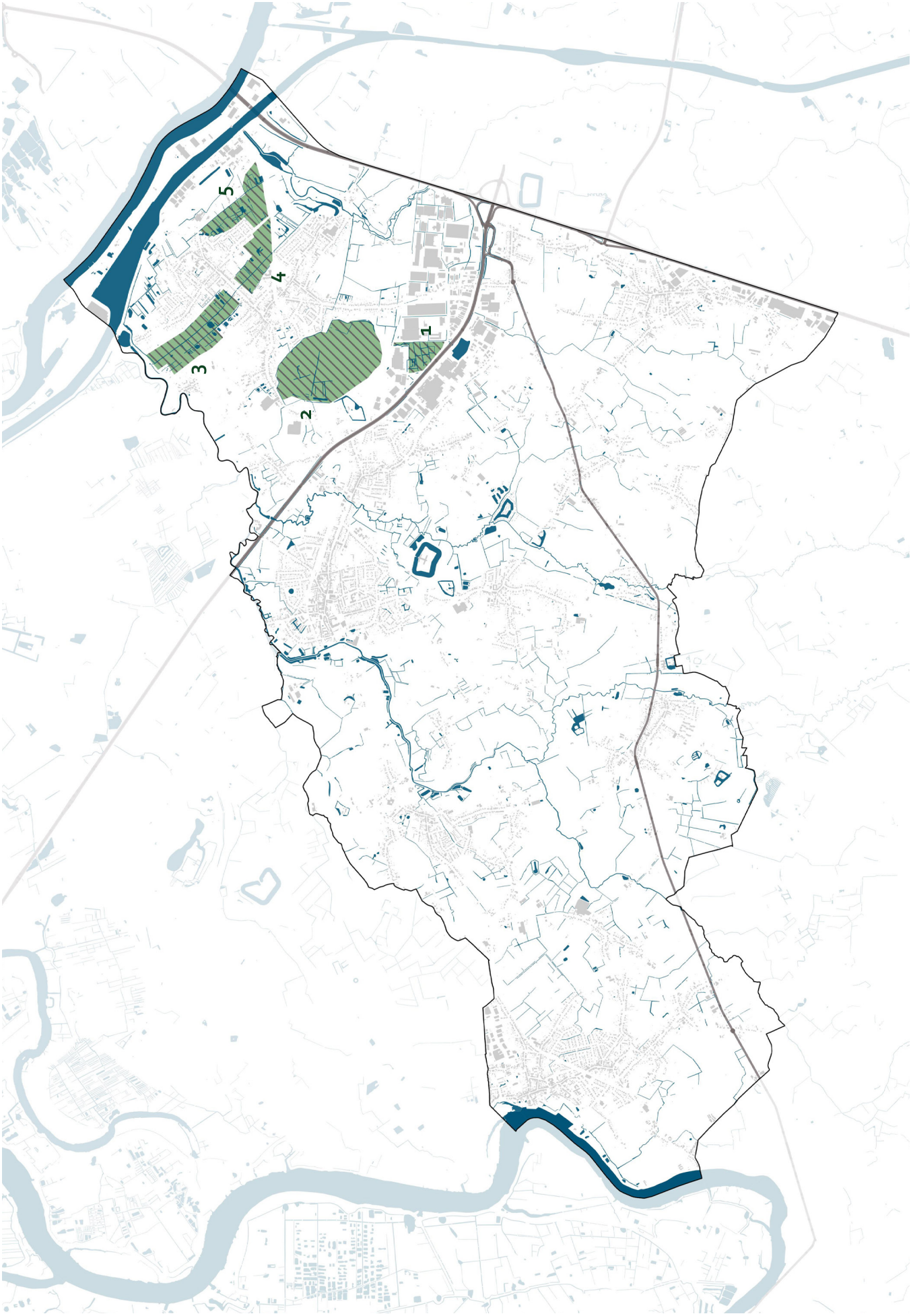
1
2
3
4
5

ONONTSLOTEN, ONTOEGANKELIJKE GROENGEBIEDEN

Ontoegankelijke groengebieden

Ontoegankelijk gebied	Oppervlakte
1	ca. 9 ha
2	ca. 70 ha
3	ca. 30 ha
4	ca. 16 ha
5	ca. 20 ha
Totale oppervlakte	**ca. 145 ha**

LANDBOUW EN LANDSCHAP

SMART-DOELSTELLINGEN

1 In 2050 zijn er in Puurs-Sint-Amands minstens 4 productieve landschapskamers met elk een oppervlakte van minimaal 5 ha.

2 In Puurs-Sint-Amands 2050 wordt 200 ha landbouwgebied beheerd op agro-ecologische en/of regeneratieve wijze.

1 IN 2050 ZIJN ER IN PUURS-SINT-AMANDS MINSTENS 4 PRODUCTIEVE LANDSCHAPSKAMERS MET ELK EEN OPPERVLAKTE VAN MINIMAAL 5 HA.

Deze SMART-doelstelling focust op die landbouwruimtes die omwille van hun versnipperd en/of geïsoleerd karakter weinig strategisch zijn in functie van hoogdynamische landbouwactiviteiten.

"Ruimtelijk concept - Productieve landschapskamers:

Het ruimtelijk concept van de productieve landschapskamers is er op gericht een toekomstbeeld te voorzien voor meer geïsoleerde, weinig strategische landbouwgronden (of gronden met een landbouwgebruik) die een eerder kleinschalig aaneengesloten geheel vormen én nabij kernen gelegen zijn. Deze versnipperde landbouwgronden kunnen, ondanks hun geringe strategische waarde en de ruimtelijke randvoorwaarden die vanuit de woonomgeving ten aanzien van de landbouwactiviteiten gelden, tóch zinvol ingezet worden in functie van de landbouw."

bron: Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit Puurs-Sint-Amands

In deze gebieden zet het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit in op het verzamelen van activiteiten die in het strategisch landbouwgebied verdere versnippering in de hand zouden kunnen werken, en op het landschappelijk inkleden van deze gebieden (bijvoorbeeld door middel van kleine landschapselementen). Bij de inrichting van productieve landschapskamers is het geenzins de bedoeling om de landbouw als ruimtegebruiker of activiteit op de achtergrond te schuiven. De (brede) landbouwfunctie van de productieve landschapskamers blijft primeren.

In recente masterplannen die de gemeente opmaakt(e), zien we aandacht voor gemengde openruimtegebieden en voor de landbouwruimte in het algemeen. Binnen deze masterplannen worden deze gebieden duidelijker ingeschakeld in de bredere open ruimte, aansluitend op de huidige denkkaders omtrent de open ruimte als één systeem en geheel.

Met het organiseren van productieve landschapskamers kan de gemeente ook bijdragen aan de landbouwactiviteiten in de hele gemeente. Immers, door versnipperende (soms para-agrarische) functies een plaats te geven in de minder strategische landbouwgebieden, kan men er op toe te zien dat het aaneengesloten karakter van de strategische ruimte mee beschermd wordt. Dit wil echter niet zeggen dat het inrichten van productieve landschapskamers uitsluitend een verantwoordelijkheid of taakstelling is waaraan de gemeente als overheid kan werken. Ook actieve landbouwers kunnen bijvoorbeeld als initiatiefnemer optreden.

Aangezien op heden nog geen metingen of afbakeningen beschikbaar zijn van dit (nieuwe) ruimtelijke concept, is het niet mogelijk om de huidige toestand op te meten. Het is mogelijk dat er op vandaag reeds gebieden zijn waar verschillende (of alle) elementen van een productieve landschapskamer aanwezig zijn.

Indicatief kunnen wel enkele gebieden aangeduid worden waar een invulling als productieve landschapskamer kansrijk zou kunnen zijn, gebaseerd op de huidige invulling, activiteiten, bestemming, of de invulling voorzien in recente masterplannen. Dit is op geen enkele wijze een uitvoeringsgerichte kaart, maar eerder een kansenkaart.

Voor de afbakening van de zones op de kansenkaart wordt gekeken naar volgende parameters:

- eerder geïsoleerd gelegen van andere landbouwpercelen
- gelegen in nabijheid van het woonweefsel, bij voorkeur aan een kern
- landbouwgebruik of -bestemming
- potentieel tot landschappelijke inrichting

Verschillende van deze kansengebieden zijn in oppervlakte ruimer dan de vermelde 5 hectaren uit de SMART-doelstelling. Aangezien het een kansenkaart is, duiden we hiermee aan waar zich kansrijke percelen bevinden, en willen we op geen enkele manier een taakstelling op deze percelen leggen. Er wordt echter wel aangetoond welk type gronden hiervoor bijzondere kansen heeft. Daarnaast is het ook mogelijk dat er andere gebieden zijn, die op deze kaart niet zijn opgenomen, die uiteindelijk wel als meest geschikte locaties voor productieve landschapskamers geselecteerd kunnen worden.

Er is met andere woorden voldoende potentieel binnen Puurs-Sint-Amands om aan de ontwikkeling van productieve landschapskamers te werken, of (private) initiatieven in deze trend te ondersteunen.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

De gemeente omvat verschillende percelen die, om uiteenlopende redenen, in aanmerking kunnen komen voor de ontwikkeling van productieve landschapskamers. Deze invulling van weinig strategische landbouwruimtes kan op maat van de locatie en de omgeving ook steeds specifieker ingevuld worden.

De productieve landschapskamers leunen qua intentie zeer nauw aan bij de bestemming 'gemengd openruimtegebied' (zoals we dit bijvoorbeeld zien in het RUP Poortersbossen) en bij de aanpak in verschillende recente masterplannen (zoals het masterplan Groene Ring Puurs). Belangrijk blijft ook om versnipperende activiteiten op te vangen in deze kamers, waardoor zij worden geweerd uit het strategische landbouwgebied, en bijvoorbeeld ook beter bereikbaar worden voor niet-agrarisch verkeer.

Daarnaast bestaat de mogelijk om met de realisatie van productieve landschapskamers kan gestart worden met kleinschalige pilootprojecten. Wanneer dit kansrijk blijkt, kan dit verder uitgerold worden.

Deze doelstelling is haalbaar gezien de hoeveelheid kansrijke gronden, en gezien dit aanleunt bij de wijze waarop de gemeente vandaag reeds naar gemengd openruimtegebruik kijkt. Door verder in te zetten op de integrale (master-)planning, waarbij de open ruimte als één systeem wordt benaderd, kan de gemeente hier verder op bouwen.

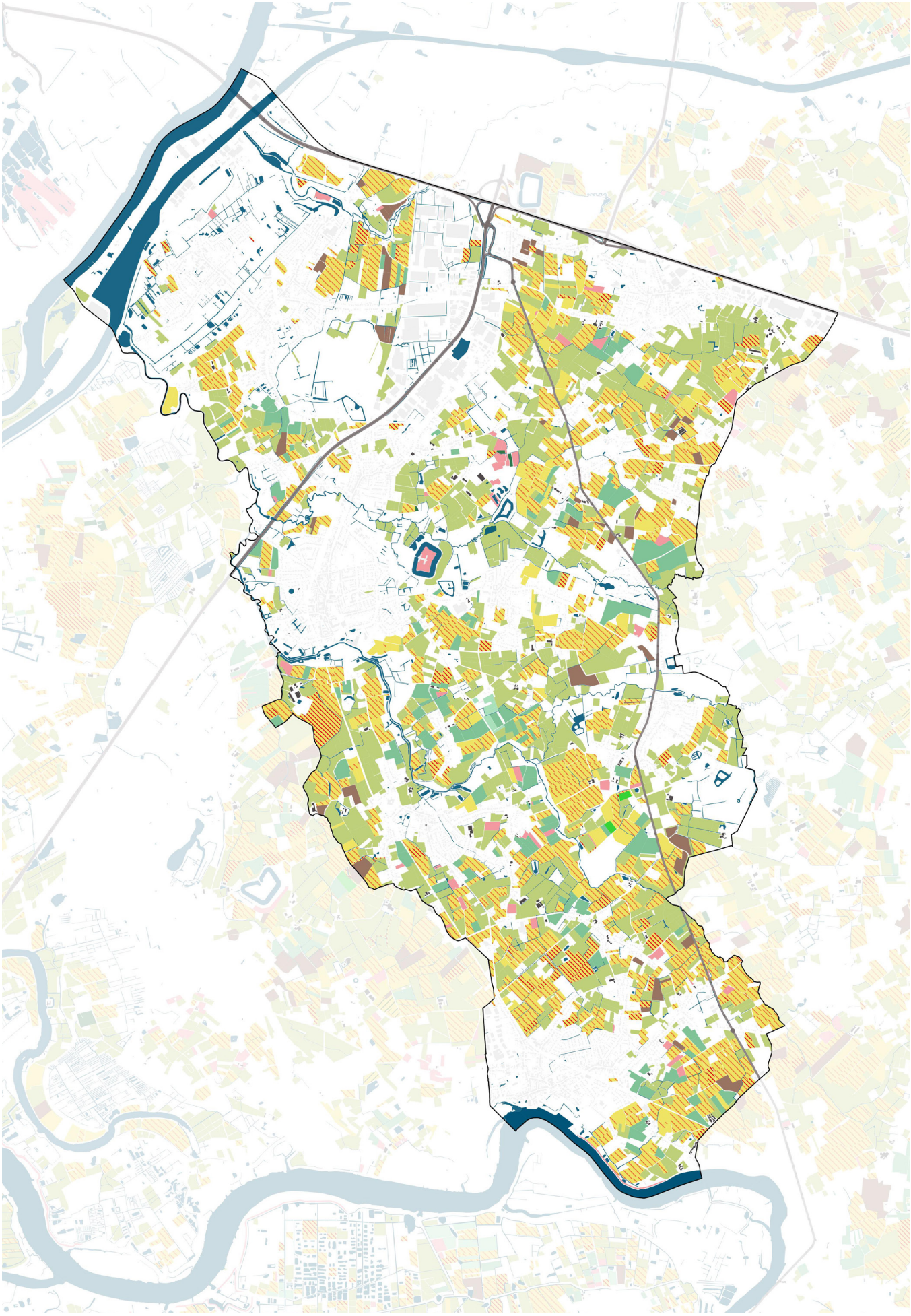

LANDBOUWGEBRUIKSPERCELEN (2021)

Aardappelen	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 51 ha*
Fruit en noten	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 4 ha*
Granen, zaden en peulvruchten	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 85 ha*
Grasland	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 830 ha*
Groenten, kruiden en sierplanten	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 170 ha*
Houtachtige gewassen	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 1 ha*
Maïs	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 680 ha*
Vlas en hennep	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 2 ha*
Voedergewassen	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 82 ha*
Overige gewassen	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 37 ha*
Landbouwinfrastructuur	*oppervlakte in Puurs-Sint-Amands:*	*ca. 11 ha*

Totale oppervlakte Landbouwgebruikspercelen in Puurs-Sint-Amands: ca. 1953 ha

ATELIER ROMAIN

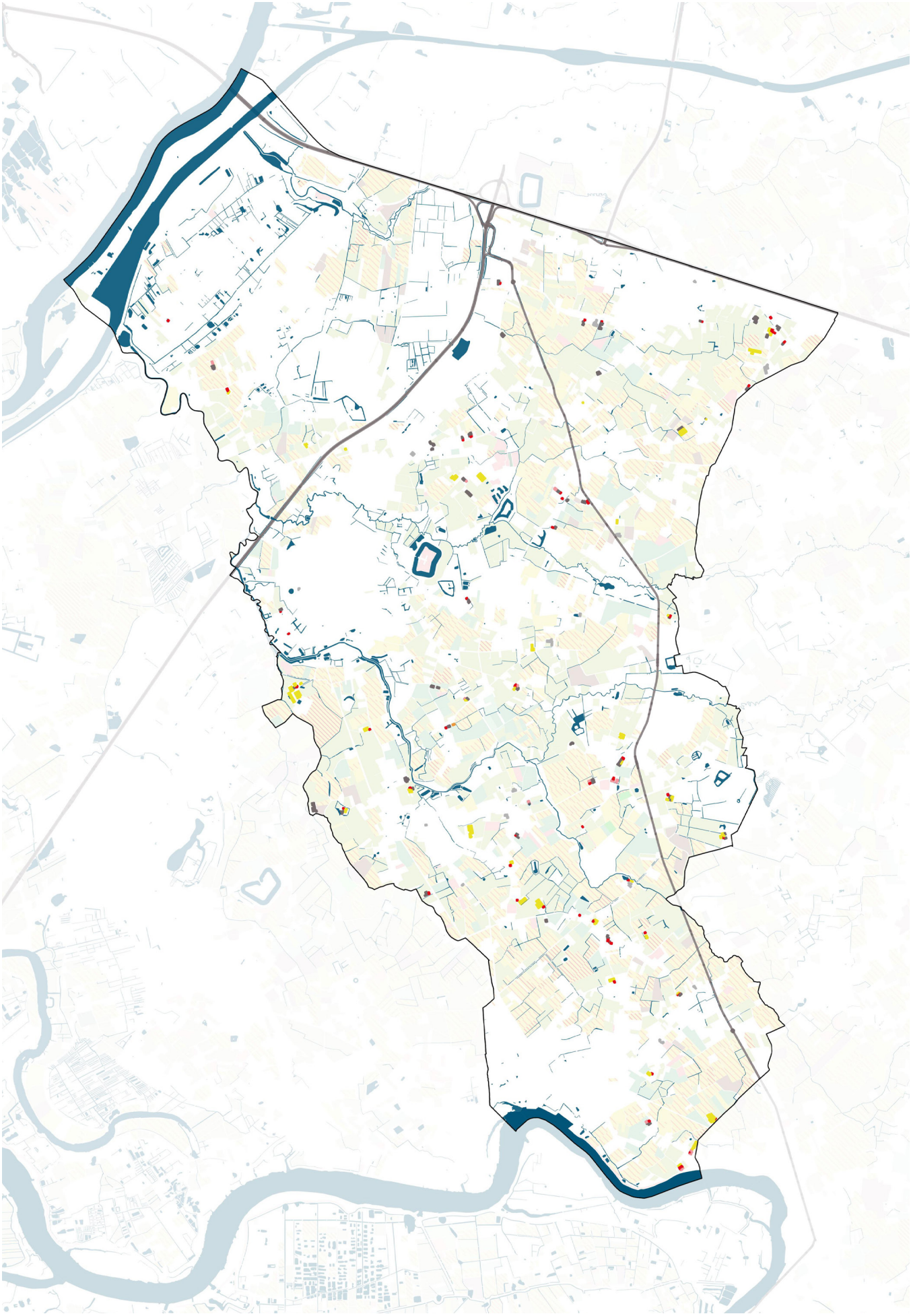

LANDBOUWINFRASTRUCTUREN (2021) [MET BUFFER VAN 10M VOOR ZICHTBAARHEID]

Woonhuis	*aantal in Puurs-Sint-Amands:*	*51*
Stal	*aantal in Puurs-Sint-Amands:*	*57*
Gebouw i.k.v. verbreding	*aantal in Puurs-Sint-Amands:*	*1*
Ander gebouw	*aantal in Puurs-Sint-Amands:*	*13*
Niet nader omschreven gebouw	*aantal in Puurs-Sint-Amands:*	*31*
	Totaal aantal landbouwinfrastructuren in Puurs-Sint-Amands:	153

ATELIER ROMAIN

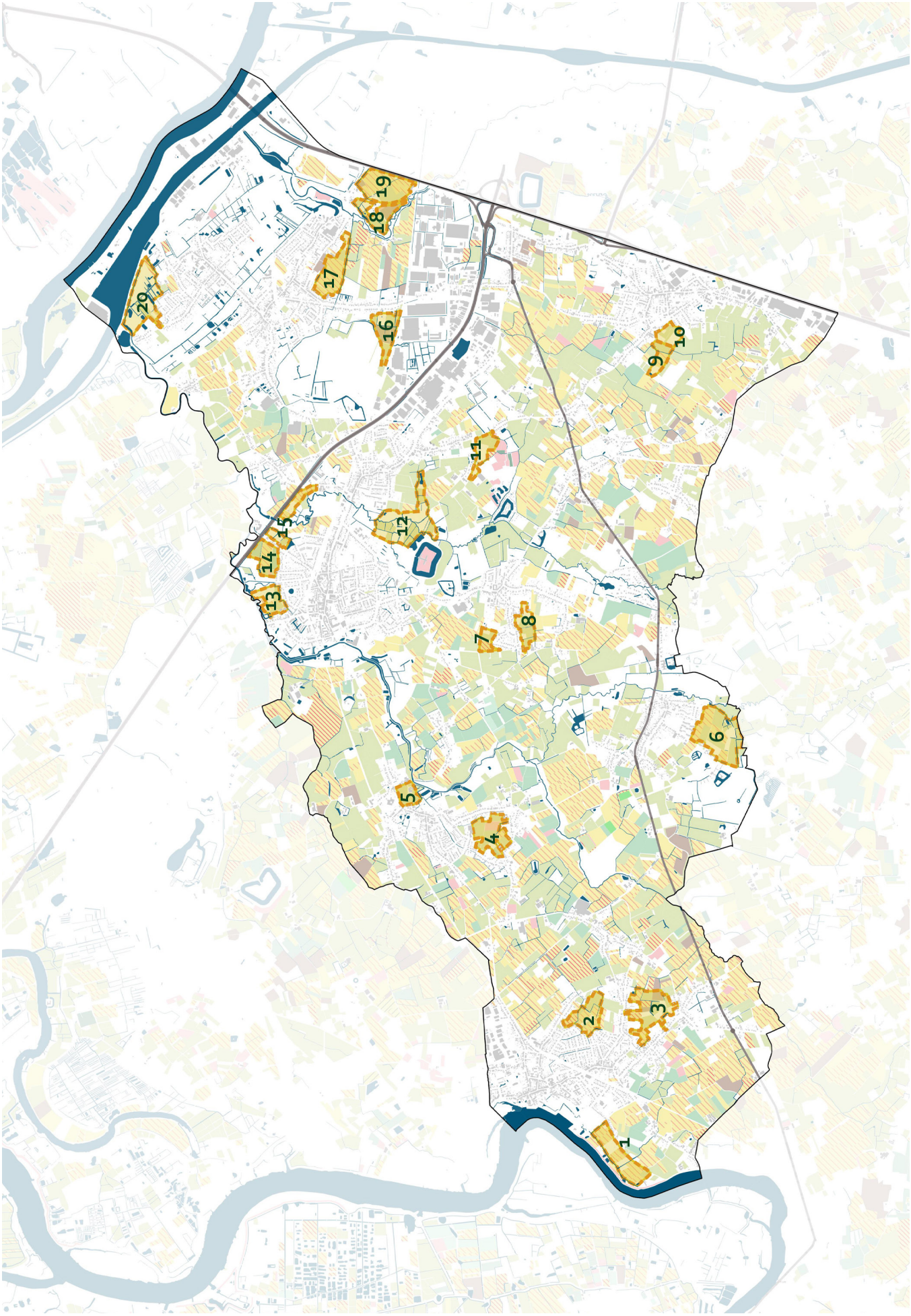
19
18
17
29
16
10
9
11
15
12
14
13
8
7
6
5
4
3
2
1

KANSENKAART PRODUCTIEVE LANDSCHAPSKAMERS

Kans voor productieve landschapskamer

LANDBOUWGEBRUIKSPERCELEN (2021)

- Aardappelen
- Fruit en noten
- Granen, zaden en peulvruchten
- Grasland
- Groenten, kruiden en sierplanten
- Houtachtige gewassen
- Maïs
- Vlas en hennep
- Voedergewassen
- Overige gewassen
- Landbouwinfrastructuur

Gebieden met kansen als productieve landschapskamer	Oppervlakte
1	ca. 13 ha
2	ca. 10 ha
3	ca. 16 ha
4	ca. 11 ha
5	ca. 4 ha
6	ca. 21 ha
7	ca. 3 ha
8	ca. 6 ha
9	ca. 5 ha
10	ca. 4 ha
11	ca. 6 ha
12	ca. 22 ha
13	ca. 7 ha
14	ca. 8 ha
15	ca. 6 ha
16	ca. 9 ha
17	ca. 12 ha
18	ca. 8 ha
19	ca. 15 ha
20	ca. 18 ha

2 IN PUURS-SINT-AMANDS 2050 WORDT 200 HA LANDBOUWGEBIED BEHEERD OP AGRO-ECOLOGISCHE EN/OF REGENERATIEVE WIJZE.

Deze SMART-doelstelling is misschien minder meetbaar, maar sluit goed aan bij het gewenst beleid op hogere beleidsniveaus. De landbouw is immers een sector die op verschillende vlakken vooral naar de hogere overheden (Provinciaal, Gewestelijk maar ook Europees) kijkt voor haar mogelijkheden en randvoorwaarden. Vanuit deze hogere overheden gaat ook bijzondere aandacht naar een meer geïntegreerde landbouw en probeert men deze op schaal van Vlaanderen te vertalen.

"In 2022 werden de pre-ecoregelingen geïntroduceerd. Vanaf 2023 wordt het aantal interventies onder de ecoregelingen sterk uitgebreid. Ook het budget wordt aanzienlijk verhoogd naar 50 miljoen euro per jaar.

Deze ecoregelingen zijn één van de opvallendste wijzigingen in het nieuw Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB): het zijn jaarlijks hernieuwbare verbintenissen waarbij landbouwers vergoed worden voor bijkomende inspanningen die positief bijdragen aan biodiversiteit, waterkwaliteit, bodemkwaliteit, duurzame landbouw, klimaat en/of landschap. Binnen de ecoregelingen gaat er ook aandacht naar digitalisering en modernisering. Het gaat om het aanhouden van meerjarig grasland, ecologisch beheerd grasland, éénjarige ecoteelten, maatregelen voor erosiebestrijding, bufferstroken, mechanische onkruidbestrijding, vruchtafwisseling met vlinderbloemigen, opbouw van organische koolstof, precisielandbouw en methaanreducerende voeders bij rundvee. "

'Belgische landbouwplannen krijgen groen licht van Europa' - Vilt - online

Zoals gebleken omvat de gemeente Puurs-Sint-Amands bij benadering 2000 ha aan actieve landbouwpercelen. De SMART-doelstelling is er dus op gericht om bij benadering 10% van deze landbouwgronden op een meer inclusieve manier beheerd te krijgen. Voor de eigenlijke landbouwactiviteiten is de gemeente uiteraard geen initiatiefnemer of uitvoerder. In zekere zin is hier voor de gemeente vanuit haar ruimtelijk beleid vooral een ondersteunende rol weggelegd. Net zoals dit reeds het geval is bij recente projecten en plannen (zoals bijvoorbeeld het PDPO-project Water-Land-Schap 2.0) gaat de gemeente de dialoog aan met haar landbouwers. Op dit traject kan verder worden ingezet. Het beleidskader Open ruimte voorziet hiertoe ook verschillende acties.

Daarnaast is het ook geen unieke verantwoordelijkheid of wens van de gemeente om naar een meer samenhangend openruimtesysteem te evolueren. Ook Provincie Antwerpen werkt in haar landbouw- en plattelandsbeleid naar een goede doorvertaling van deze principes, met aandacht voor een gezonde bedrijfvoering voor de landbouwers. Zij vertaalde dit in verschillende punten door in de recente landbouwvisie 'Samen werken aan land- en tuinbouw in provincie Antwerpen'.

"Het gericht versterken van de functionele agrobiodiversiteit draagt bij aan veerkrachtige ecosystemen met voordelen voor zowel landbouw als natuur. Veel (agro)biodiversiteit is afhankelijk van landbouw, zoals weide- en akkervogels, zwaluwen of vleermuizen. Maar biodiversiteit kan landbouw ook voordelen opleveren zoals een gezond bodemleven of hulp bij de plaagbestrijding. Het gericht inzetten van functionele agrobiodiversiteit kan bijdragen aan het creëren van duurzame groenblauwe netwerken doorheen het landbouwlandschap. De uitdagingen hierbij liggen in een gebiedsgerichte benadering én in het samenspel van de verschillende open ruimte actoren.

Het praktijkonderzoek van de provincie Antwerpen onderzoekt welke ingrepen nodig zijn om de functionele agrobiodiversiteit te verhogen. De doelstelling van het onderzoek en demonstratie is hierbij het bevorderen van biodiversiteit met meerwaarde voor landbouwer en landschap. Speciale aandacht gaat hierbij naar de economische inpasbaarheid van maatregelen in de landbouwbedrijfsvoering. Een rekentool voor landbouwers wordt ter beschikking gesteld.

Ook de landschappelijke integratie van landbouwbedrijven moet maximaal bijdragen aan functionele agrobiodiversiteit. Dit kan onder andere door het aanplanten van streekeigen groen. Naast zijn functie voor de landbouw, draagt functionele agrobiodiversiteit ook bij aan de kwaliteit van het landschap in de vorm van hagen, bloemenranden, etc."

'Samen werken aan land- en tuinbouw in provincie Antwerpen' - Visie Provincie Antwerpen - p.17-18

De recente(re) landbouwpraktijken waarnaar in de SMART-doelstelling verwezen wordt, hebben potentieel in een kader waar natuur en landbouw zich in nabijheid van elkaar bevinden. Beide activiteiten stellen immers (ruimtelijke) randvoorwaarden aan elkaar. Dit resulteert meer dan eens in conflicten tussen belangen van beide essentiële ruimtegebruikers. Vanuit een geïntegreerde ruimtelijke planning, kan de gemeente echter wel inzetten op het vermijden van conflicten. Dit wordt idealiter mee ondersteund door dialoog en kennisdeling, en (grens- en beleidsoverschrijdende) partnerschappen met overheden en organisaties.

De recente masterplannen (en hun doorvertaling in RUP's) vertonen een duidelijke wens om naar een meer geïntegreerde openruimte te transformeren. Hierbij hebben zowel agro-ecologische landbouw als regeneratieve landbouw bijzondere kwaliteiten en kunnen zij meerwaarden brengen, zowel voor de landbouw (en de landbouwer) als voor de natuur in de omgeving. Dit creëert ook mogelijkheden bij de concrete invulling van de productieve landschapskamers in de gemeente (zie hierboven).

"Agro-ecologie is geen productiemethode, maar een holistische visie op het landbouwsysteem. Kort gezegd willen agro-ecologische landbouwers ecologische principes en duurzaamheid integreren in de manier waarop ze aan landbouw doen. Ze hebben daarbij ook oog voor de economische en sociale kanten die bij het boeren horen, en hechten veel belang aan lokale en traditionele landbouwsystemen. Principes die terugkomen zijn: biomassa en nutriënten recycleren, bodemkwaliteit optimaliseren, kringlopen sluiten, diversifiëren en kiezen voor positieve interacties.

Agro-ecologie laat zich om die reden ook niet vertalen in een lastenboek en er bestaat geen label voor agro-ecologische landbouw.

(...)

Regeneratieve landbouw heeft als bedoeling om hulpbronnen zoals de bodem en de biodiversiteit te verbeteren en versterken. Zo zal in de regeneratieve landbouw het gehalte aan organisch materiaal in de bodem stijgen. In België en in Europa gaat het hier vooralsnog eerder om een visie of strekking dan om een concrete invulling."

'Wat is het verschil tussen bio en permacultuur, agro-ecologie of regeneratieve landbouw?' - Bio,mijn natuur - online

Deze landbouwvormen worden steeds kansrijker en worden ook (financieel) ondersteund vanuit hogere beleidsniveaus.

Ook naar waterbeheer in de openruimte zullen meer geïntegreerde landbouwvormen een duidelijke meerwaarde kunnen brengen. Dit sluit dan ook aan bij wensen die op gemeentelijk niveau zijn verankerd in het Riviercontract voor de Vliet en Molenbeek en het Hemelwater- en droogteplan. Ook in deze nieuwe landbouwvormen schuilt dus een mogelijke win-win met andere ambities, strategieën en doelstellingen uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Hoewel deze SMART-doelstelling vooral vanuit andere beleidsniveaus en initiatiefnemers zal worden gerealiseerd, kan de gemeente hierin met haar ruimtelijk beleid ondersteunen. De agro-ecologische landbouw en/of regeneratieve landbouw brengen opportuniteiten om aan de integrale en geïntegreerde open ruimte te werken. Er zijn verschillende win-wins te vinden met andere ambities, strategieën en doelstellingen uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit, maar ook sluit deze doelstelling aan bij de planintentie van verschillende recente (en lopende) plannen en projecten.

De doelstelling zet een doel van 200 ha op. Dit komt neer op ca. 10% van de landbouwgebruikspercelen in de gemeente. De specifieke meerwaarden die deze twee landbouwvormen brengen, zijn bijzonder interessant in nabijheid van waterlopen en natuurgebieden. De gemeente Puurs-Sint-Amands vormt, door haar afwisselende open ruimte een interessante case om op deze integrale landbouw in te zetten. Ook naar waterbeheer en koolstofopslag, en dus het robuuster en veerkrachtiger inrichten van de open ruimte, zijn deze landbouwvormen kansrijk.

Voor de uitrol van deze doelstelling zal de gemeente zich kunnen beroepen op verschillende partners, waaronder hogere overheden, welke ook beleid voeren op deze agro-ecologische en regeneratieve landbouw.

TRAGE WEGEN KOPPELEN AAN HET GROENBLAUWE NETWERK

SMART-DOELSTELLINGEN

1. Elke kern in Puurs-Sint-Amands is in 2050 voorzien van minstens één volledig toegankelijke wandelroute van minimaal 2,5 km doorheen de kern en het omliggend landschap.
2. In 2050 omvatten de kernen in Puurs-Sint-Amands één groene, autoluwe dorpsas, op maat van elke kern ontworpen, welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt.
3. Fietssnelwegen ter hoogte van de kernen worden in 2030 bereikbaar gemaakt via (boven)lokale fietsroutes.
4. In 2030 zijn er tussen de aanpalende kernen voetgangersverbindingen via voornamelijk trage wegen.

1 ELKE KERN IN PUURS-SINT-AMANDS IS IN 2050 VOORZIEN VAN MINSTENS ÉÉN VOLLEDIG TOEGANKELIJKE WANDELROUTE VAN MINIMAAL 2,5 KM DOORHEEN DE KERN EN HET OMLIGGEND LANDSCHAP.

Het wandelen in de eigen woonomgeving, het 'dorpsommetje', is een concept waar de gemeente Puurs-Sint-Amands al geruime tijd op inzet. In planinitiatieven gaat bijzondere aandacht naar netwerken voor zachte recreatie, veelal in de open ruimte rondom de kernen. We willen met het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit de lat op vlak van toegankelijkheid wat hoger leggen. Zachte recreatie zou in 2050 voor elke inwoner en bezoeker een vanzelfsprekend gegeven moeten zijn, ook voor mensen met verminderde mobiliteit.

Uit het huidig fiets- en wandelnetwerk is duidelijk dat er een grote hoeveelheid trage wegen doorheen de gemeente lopen, zowel doorheen bebouwde kernen als doorheen de open ruimte. De toegankelijkheid van deze wegen is echter nog niet (volledig) in kaart gebracht. Een nulmeting op de huidige toestand is daarom moeilijker, maar het potentieel is wel duidelijk aanwezig. Het betreft hier ook niet de zoektocht naar nóg meer routes, maar net een reflex naar de inrichting van de bestaande. Ook het verbinden ervan in logische lussen, 'dorpsommetjes', verdient aandacht. Een gefragmenteerde route is voor mensen met verminderde mobiliteit immers zinloos.

Veelal is de aanleg van toegankelijke routes een kritische randvoorwaarde: de routes zijn bij voorkeur aangelegd in een glad, verhard materiaal, zijn niet te steil en zijn voorzien van rustpunten. Dit gegeven zorgt meer dan eens voor spanningen tussen de doelstellingen omtrent natuur, biodiversiteit en water. Omwille van deze spanning werden recent verschillende cases uitgewerkt en publicaties geschreven. Ook investeren hogere overheden in toegankelijke zachte recreatie, en bezitten zij hieromtrent ook expertise.

Op vandaag komt zachte recreatie ruim aan bod in masterplannen en inrichtingsplannen. Deze praktijk willen we met het Beleidsplan Ruimte en Mobilteit verder zetten, maar aanvullen met een reflex vanuit de brede toegankelijkheid. De gemeente kan zich voor de uitvoering van deze SMART-doelstelling richten op de reeds aangeduide netwerken voor recreatie in de masterplannen, en er bijzondere aandacht voor hebben bij lopende en toekomstige planinitiatieven. Dit gaat immers veel verder dan enkel mensen die (in meer of mindere mate) rolstoelafhankelijk zijn, maar ook ouderen met een wandelstok of rollator, ouders met jonge kinderen in buggy's,... Deze SMART-doelstelling komt dus aan een brede groep mensen tegemoet.

In de SMART-doelstelling wordt een minimale afstand van 2,5km vermeld. Dit is een wandelafstand die overeenstemt met het concept van dorpsommetjes: het zijn geen dagtochten, maar korte wandelingen in de eigen leefomgeving waarin men zich zowel doorheen de bebouwde omgeving als de open ruimte rondom de kern beweegt. De minimale afstand van 2,5km kan dus ook met zijwegen en 'shortcuts' voorzien worden: zo kan de wandelaar zelf mee de route bepalen.

Met het oog op monitoring kan de gemeente eenvoudig haar bestaande (rolstoeltoegankelijke) wandelroutes reeds in kaart brengen, en bijhouden hoe dit ook in lopende en toekomstige planinitiatieven wordt opgevolgd. Daarnaast is het ook zinvol om bij deze oefening partners (zowel hogere overheden zoals de provincie, als gespecialiseerde organisatie als INTER en On Wheels) en eigen inwoners (met verminderde mobiliteit) te betrekken. Nieuwe toegankelijke routes kunnen eenvoudig worden bijgehouden in een register, of via geografische data ingetekend worden.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Met deze SMART-doelstelling maakt de gemeente duidelijk dat zij ook belang hecht aan de recreatiemogelijkheden van mensen met verminderde mobiliteit. In verschillende buurgemeenten van Puurs-Sint-Amands zijn op vandaag reeds toegankelijke wandelroutes aanwezig. De gemeente kan dit aanbod ook op haar grondgebied versterken, in de eerste plaats vanuit de wens om voor haar eigen inwoners en bezoekers een inclusieve zachte recreatie mogelijk te maken. Naast de eigenlijke realisatie van infrastructuur, kan de gemeente ook onderzoeken of er verbeterde faciliteiten (bijvoorbeeld in onthaalinfrastructuur, maar eventueel ook verbeterde bewegwijzering, of rollend materiaal) kunnen worden aangeboden.

Hoewel het niet mogelijk is om op vandaag reeds een stand van zaken te geven, is de toekomstige monitoring van deze doelstelling wel betrekkelijk eenvoudig. Bij nieuwe realisaties in het zacht recreatienetwerk kan men de reflex maken naar universele toegankelijkheid. Het bestaande netwerk kan men, eventueel in samenwerking met organisaties en burgers, in kaart brengen en evalueren. Het bijhouden van deze bevindingen en realisaties kan via een register of ingetekend op een kaart (bij voorkeur in GIS).

Deze doelstelling bouwt tot slot ook verder op de bestaande aandacht voor zachte recreatie in gemeentelijke planinitiatieven, en sluit aan op de bredere aandacht voor dit thema aanwezig op hogere beleidsniveaus.

De afstand van 2,5km is afgestemd op de wens om dagelijkse wandelingen voor iedereen mogelijk te maken. Het zorgt voor een haalbaar perspectief, zonder aan ambitie in te boeten: de doelstelling is om dit op lange termijn (2050) voor elke dorpskern te voorzien. Ook dit sluit aan bij de huidige praktijk in de gemeente.

'Toegankelijke wandelingen' via website Provincie Antwerpen

'Toegankelijke routes voor iedereen' via website Vlaanderen Vakantieland

TOEGANKELIJKE ZACHTE RECREATIE:
NIET ZO MAAR ÉÉN DOELGROEP, NIET ZO MAAR ÉÉN MOGELIJKHEID

Gemeente Kasterlee voert met 'Wandelen met wielen' actief beleid rond het thema Toegankelijkheid

Provincie Oost-Vlaanderen verhuurt op verschillende plaatsen aangepaste fietsen

Gemeente Mol benadrukt bij het uitwerken van toegankelijke routes het comfort voor zowel rolstoelgebruikers als voor jonge gezinnen met buggy's

Onder andere Natuurpunt houdt een duidelijk overzicht bij van de wandelroutes voor mensen met verminderde mobiliteit

Provincie Antwerpen biedt de mogelijkheid om met behulp van een wombat ook de meer avontuurlijke wandelingen, over onverharde paden, te maken

FIETS- EN WANDELNETWERKEN [OP OPENRUIMTEGEBIEDEN]

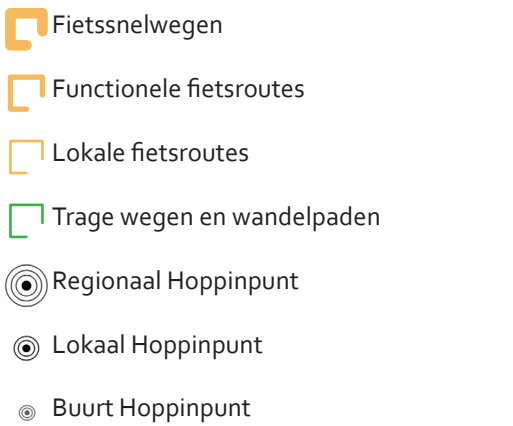

2 IN 2050 OMVATTEN DE KERNEN IN PUURS-SINT-AMANDS ÉÉN GROENE, AUTOLUWE DORPSAS, OP MAAT VAN ELKE KERN ONTWORPEN, WELKE DIVERSE ACTIVITEITEN BUNDELT EN DE KERN MET HET OMLIGGEND LANDSCHAP VERBINDT.

Met deze SMART-doelstelling zet de gemeente in op het realiseren van groene dorpsassen. Op deze assen krijgen kernversterkende functie een prominente plaats en wordt gewerkt aan de belevingskern. Op deze assen worden functies verweven met het woonweefsel in het centrum van de kern. Hierdoor ontstaat ook een centrale en strategische as om verdichtingsprojecten op te oriënteren. Deze verdichtingsprojecten enten zich op de bestaande woonnoden, met oog voor de demografie en het diversifiëren van het bestaand woonaanbod. Verder vormen deze assen ook belangrijke bewegingsassen, waarop ook de Hoppinpunten in de gemeente een plaats vinden. Hierdoor worden deze assen nog sterker multimodaal bereikbaar. Tot slot vormen bepaalde kansrijke assen in de dorpskernen van Puurs-Sint-Amands ook verbindingswegen tussen de dorpskern en het omliggend landschap. Een aangename inrichting van deze assen, met een groene inkleding die zorgt voor schaduw en plaats laat voor water, zorgt voor een leesbare as doorheen de kern.

"Ruimtelijk concept - Groene dorpsassen:

"Met de groene dorpsassen zien we een opportuniteit om het levendig en verweven karakter van de dorpskernen te behouden en te versterken. Met 'groene dorpsassen' willen we een ruimtelijk concept aanbieden om de huidige dorpsstraten, handelslinten, pleinen,... die in de kernen op vandaag al in meer of mindere mate als verbindende assen functioneren, verder op te laden."

bron: Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit Puurs-Sint-Amands

De groene dorpsassen geven verdichting en functieverweving een plaats die bij hiertoe bijzondere kwaliteiten biedt. Met het bundelen van deze activiteiten wordt de belevingskern versterkt, beginnend vanuit één as. Het bundelen van deze activiteiten rondom of nabij een Hoppinpunt maakt het eenvoudiger om voor een alternatief vervoersmiddel te kiezen en zorgt voor een algemeen goede bereikbaarheid tussen kernen onderling.

De inrichting van groene dorpsassen ligt in lijn met vele van de ontwerpen in masterplannen. Zo zien we deze zaken terugkomen in de masterplannen Echo's van de Schelde in Sint-Amands, de Tuinen van Puurs, Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo, en de Groene Ring rond Puurs (lopend). De noodzakelijke doorvertaling van sommige van deze masterplannen naar een RUP is voorzien binnen de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. Daarnaast wordt ook met andere acties gewerkt aan deze SMART-doelstelling. Zo wordt ook de opmaak van een Integraal Plan Openbaar Domein voorzien, alsook de opmaak van een heldere stedenbouwkundige verordening (die nog voldoende mogelijkheden laat voor creatieve oplossingen op maat). Dit zijn eveneens acties die mee inzetten op een aangename, belevingsrijke en klimaatrobuuste aanleg en inrichting van het openbaar domein, en dus ook van de groene dorpsassen.

In functie van een nulmeting wordt vooral gekeken naar het huidig potentieel in de dorpskernen. We hanteren hierbij volgende zaken:

Aangezien op heden geen dergelijke afbakeningen of aanduidingen worden gehanteerd, is het niet mogelijk om de huidige toestand kwantitatief op te meten. Wel is duidelijk hoe in bepaalde kernen reeds een weefsel en ruimtelijke doorvertaling van toepassing is. In zekere zin is er in deze kernen dus al sprake van een ruimtelijke visie op de belevingskern en dus ook op de dorpsassen.

We duiden indicatief enkele gebieden aan waar een groene dorpsas kansrijk zou kunnen zijn. We baseren ons hiervoor op de huidige invulling, ligging, activiteiten, of de inrichting voorzien in recente masterplannen. Dit is op geen enkele wijze een uitvoeringsgerichte kaart, maar eerder een kansenkaart.

Voor de afbakening van de assen op de kansenkaart wordt gekeken naar volgende parameters:

- de ligging van de assen centraal in de dorpskernen
- de aanwezige functies in de kernen en hun eventuele concentratie rondom bepaalde assen
- de aanwezige densiteit in de dorpskernen
- de geplande Hoppinpunten (uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit)
- het potentieel om een leesbare as naar het omliggend landschap te zijn

Aangezien het een kansenkaart is, duiden we hiermee aan waar zich kansrijke assen bevinden, en willen we op geen enkele manier een taakstelling opleggen. Daarnaast is het ook mogelijk dat er andere assen zijn, die op deze kaart niet zijn opgenomen, die uiteindelijk wel als meest geschikte locaties voor groene dorpsassen geselecteerd kunnen worden.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling verwijst naar het realiseren van een groene dorpsas in elke kern. Dit werd ook als ruimtelijk concept opgenomen in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. Het is een kernversterkend concept dat aansluit op de huidige planpraktijk in de gemeente. Het is een bundeling van economische activiteiten (handel, diensten, verweefbare maakindustrie,...), van woonontwikkelingen op maat van de kern en volgens de geldende demografische uitdagingen, en van Hoppinpunten op schaal van en uitgerust volgens de noden van elke kern.

Hoewel moeilijk meetbaar, is het duidelijk dat reeds in verschillende dorpskernen met de realisatie van dergelijke assen is gestart. Dit geldt voor de kernen van Puurs, Sint-Amands, Oppuurs en Lippelo. Diverse van deze masterplannen en RUP's tonen aan dat de gemeente op deze manier reeds succesvolle projecten heeft gerealiseerd, en op deze trend willen we verder zetten. De planologische doorvertaling van sommige masterplannen naar RUP's werd dan ook verankerd in het beleidskader Verdichting. Ook andere kernen kunnen op deze wijze versterkt worden: vandaar deze SMART-doelstelling tegen 2050.

PUURS-SINT-AMANDS WERKT VANDAAG REEDS AAN DEZE DOELSTELLING!

detail Masterplan Tuinen van Puurs door plusoffice en DELVA (2020)

detail Masterplan Echo's van de Schelde
door Atelier Horizon (2021)

detail Masterplan Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo : kern Oppuurs
door Atelier Horizon (2022)

detail Masterplan Oppuurs-Vlietvallei-Lippelo : kern Lippelo
door Atelier Horizon (2022)

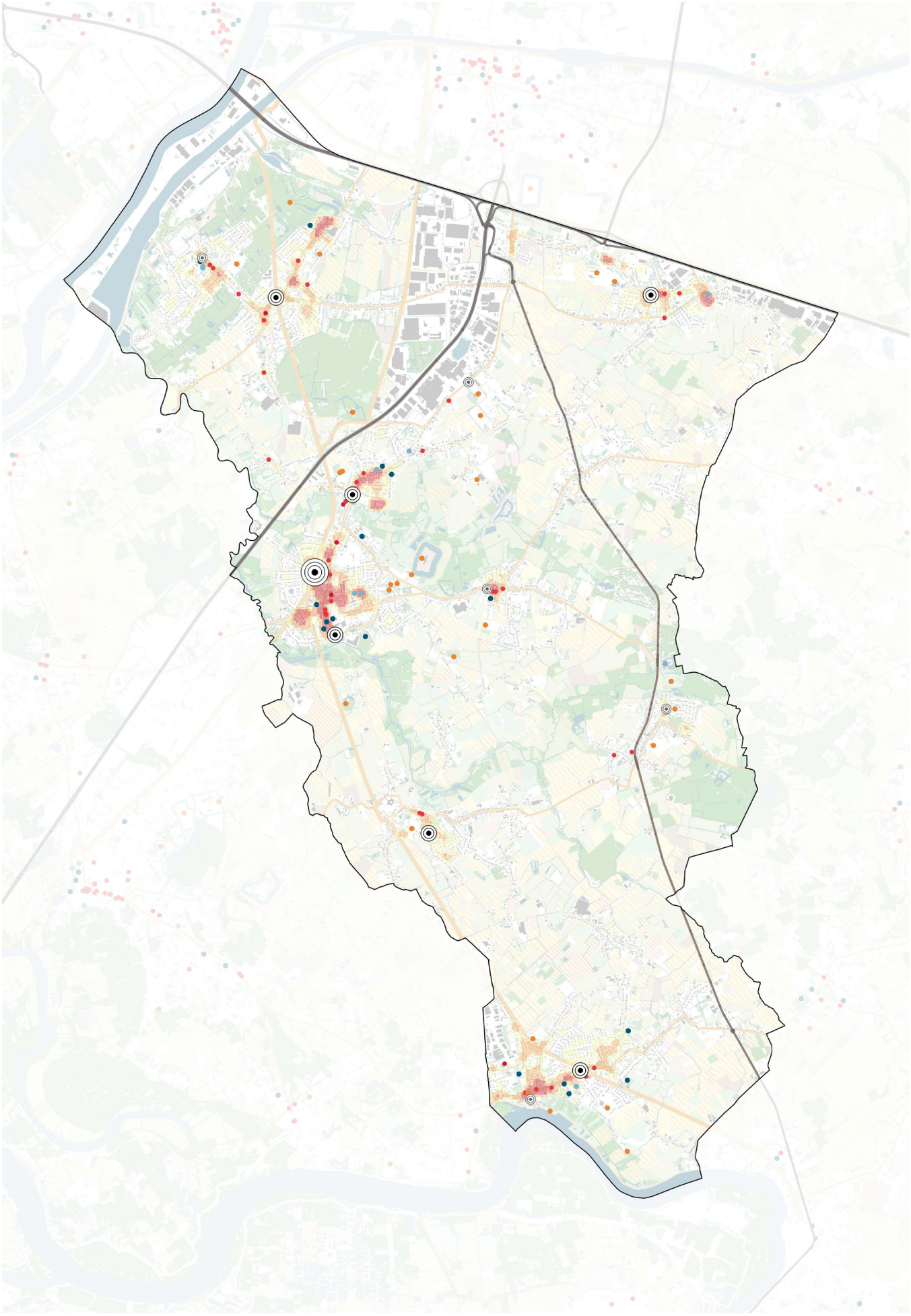

AANWEZIGE FUNCTIES [OP OPENRUIMTEGEBIEDEN]

- Fietssnelwegen
- Functionele fietsroutes
- Lokale fietsroutes
- Trage wegen en wandelpaden
- Regionaal Hoppinpunt
- Lokaal Hoppinpunt
- Buurt Hoppinpunt
- Commerciële functies: dagelijkse benodigdheden
- Onderwijsinstellingen
- Zorginstellingen
- Vrije tijd en cultuur
- Gebieden met 15 tot 25 adrespunten in een straal van 50m t.o.v. elkaar
- Gebieden met 25 tot 40 adrespunten in een straal van 50m t.o.v. elkaar
- Gebieden met meer dan 40 adrespunten in een straal van 50m t.o.v. elkaar

ATELIER ROMAIN

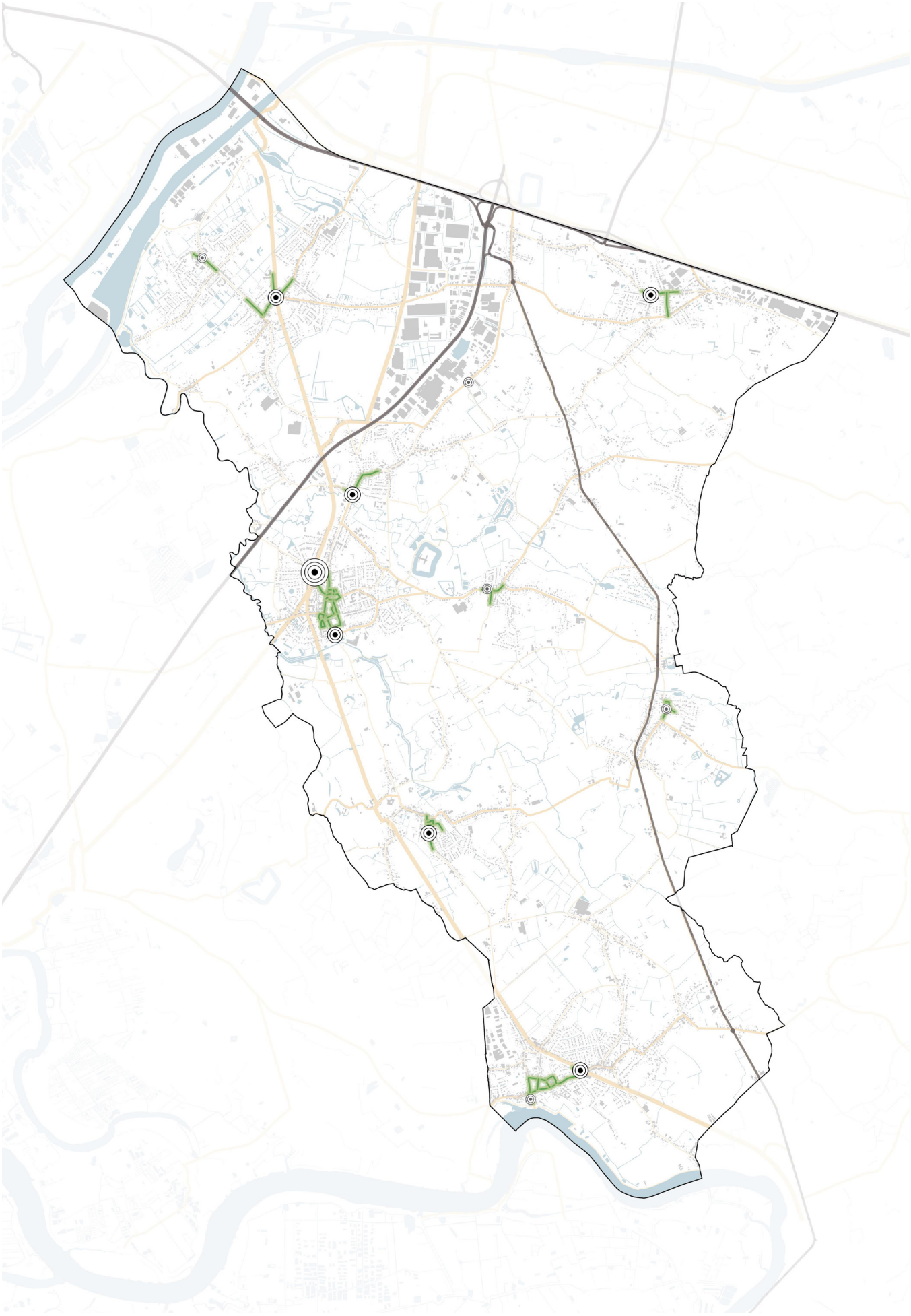

KANSENKAART GROENE DORPSASSEN

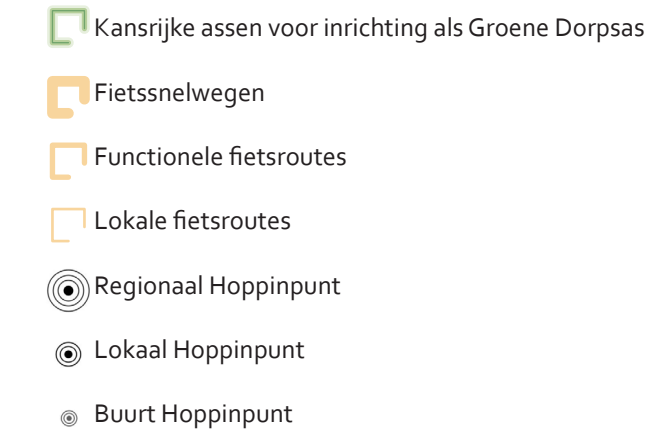

3 FIETSSNELWEGEN TER HOOGTE VAN DE KERNEN WORDEN IN 2030 BEREIKBAAR GEMAAKT VIA (BOVEN)LOKALE FIETSROUTES.

Deze SMART-doelstelling wordt geformuleerd tegen het jaar 2030, in overeenstemming met de doelstellingen van de Vervoerregio Mechelen. We streven naar een modal split van 50/50 en werken hierbij actief op het aantrekkelijk maken van duurzame alternatieven aan de personenwagen.

"Mede dankzij de opkomst van elektrische fietsen en speed pedelecs heeft het fietsen een groot potentieel om binnen de Vervoerregio bij te dragen aan de modal shift. De fiets is steeds vaker een volwaardig vervoermiddel, zowel voor verplaatsingen in de kernen alsook voor de langere afstanden. Ten opzichte van een personenwagen is het een betaalbaar en dus toegankelijk en inclusief vervoersmiddel. De fiets is zeer vriendelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving gezien er geen overlast is in de vorm van geluid of uitstoot. De fietser blijft echter een kwetsbare weggebruiker. Om het aantal verkeersongevallen te doen dalen moet de fietser beschermd worden en moet een veilig netwerk aangeboden worden.

Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk vormt een fijnmazig en sterk uitgebouwd fietsnetwerk dat steden, kernen en attractiepolen met elkaar verbindt via kwaliteitsvolle en veilige routes en infrastructuur. Deze routes beantwoorden aan de diverse behoeften van verschillende types fietsers: lange afstanden via op een zichzelf staande fietssnelweg, middellange afstanden via fietspaden langs drukkere verkeersassen, of rustiger fietsen via autoluwe fietsroutes. De vervoerregio zet in op de verdere uitbouw en versterking van dit netwerk."

bron: Ontwerp Regionaal MobiliteitsplanVervoerregio Mechelen -p. 32

Met deze SMART-doelstelling wordt ingezet op de vlotte bereikbaarheid van fietssnelwegen. Specifiek wordt gelet op waar deze fietssnelwegen ontsloten worden op het regulier wegennet en de daarop bestaande functionele fietsroutes. Hoe eenvoudiger zo'n hoogdynamische fietsas immers aansluit op de kleinere aftakkingen doorheen het bebouwd weefsel, hoe vlotter en comfortabeler men de bestemming bereikt.

De bovenlokale fietsroutes en de fietssnelwegen zijn een gedeelde bevoegdheid: ook de provincie Antwerpen zal hierin betrokken worden. Tegelijk kan ook de gemeente hier haar steentje aan bijdragen. Een bijzonder aandachtspunt hierbij is het vlot toegankelijk maken (ontsluiten) van de fietssnelwegen.

Met deze doelstelling sluit de gemeente zich aan bij de doelstellingen van de Vervoerregio en wordt gewerkt aan een comfortabel duurzamer verplaatsingspatroon.

Om deze doelstelling te evalueren kan de gemeente gebruik maken van twee methodes. Ten eerste kan de gemeente op geregelde tijdstippen terreinbezoeken uitvoeren om te controleren hoe eenvoudig en vlot de aansluiting van het ene op het andere fietsnetwerk verloopt. Ook eventuele hindernissen kunnen op deze manier in kaart gebracht worden. Ten tweede kan de gemeente deze ontsluitingspunten ook desktop monitoren aan de hand van GIS. Hiermee wordt alle informatie gestructureerd verzameld, aangevuld na terreinbezoeken (of meldingen) en is zij raadpleegbaar. Zo kan de gemeente de meest recente gegevens nakijken wanneer zij bijvoorbeeld werken uitvoert aan het openbaar domein. Daarnaast kunnen de gegevens ook aangevuld worden met resultaten uit andere studies (zoals bijvoorbeeld de Fietsbarometer).

De huidige stand van zaken voor deze doelstelling kunnen we nakijken via het BFF (Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk, beheerd door Provincie Antwerpen). Hierop zien we de conformiteit van alle aangeduide fietsroutes. Daarnaast laat deze kaart ons toe om de kruisingen tussen de fietssnelwegen en functionele fietsroutes te onderzoeken. We vergelijken de huidige toestand van het BFF en leggen de huidige kruisingen binnen dit fietsnetwerk onder de loep. Vervolgens onderzoeken we het gewenste functioneel fietsroutenetwerk, zoals opgenomen in het beleidskader Mobiliteit. Ook daarop kijken we naar de kruisingen tussen de verschillende routes.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

De SMART-doelstelling is geënt op en verwijst naar de doelstellingen uit het (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan van de Vervoerregio Mechelen. Het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit onderschrijft de doelstellingen van dit plan en werkt deze verder uit op lokaal niveau. Deze SMART-doelstelling past binnen dit kader.

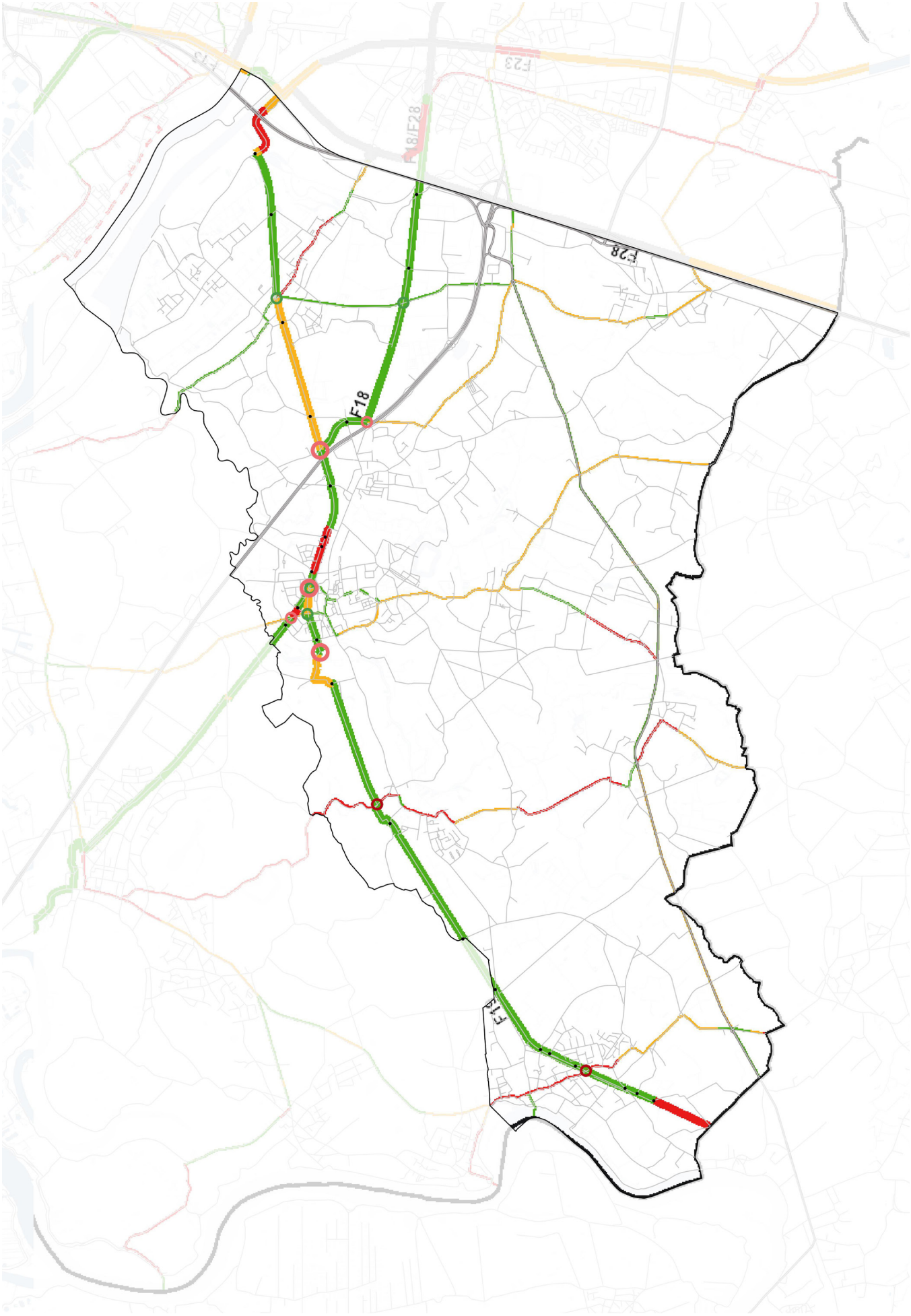
F18
F28
F13

ONTSLUITINGEN OP FIETSSNELWEGEN - HUIDIGE TOESTAND

- Fietssnelweg - Conform
- Fietssnelweg - Niet conform
- Fietssnelweg - Afwezig
- Functionele fietsroutes - Conform
- Functionele fietsroutes - Niet conform
- Functionele fietsroutes - Afwezig
- Geen kruising met Fietsroutenetwerk
- Kruising tussen 2 fietssnelwegen waarvan minstens éé niet-conform
- Kruising met functionele fietsroute - Conform
- Kruising met functionele fietsroute - Niet conform
- Kruising met functionele fietsroute - Afwezig

ATELIER ROMAIN

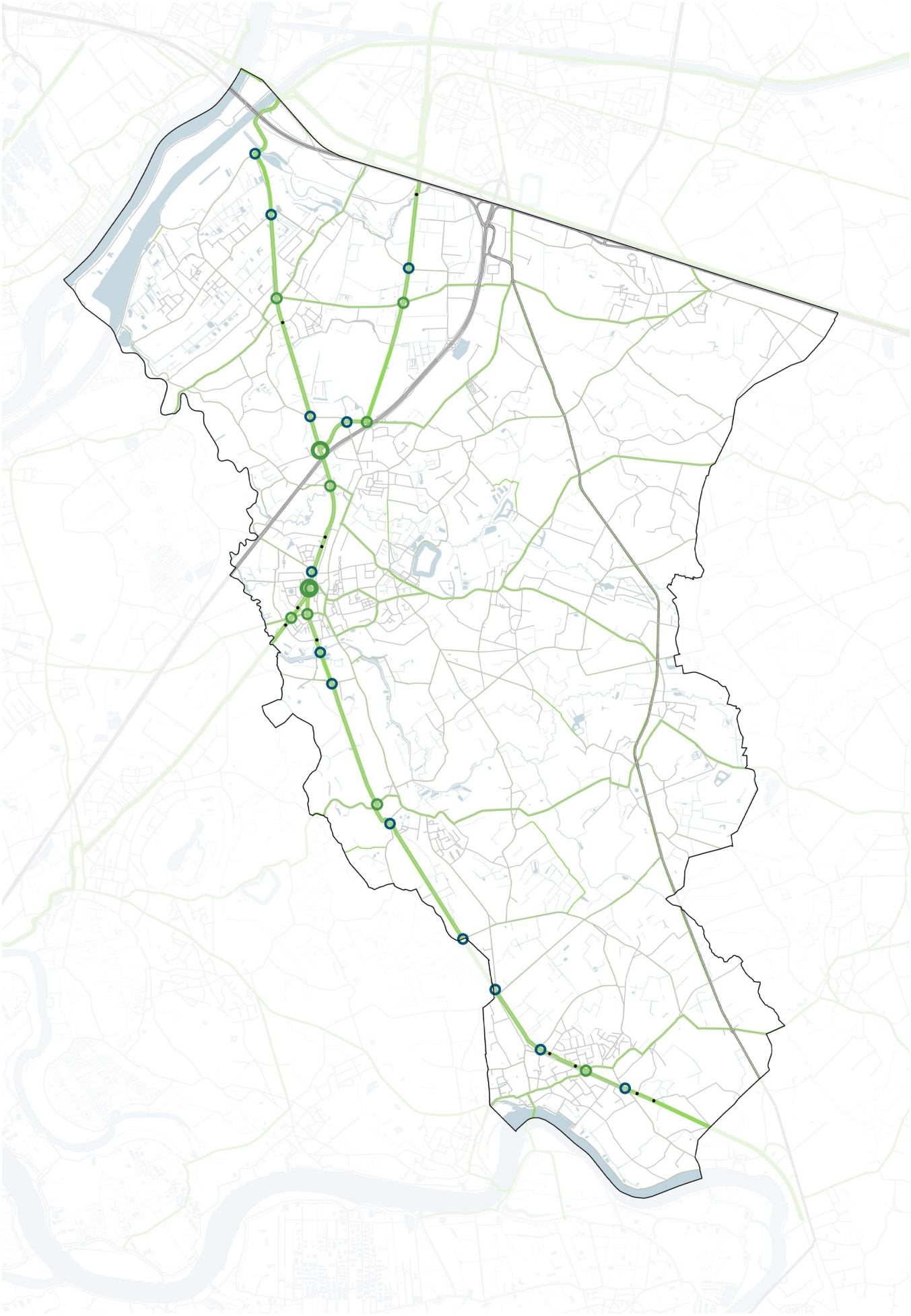

ONTSLUITINGEN OP FIETSSNELWEGEN - GEWENSTE TOESTAND

- Fietssnelweg - Conform
- Functionele fietsroutes - Conform
- Geen kruising met Fietsroutenetwerk
- Kruising tussen 2 fietssnelwegen - Conform
- Kruising met functionele fietsroute - Conform
- Kruising met lokale fietsroute - Conform

ATELIER ROMAIN

4 IN 2030 ZIJN ER TUSSEN DE AANPALENDE KERNEN VOETGANGERSVERBINDINGEN VIA VOORNAMELIJK TRAGE WEGEN.

Net als voorgaande is ook deze SMART-doelstelling geformuleerd tegen het jaar 2030, in overeenstemming met de doelstellingen van de Vervoerregio Mechelen. We streven naar een modal split van 50/50 en werken hierbij actief op het aantrekkelijk maken van duurzame alternatieven aan de personenwagen. Ook voetgangersbewegingen horen hierbij.

De afstanden tussen de kernen van Puurs-Sint-Amands zijn op zich te lang om als functionele verplaatsingen te voet te hanteren, maar als recreatieve routes kunnen zij wel bijdragen. Vandaar de nadruk op het inschakelen van het wandelnetwerk en de trage wegen.

De gemeente werkt actief aan het inventariseren van de trage wegen op haar grondgebied. Dit gebeurt veelal door geëngageerde vrijwilligers die al wandelend de toestand van de trage wegen registreren. Met deze resultaten kan de gemeente aan de slag om een tragewegenplan op te maken of wandelnetwerk uit te stippelen. De verdere inzet op deze inventarisatie en het wegwerken van missing links werd opgenomen als actie in het beleidskader Open ruimte. Naast deze terreinbezoeken en inventarisaties is het ook noodzakelijk dat deze informatie gestructureerd en goed wordt verzameld. Ook hiervoor is een registratie van de resultaten in GIS aangewezen: dit maakt al dit onderzoek consulteerbaar en aanpasbaar. De gemeente zou daarnaast ook gebruik kunnen maken van open-source-bronnen zoals Open Street Map. Hierop is reeds een grote hoeveelheid informatie over trage wegen en wandelpaden aanwezig. Bij de inventarisatie van trage wegen op het terrein zou een dergelijke tool ook onmiddellijk ingezet kunnen worden.

Voor bepaalde, nabij elkaar gelegen kernen is deze doelstelling goed haalbaar. In dat geval zijn het vooral missing links in het trage wegennetwerk. In sommige van deze gevallen is de gemeente reeds gestart met de opmaak van masterplannen om deze missing links in het wandelnetwerk weg te werken. Wanneer noodzakelijk is de verankering van deze visies in een RUP ook doorvertaald in de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

In andere gevallen, en met name voor de kern Breendonk, zal deze SMART-doelstelling bijzondere uitdagingen met zich meebrengen. Enerzijds is de kern redelijk ver gelegen van de naburige kernen (binnen Puurs-Sint-Amands). Dit maakt inspanningen in het wandelnetwerk tussen kernen onderling moeilijk. Echter, indien aantakkingen worden voorzien met tussenliggende gehuchten (wat mogelijk is gezien de ligging van het netwerk aan trage wegen), is dit niet kansloos. Ook zijn hier samenwerkingen mogelijk met de provincie Antwerpen, om een formeel wandelnetwerk te realiseren.

Evenwel moeten we realistisch zijn en niet verwachten dat deze verbindingen een functioneel wandelnetwerk zullen vormen. De afstanden, waarbij zo maximaal mogelijk over trage wegen wordt gewandeld, variëren tussen 2km en 7km (gemeten tussen 2 Hoppinpunten). De kortste afstanden (zoals tussen Liezele en Puurs) zijn niet ondenkbaar als functionele wandelroute, maar langere wandeltrajecten zullen vooral recreatief ingezet worden.

Algemeen is deze SMART-doelstelling interessant als toetssteen bij de opmaak van toekomstige plannen en de realisatie van toekomstige projecten in de open ruimte. Hier kan de gemeente steeds de reflex maken naar een logisch en comfortabel wandelnet aan trage wegen.

Daarnaast sluit deze SMART-doelstelling aan bij de acties uit het beleidskader Open ruimte en de verdere inventarisatie en monitoring van de trage wegen. Niet alleen voor de opmaak van een toekomstig wandelplan zal dit onderzoek van waarde zijn, maar ook bij planinitiatieven of projecten in de open ruimte is dit dankbare informatie om een ontwerp op te enten. Dit zien we trouwens ook voorkomen in de verschillende masterplannen: bij het uitwerken van wandel- en fietspaden baseren deze plannen zich voornamelijk op de reeds bestaande (informele) netwerken aan trage wegen.

Trage wegen doorheen het bebouwd én onbebouwd landschap dragen bij aan de beleving van de open ruimte. De verder inventarisatie ervan is opgenomen in het beleidskader Open Ruimte. Met alle resultaten kan de gemeente aan de slag om zelf een tragewegenplan of wandelnetwerk uit te tekenen. Door hierin duidelijke keuzes te maken, creëert de gemeente duidelijkheid over de toekomst van deze wegen. Niet alleen voor eigenaars is dit van belang, maar ook voor landbouwers is helderheid noodzakelijk over het recreatief medegebruik van landbouwwegen. Het zou een win-win zijn indien de gemeente met de resultaten van de inventarisaties terugkoppeld met actieve landbouwers. Voor dergelijke dialoog is ook een actie voorzien in het beleidskader Open ruimte.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

De SMART-doelstelling draagt bij aan de doelstellingen uit het (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan van de Vervoerregio Mechelen en de daarin voorziene modal shift. Dit zal een wandelnetwerk over dergelijke afstanden voornamelijk kunnen realiseren binnen de recreationele verplaatsingen. Toch kan het belang van een blijvende inventarisatie in functie van een tragewegenplan of gemeentelijk wandelnetwerk niet onderschat worden.

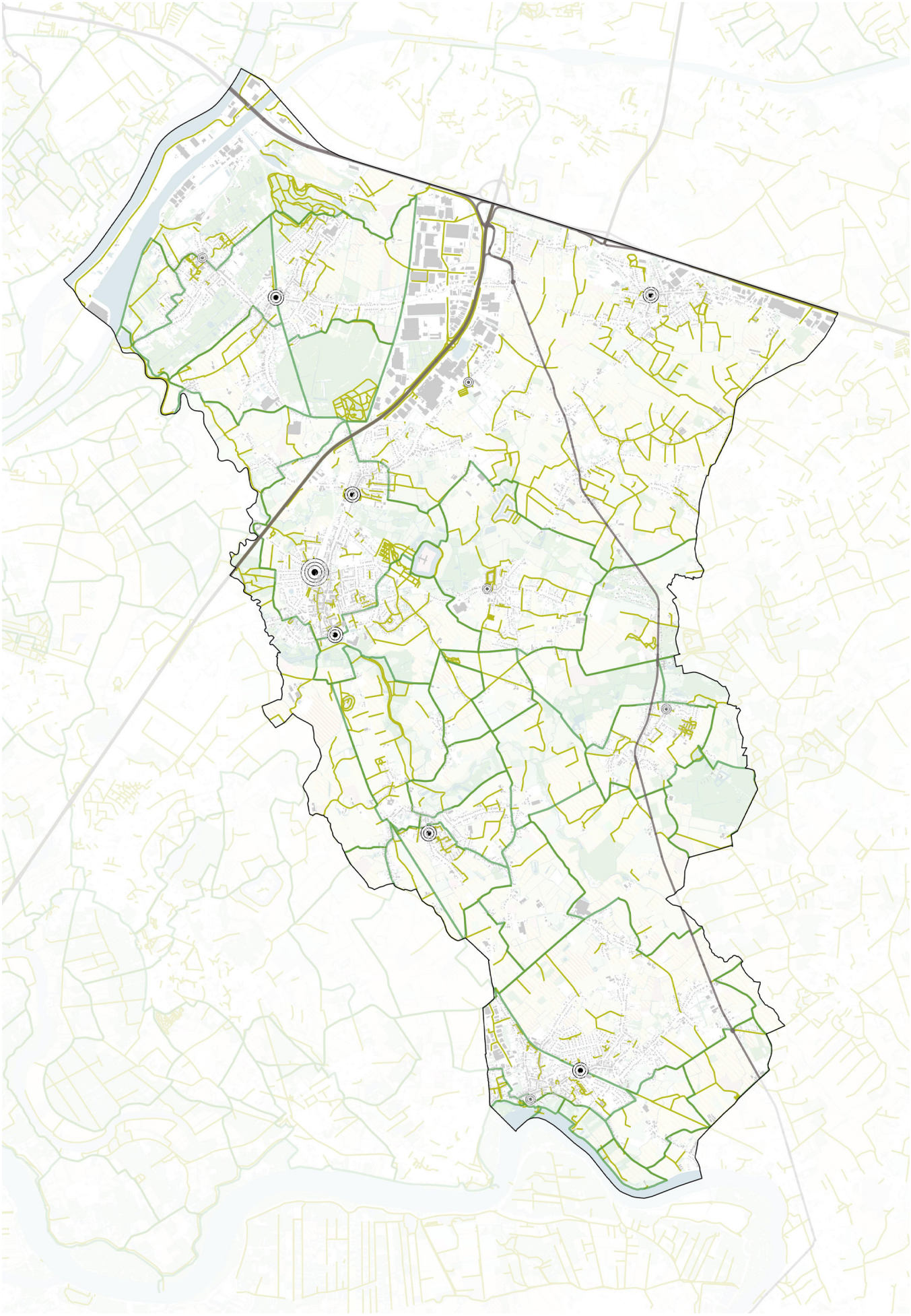

ONTSLUITINGEN OP FIETSSNELWEGEN - GEWENSTE TOESTAND

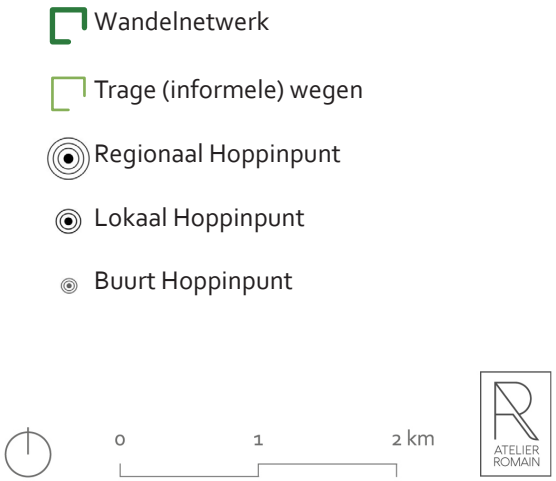

VERBINDING TUSSEN...	LOGISCH TRAJECT MET VOORNAMELIJK GEBRUIK VAN WANDELPADEN EN TRAGE WEGEN
Sint-Amands & Lippelo	ca. 5,7 km
Sint-Amands & Oppuurs	ca. 3,5 km
Oppuurs & Lippelo	ca. 5 km
Lippelo & Liezele	ca. 3,5 km
Lippelo & Breendonk	ca. 6 km
Puurs-Kalfort & Liezele	ca. 2 km
Puurs-Kalfort & Ruisbroek	ca. 4 km

DUURZAAM VERBINDEN VOLGENS HET STOP-PRINCIPE

SMART-DOELSTELLINGEN

1. De modal split voor woon-werk en woon-school verplaatsingen in Puurs-Sint-Amands bedraagt 50/50 in 2030.
2. In 2050 omvat elke kern in Puurs-Sint-Amands minstens één groene, autoluwe dorpsas welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt.
3. In Puurs-Sint-Amands 2050 zijn alle functionele fietsroutes ingericht volgens maximale fietsveiligheid en maximaal fietscomfort, rekening houdend met fauna en flora in de omgeving.
4. In 2050 bevindt het regionaal doorgaand verkeer zich in Puurs-Sint-Amands voornamelijk op hoofd- en regionale wegen.
5. Tegen 2030 is er in Puurs-Sint-Amands per 1000 inwoners minstens 1 toegangspunt voor (elektrische) deelmobiliteit, voorzien van 2 deelwagens. Dit wil concreet zeggen dat er 28 toegangspunten zullen zijn. Een toegangspunt is te interpreteren als toegang tot een deelwagen.

1 DE MODAL SPLIT VOOR WOON-WERK EN WOON-SCHOOL VERPLAATSINGEN IN PUURS-SINT-AMANDS BEDRAAGT 50/50 IN 2030.

De SMART-doelstelling sluit aan bij de doelstellingen uit het (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan van de Vervoerregio Mechelen. Deze doelstelling werd op zijn beurt afgeleid uit de Vlaamse targets voor 2030.

De gemeente Puurs-Sint-Amands wenst hiertoe bij de dragen met de ambities, strategieën, doelstellingen en acties uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. Dit plan werd opgesteld met bijzondere aandacht voor het samenspel tussen de ruimtelijke ordening en het mobiliteitsbeleid. Waar mensen wonen, werken, recreëren,... heeft rechtstreeks impact op hoe zij zich bewegen (en met welk vervoersmiddel).

"Modal split 50/50:

In 2030 zal het aandeel verplaatsingen van, naar en binnen de vervoerregio Mechelen dat met duurzame modi (te voet, per (e-)step,(e-)fiets of speedpedelec, eigen of via deelsystemen, en met collectief vervoer of taxi) gebeurt, minstens 50% bedragen."

bron: (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan Vervoerregio Mechelen - p.15

Deze SMART-doelstelling wordt daarenboven gemonitord binnen de Gemeentemonitor. Deze wordt, op Vlaams initiatief, geregeld georganiseerd. Door middel van een brede bevraging bij de bevolking worden gegevens voor een veelheid van indicatoren verzameld en kunnen maatschappelijke trends onderzocht worden. Eén van de zaken die de Gemeentemonitor verzamelt, is het verplaatsingsgedrag en dus de modal shift. Qua monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling kan de gemeente vertrouwen op deze data.

Net als voor heel Vlaanderen zal het behalen van deze doelstelling een grote uitdaging zijn voor Puurs-Sint-Amands. De gemeente spant zich daarom in om, met de acties uit de verschillende beleidskaders uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit, te werken aan een duurzaam ruimtegebruik en daardoor ook aan een duurzamer verplaatsingsgedrag.

Binnen het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit zijn verschillende doelstellingen en acties opgenomen die samen een gunstig effect zullen hebben op het verplaatsingsgedrag van de inwoners, werknemers en bezoekers van de gemeente.

MODALE VERDELING NAAR DOMINANT VERVOERSMIDDEL

voor verplaatsingen tussen woonplaats en school/werk
volgens aandeel van de inwoners (%)

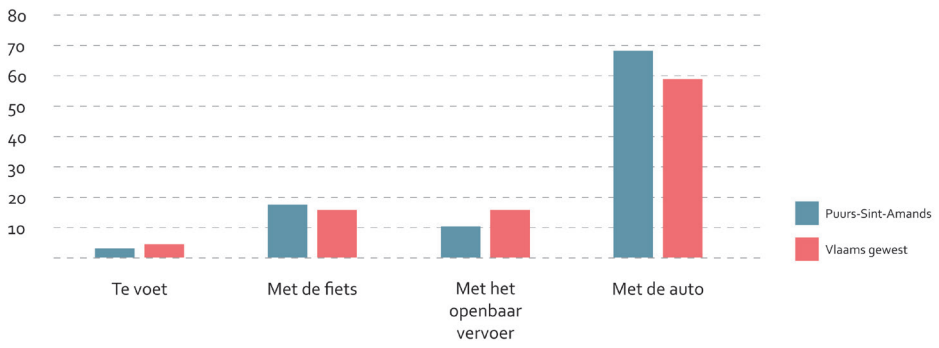

bron: Gemeentemonitor (2018)

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

De SMART-doelstelling is afkomstig uit het (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan van de Vervoerregio Mechelen. De gemeente Puurs-Sint-Amands maakt met het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit werk van deze doelstelling. Het is niet zozeer één actie of strategie die hiervoor een gunstig effect zal hebben, maar wel het gehele plan. Onderliggend hieraan is het dan ook interessant dat het beleidsplan vanuit de beide disciplines werd opgemaakt. De verschillende strategieën en acties zijn op elkaar afgestemd en versterken elkaar.

De doelstelling zal daarenboven geen individuele oefening zijn: de gemeente zal hiervoor ook vertrouwen op de Vervoerregio en andere (hogere) overheden. Ook zij zullen inspanningen leveren waardoor deze gewenste modal shift haalbaar wordt.

De doelstelling is eenvoudig te evalueren door de Gemeentemonitor te raadplegen.

2 IN 2050 OMVAT ELKE KERN IN PUURS-SINT-AMANDS MINSTENS ÉÉN GROENE, AUTOLUWE DORPSAS WELKE DIVERSE ACTIVITEITEN BUNDELT EN DE KERN MET HET OMLIGGEND LANDSCHAP VERBINDT.

Voor de monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling wordt verwezen naar de motivatie onder de ambitie 'Trage wegen koppelen aan het groenblauwe netwerk'. Deze doelstelling is identiek aan deze onder deze ambitie.

3 IN PUURS-SINT-AMANDS 2050 ZIJN ALLE FUNCTIONELE FIETSROUTES INGERICHT VOLGENS MAXIMALE FIETSVEILIGHEID EN MAXIMAAL FIETSCOMFORT, REKENING HOUDEND MET FAUNA EN FLORA IN DE OMGEVING.

Deze SMART-doelstelling heeft betrekking op de kwaliteit van de aanwezige functionele fietsinfrastructuur en het comfort van de fietser. We willen met deze doelstelling bijdragen aan een duurzamer verplaatsingsgedrag. Door te voorzien in comfortabele, veilige fietsroutes op functionele trajecten kan de gemeente haar inwoners stimuleren om voor woon-werk-verplaatsingen (en woon-school-verplaatsingen) de fiets boven de personenauto te verkiezen. Daarnaast sluit deze doelstelling ook aan op het traject 'Verkeersveilige gemeente' dat de gemeente Puurs-Sint-Amands doorliep i.s.m. provincie Antwerpen.

Voor de monitoring en evaluatie van de doelstelling kunnen we opnieuw beroep doen op de Fietsbarometer van provincie Antwerpen. Deze houdt immers ook bij wat de kwaliteit van het huidige functionele fietsnetwerk is. De provincie zelf is verantwoordelijk voor de (her)aanleg van fietssnelwegen. Voor lokale fietsroutes is de gemeente zelf aan zet om de kwaliteit op te volgen en om verbeteringen aan te brengen.

De meest recente situatie is consulteerbaar via de Fietsbarometer (zie kaart). Hierop zijn de zones aangeduid waaraan de gemeente nog inspanningen zal moeten doen om het fietscomfort en de fietsveiligheid te verhogen op het functioneel fietsnetwerk. De gewenste toestand naar 2050 is uiteraard een volledige conformiteit. De SMART-doelstelling zet deze alvast uit voor wat betreft het funcitoneel fietsnetwerk.

De gemeente maakt op vandaag reeds werk van deze SMART-doelstelling: in de meerjarenplanning 2020-2025 werden reeds verschillende herinrichtingen van straten opgenomen. Hierbij werd ook aandacht besteed aan het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Het is dus mogelijk dat de meest recent opgemeten situatie van de Fietsbarometer nog niet helemaal in lijn ligt met de reële (verbeterde) situatie op vandaag.

Voor het behalen van deze doelstelling nam de gemeente, naast het uitvoeren van werken aan de wegenis, ook acties op in het beleidskader Mobiliteit. Een veelheid van deze acties zijn er op gericht om het fietscomfort en de veiligheid te verbeteren. Daarnaast is ook een actie voorzien om een Integraal Plan Openbaar Domein en een algemene stedenbouwkundige verordening op te maken. Dit zijn planinitiatieven die direct of indirect een gunstig effect zullen hebben op het comfort van de fietser (en de trageweggebruiker in het algemeen). Bij de opmaak van deze instrumenten zijn er bovendien ook verschillende handleidingen en vademecums ter beschikking. Hiervan kan men ook dankbaar gebruik maken om met de inrichting van het openbaar domein een hoge kwaliteit na te streven. In deze documenten zijn ook ontwerprichtlijnen terug te vinden die ervoor zorgen dat de flora en fauna in de omgeving van fietswegen niet geschaad wordt. Zo worden ook biotopen in de nabijheid van fietsroutes beschermd.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Met deze SMART-doelstelling werkt de gemeente Puurs-Sint-Amands actief op het verbeteren van het fietscomfort en de fietsveiligheid op haar grondgebied. Hierdoor beoogt zij een duurzamere modal split tegen 2030 en verder.

De doelstelling is een logische doorvertaling van reeds gevoerd beleid, van reeds uitgevoerde aanpassingen aan het openbaar domein, van reeds doorlopen trajecten,... Kortom: de doelstelling sluit nauw aan bij de huidige praktijk en verzekert de aandacht voor verkeersveiligheid en fietscomfort ook in de toekomst.

Gezien de monitoring van de conformiteit van de fietsroutes door provincie Antwerpen in de Fietsbarometer, is deze doelstelling eenvoudig meetbaar. Voor wat betreft het lokale fietsroutenetwerk kan de gemeente een gelijkaardige monitoring bijhouden.

PUURS-SINT-AMANDS WERKT VANDAAG REEDS AAN DEZE DOELSTELLING!

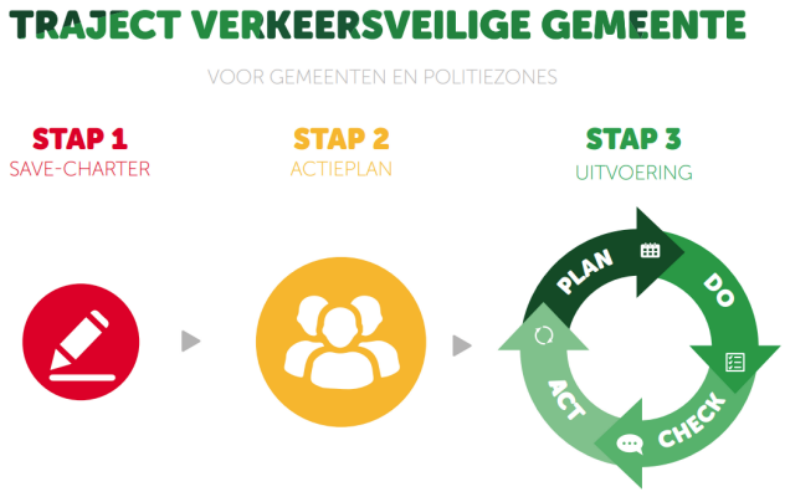

Overzichtsschema proces traject 'Verkeersveilige gemeente' van Provincie Antwerpen waaraan de gemeente deelnam

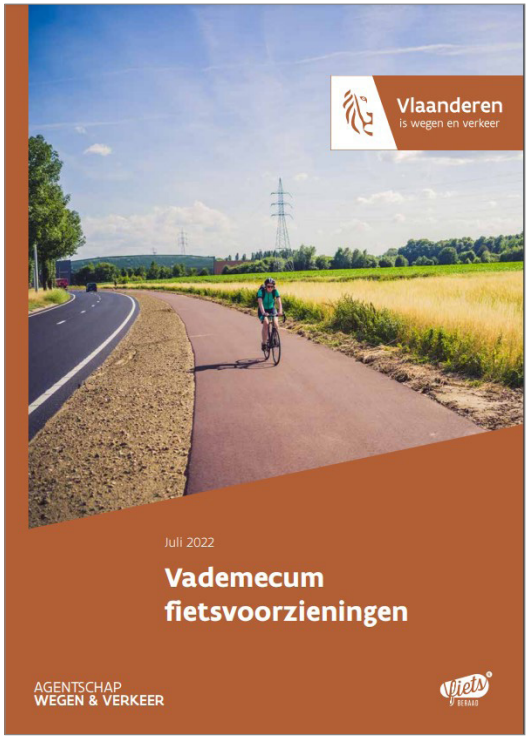

'Vademecum fietsvoorzieningen' (2022) van Agentschap Wegen & Verkeer

'Fietspaden in Vlaanderen: Goede praktijkvoorbeelden' (2013) van de Fietsersbond

'Fietsers in de wegcode: Praktische gids voor wegbeheerder' (2023) van Provincie Antwerpen

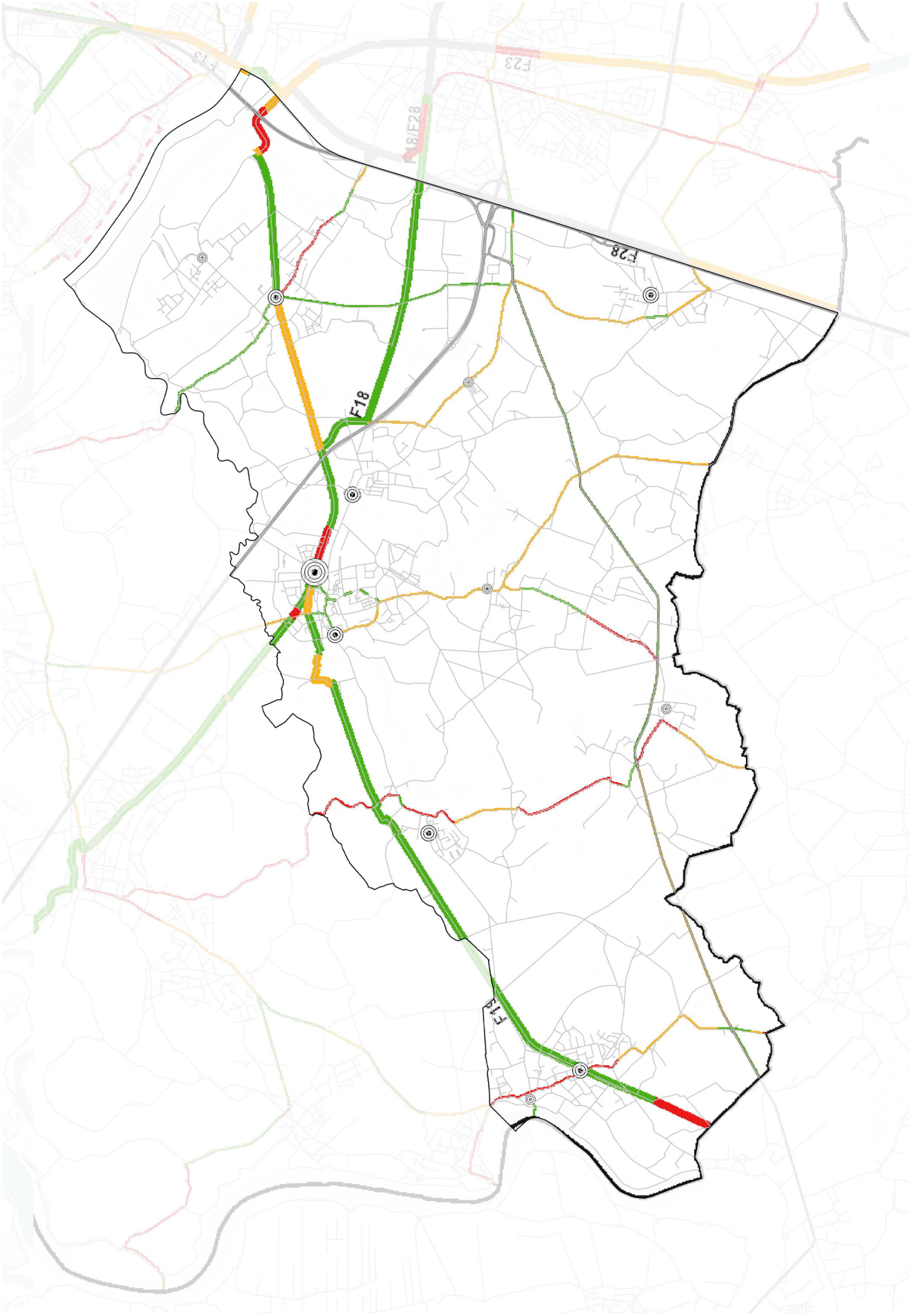
F18
F28
F23
F13

CONFORMITEIT BFF - HUIDIGE TOESTAND

- Fietssnelweg - Conform
- Fietssnelweg - Niet conform
- Fietssnelweg - Afwezig
- Functionele fietsroutes - Conform
- Functionele fietsroutes - Niet conform
- Functionele fietsroutes - Afwezig

ATELIER ROMAIN

4 IN 2050 BEVINDT HET REGIONAAL DOORGAAND VERKEER ZICH IN PUURS-SINT-AMANDS VOORNAMELIJK OP HOOFD- EN REGIONALE WEGEN.

De SMART-doelstelling is er op gericht het sluipverkeer in de gemeente terug te dringen. Dit is een complex maar veelvoorkomend probleem in de gemeente. Gezien haar ligging aan het knooppunt van de N16 en A12, en in mindere mate de N17, vinden chauffeurs gemakkelijk een 'shortcut' om knelpunten en files in het verkeer te ontwijken. Dit zorgt er echter voor dat het woonweefsel van de gemeente onder druk komt te staan door oneigenlijke mobiliteit.

De gemeente stelt zich als doelstelling om dit probleem tegen 2050 opgelost te hebben. Dit lijkt een erg lange termijn, maar dat is het eigenlijk niet. De gemeente is immers niet de wegbeheerder van de N16 en A12: dit zijn gewestwegen waar Vlaanderen dus aan zet is. Puurs-Sint-Amands is reeds in dialoog met deze wegbeheerder en steunde in het verleden reeds belangrijke infrastructurele ingrepen. Ook in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit werken we verder op deze dialoog.

Daarnaast worden in het beleidskader Mobiliteit ook acties voorzien om het verkeer binnen de gemeente te monitoren. In eerste instantie is er de slectie van wegen binnen de wegencategorisering. Door helder aan te geven welke wegen welke functie hebben, heeft de gemeente een duidelijk raamwerk om verkeerstechnische ingrepen uit te voeren. De wegencategorisering is een essentieel element om een betere doorstroming te verzekeren en om ervoor te zorgen dat oneigenlijke (gemotoriseerde) mobiliteit wordt teruggedrongen uit de woonkernen. De aanduiding van de wegencategorisering is echter niet de enige actie. Daarnaast werden bijvoorbeeld ook zoekzones uitgezet om modale filters in te plaatsen. Hiermee wordt het doorgaand verkeer ontraden om doorheen de woonkernen te rijden, en wordt men waar nodig ook beboet. Op deze manier kan de gemeente op haar eigen grondgebied en op de eigen wegen ook doortastend optreden tegen sluipverkeer.

De monitoring van sluipverkeer gebeurt op verschillende manieren. De Vervoerregio Mechelen houdt in haar (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan reeds rekening met het opvolgen van sluipverkeer. Gezien het bovenlokaal karakter van sluipverkeer is de opvolging op bovenlokaal niveau ook het meest kansrijk. Hiervoor zullen zij gebruik maken van de gegevens beschikbaar in de Gemeentemonitor. De gemeente kan dit gegeven op dezelfde wijze monitoren. Daarnaast kan zij ook de resultaten van uitgevoerde acties (opgenomen in het beleidskader Mobiliteit van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit) opvolgen. Een andere mogelijkheid is ook om (gerobotiseerde) verkeerstellingen uit te voeren op plaatsen die gesignaleerd worden als knelpunten (bijvoorbeeld Ruisbroek).

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Doorheen de opmaak van het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit kwam de problematiek omtrent sluipverkeer meermaals ter sprake. Deze SMART-doelstelling wijst op het belang van de wegencategorisering en de opvolging ervan. Naast het voortzetten van de partnerschappen met bovenliggende overheden, zet de gemeente in het beleidskader Mobiliteit in op verschillende acties die een gunstig effect zullen hebben op de doorstroming van het verkeer. De gemeente maakt hiermee actief werk van de verkeersveiligheid en -leefbaarheid. De doelstelling is dus een logische doorvertaling van reeds gevoerd beleid en van reeds doorlopen trajecten,...

De monitoring van deze doelstelling zal op hoger niveau gebeuren door de Vervoerregio Mechelen. De gemeente kan, indien nodig, hieromtrent zelf ook metingen organiseren op knelpunt-locaties.

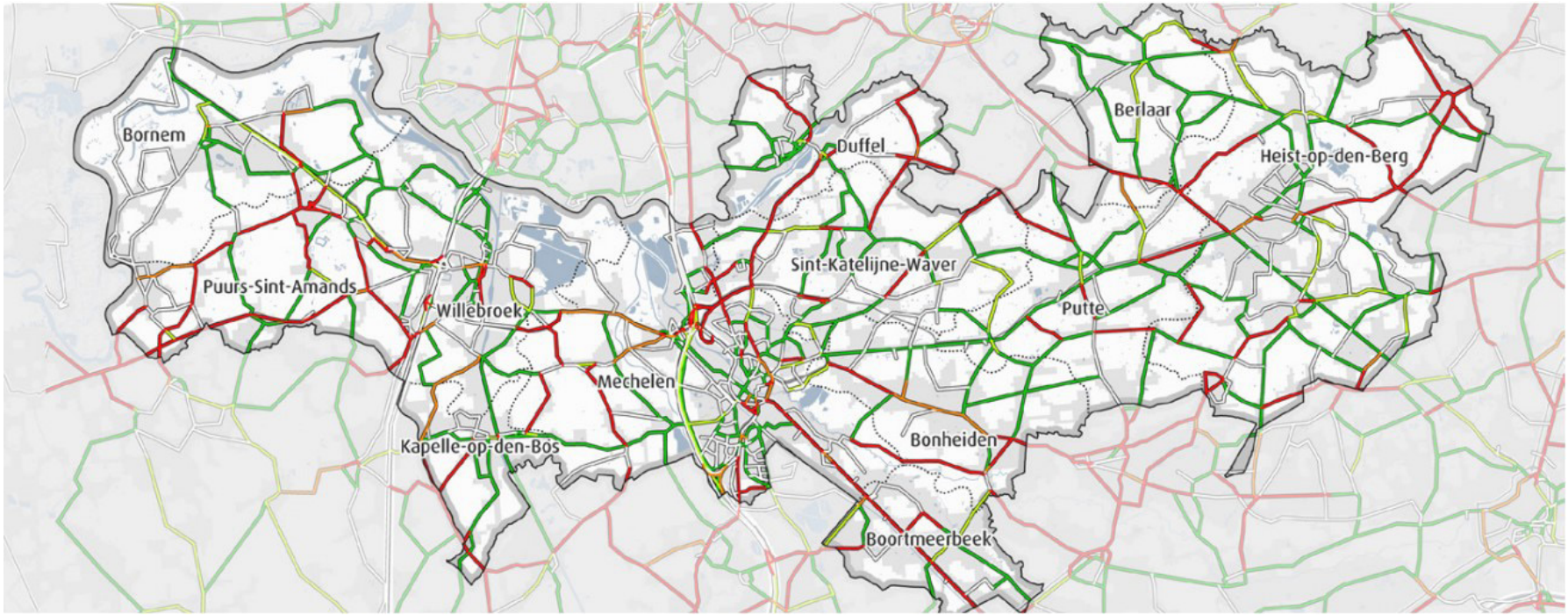

Sluipverkeer in de Vervoerregio (bron: Oriëntatienota Vervoerregio Mechelen (2020) bewerking o.b.v. PVM Antwerpen)

"Een optimalisatie van het hoofd-, regionaal en interlokaal wegennet moet hier voor zorgen. Deze dragende structuur vormt ook de ruggengraat voor het vrachtroutenetwerk. Het is niet de bedoeling om hiermee extra capaciteit te creëren, maar wel om het auto- en vrachtverkeer dat nu veelal gebruik maakt van lokale wegen te verschuiven naar veiligere en beter uitgeruste wegen. Daarom gaat de optimalisatie van de dragende structuur gepaard met een gebiedsgerichte aanpak van het lokaal wegennet waarbij maatregelen worden genomen waarmee sluipverkeer wordt geweerd en de leef- en verblijfskwaliteit in kernen en woonwijken wordt verhoogd. Kleine, zorgvuldig gekozen ingrepen bieden ook de mogelijkheid om aantrekkelijke autoluwe fietstrajecten te realiseren die ingepast kunnen worden in het fietsnetwerk. De gebiedsgerichte aanpak van het lokaal wegennet komt dus niet enkel omwonenden, maar ook fietsers ten goede."

bron: (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan Vervoerregio Mechelen - p.44

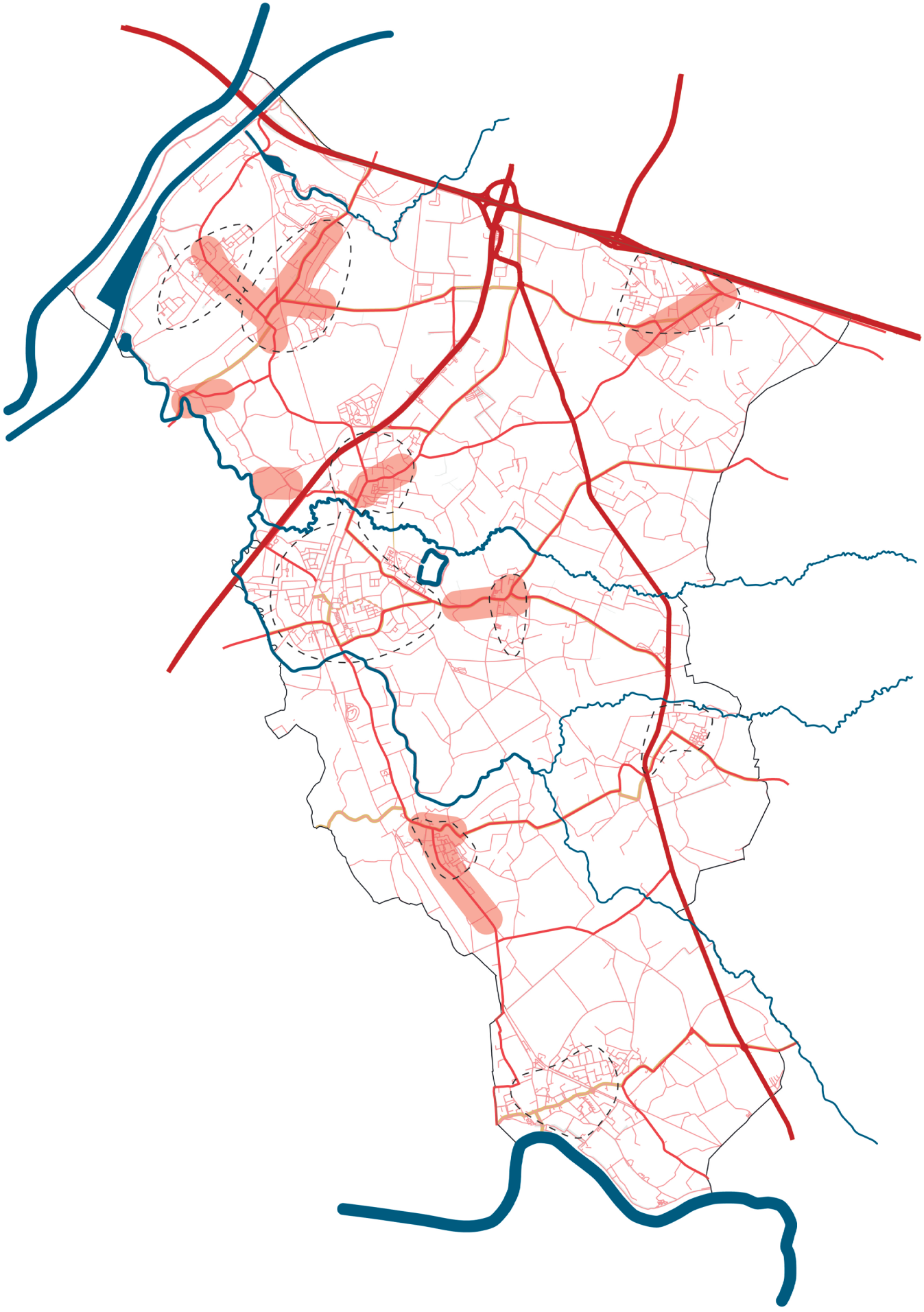

WEGENCATEGORISERING IN HET BELEIDSPLAN RUIMTE EN MOBILITEIT

- Regionale weg
- Ontsluitingweg
- Erftoegangsweg
- Zoekzones voor het ontmoedigen van doorgaand verkeer

ATELIER ROMAIN

5 TEGEN 2030 IS ER IN PUURS-SINT-AMANDS PER 1000 INWONERS MINSTENS 1 TOEGANGSPUNT VOOR (ELEKTRISCHE) DEELMOBILITEIT, VOORZIEN VAN 2 DEELWAGENS.

DIT WIL CONCREET ZEGGEN DAT ER 28 TOEGANGSPUNTEN ZULLEN ZIJN. EEN TOEGANGSPUNT IS TE INTERPRETEREN ALS TOEGANG TOT EEN DEELWAGEN.

Om bij te dragen aan een duurzame modal shift zal de gemeente ook aandacht besteden aan deelmobiliteit. Door alternatieve gedeelde voertuigen (zoals deelfietsen en deelwagens) een plaats te geven in het straatbeeld en het gebruik ervan aan te moedigen, kan de gemeente haar inwoners aanmoedigen hun verplaatsingsgedrag aan te passen. Dit is noodzakelijk om de nagestreefde modal split in 2030 te bereiken. Daarnaast heeft deelmobiliteit ook een meerwaarde in het verhelpen van verkeersarmoede: zonder zelf een wagen te (hoeven) bezitten, kunnen inwoners zich toch wenden tot een wagen wanneer de verplaatsing dit vereist.

Belangrijk bij het inrichten van locaties voor deelmobiliteit is dat zij een prominente plaats krijgen in het straatbeeld en dat zij centraal gelegen zijn voor zoveel mogelijk inwoners. Daarom enten we deze SMART-doelstelling op de realisatie van Hoppinpunten. Deze Hoppinpunten zijn steeds in de kern gelegen, in nabijheid van functies. Daarnaast zijn dit ook de plaatsen bij uitstek om van het ene op het andere vervoersmiddel over te stappen. De Hoppinpunten omvatten immers ook (minstens) een OV-halte en comfortabele fietsenstalling. Op maat van de kern zelf zal de uitrusting per Hoppinpunt worden bekeken. Een grotere, meer dynamische kern behoeft immers een andere inrichting en uitrusting dan een kleinere, meer landelijke kern.

Aangezien de gemeente mee initiatiefnemer is bij de uitrol van deze doelstelling, zal zij dit eenvoudig kunnen monitoren. Daarnaast zijn ook andere acties in het beleidskader Mobiliteit verbonden met de aanwezigheid van Hoppinpunten. Er zit m.a.w. een continue aandacht op deze strategische punten.

"Het openbaar vervoer vormt (...) de ruggengraat voor de regio, de fiets en deelmobiliteit verzorgen de first- en last-mile bereikbaarheid. Hiermee vormt het openbaar een aantrekkelijk alternatief voor de auto. Gecombineerd bieden ze een breed pallet om de bereikbaarheid van zowel het stedelijk gebied te vergroten alsmede de bereikbaarheid van de omliggende kernen door ze snel en efficiënt te verbinden om zo op een duurzame wijze meer ruimte te scheppen voor kwaliteit en leefbaarheid."

bron: (Ontwerp) Regionaal Mobiliteitsplan Vervoerregio Mechelen - p.20

De gemeente kan bij de realisaties in het kader van deze doelstelling berusten op heel wat expertise en partners. Deelmobiliteit is immers aan een opmars bezig. Ook voor de realisatie van Hoppinpunten zijn verschillende publicaties beschikbaar, zowel meer theoretische als ontwerpmatige onderzoeken.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Als mede-initiatiefnemer zal de gemeente deze SMART-doelstelling eenvoudig kunnen opvolgen. Bovendien is deze doelstelling verbonden aan de realisatie van Hoppinpunten. De opvolging van deze doelstelling is met andere woorden niet zo complex.

De doelstelling sluit aan bij de bredere wens van de gemeente (en de Vervoerregio) om centrale Hoppinpunten te realiseren. Op deze punten, gelegen op strategische locaties in de dorpskernen, worden inwoners gestimuleerd om zich doordachter te verplaatsen en worden overstappen van het ene op het andere vervoersmiddel aantrekkelijker gemaakt. Dit wordt in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit nog bijkomend versterkt door het inplanten van deze Hoppinpunten op of nabij groene dorpsassen waar ook (dagelijkse) functies verzameld zijn. Hierdoor zijn deze locaties bijkomend interessant om mensen te stimuleren dagelijkse verplaatsingen op een duurzame manier te doen.

'Ontwerpwijzer Hoppinpunten' (2022) van Agentschap Wegen en Verkeer

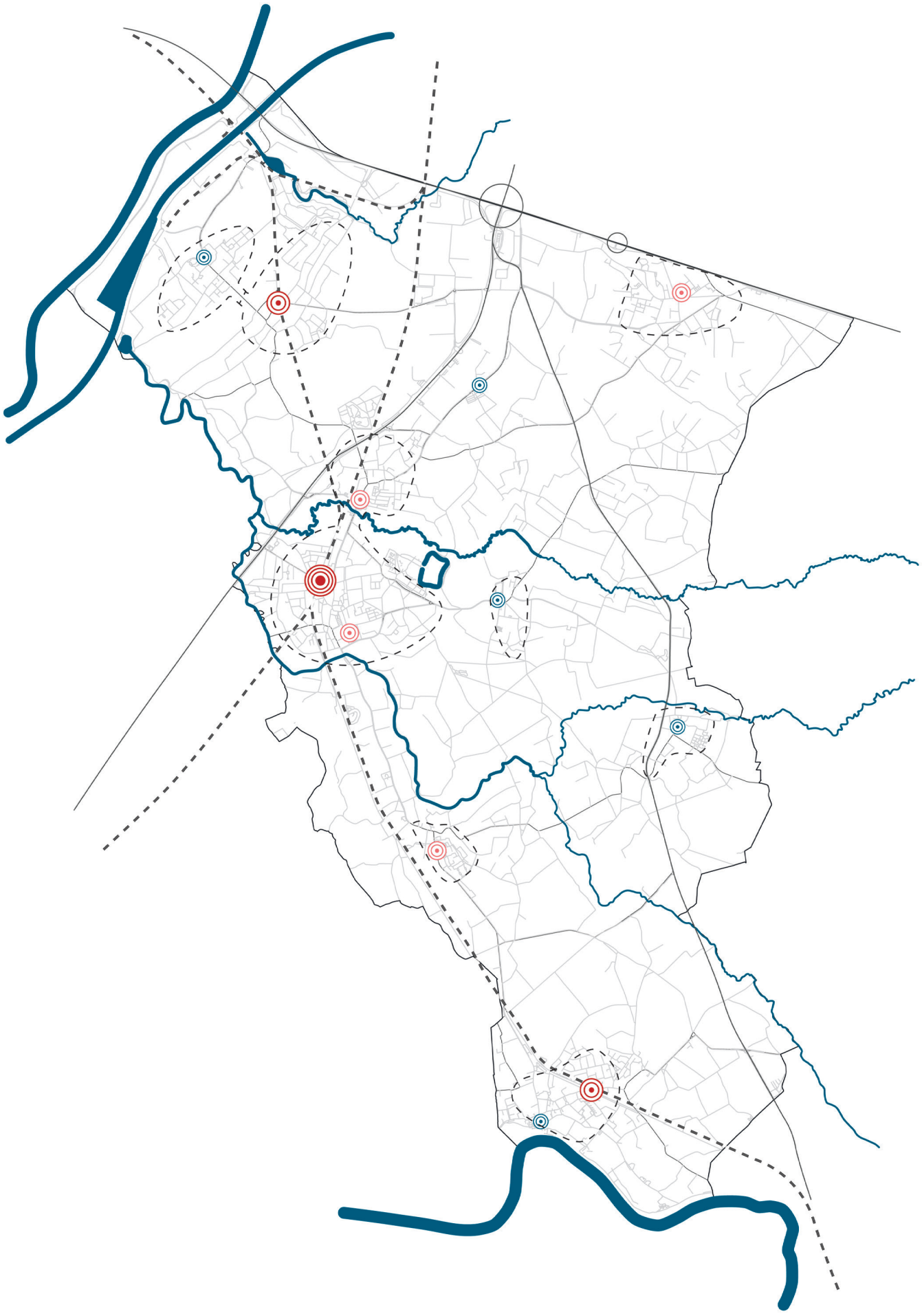

HOPPINPUNTEN IN HET BELEIDSPLAN RUIMTE EN MOBILITEIT

- Regionaal Hoppinpunt
- Lokaal Hoppinpunt
- voorstel Lokaal Hoppinpunt
- voorstel Buurt Hoppinpunt

ATELIER ROMAIN

VOORZIENINGEN ALS DRAGER: CENTRAAL EN BEREIKBAAR WONEN

SMART-DOELSTELLINGEN

1. Bijkomende woongelegenheden worden tegen 2050 uitsluitend nog gebouwd op toekomstbestendige locaties in Puurs-Sint-Amands, binnen kernafbakeningen.
2. In 2050 is het woonpatrimonium in Puurs-Sint-Amands afgestemd op behoeften van de diverse huishoudenstypes.
3. In 2030 zijn alle Hoppin uitgebouwd met een aangepaste uitrusting naargelang het type.
4. In 2050 omvat elke kern in Puurs-Sint-Amands minstens één groene, autoluwe dorpsas welke diverse activiteiten bundelt en de kern met het omliggend landschap verbindt. .

1 BIJKOMENDE WOONGELEGENHEDEN WORDEN TEGEN 2040 UITSLUITEND NOG GEBOUWD OP TOEKOMSTBESTENDIGE LOCATIES IN PUURS-SINT-AMANDS, BINNEN KERNAFBAKENINGEN.

De SMART-doelstelling is een strategische doorvertaling van de acties uit het beleidskader Verdichting uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. Hierin wordt de te verwachten groei voor de gemeente enerzijds verdeeld over de verschillende kernen, en anderzijds worden woonmilieus afgebakend met ontwerptools om deze groei op te vangen binnen die woonmilieus waar doordachte verdichting mogelijk is.

Met deze strategie en acties wil de gemeente doordacht omspringen met de ruimte die er nog ter beschikking is. We enten ons daarom op de aanwezige voorzieningen (d.w.z. zowel publieke als private voorzieningen, commerciële functies, diensten en verweefbare industrie) en op de multimodale bereikbaarheid van elke kern. Dit zijn twee belangrijke parameters om ervoor te zorgen dat toekomstige woongelegenheden op strategische locaties worden voorzien.

Met deze SMART-doelstelling wil de gemeente ook bijdragen aan de Vlaamse doelstelling om tegen 2040.

"Het bijkomend ruimtebeslag stelselmatig verminderen:

Het Vlaams ruimtelijk beleid trekt een ambitieus veranderingstraject op gang om het bestaand ruimtebeslag steeds beter en intensiever te gebruiken en de druk op de open ruimte te verminderen zodat een belangrijk deel van de ruimte gevrijwaard blijft van ruimtebeslag. Het streven is uiteindelijk te komen tot een stabiel evenwicht tussen het aandeel bebouwde en onbebouwde ruimte.

De bijkomende ruimte-inname van 6 ha/dag of ca. 2.000 ha/jaar (2013) zal stelselmatig dalen naar 0 in 2040 en ruimtelijke uitbreidingen vormen op middellange termijn een uitzondering in de ruimtelijke ontwikkelingspraktijk."

bron: Beleidsplan Ruimte Vlaanderen - Meer doen met minder ruimte - p. 36

De kernen werden hierop onderzocht en er werden brede toekomstperspectieven toegekend aan elke kern. Met deze brede toekomstperspectieven zorgen we ervoor dat ontwikkeling (en optimalisatie) van de kernen nergens gefnuikt wordt, maar dat de groei tegelijkertijd wordt verdeeld volgens de capaciteiten van de kernen. We houden hierbij zowel rekening met de huidige situatie alsook de toekomstige ontwikkelingen.

Voor de afbakening van de woonmilieus zelf werd in detail gekeken naar de morfologie van elke kern. Hieruit werden gelijkaardige woonweefsels gegroepeerd in woonmilieus. Afhankelijk van het voorzieningenniveau en de multimodale bereikbaarheid werden woonmilieus aangeduid waar verdichting mogelijk is, en andere waar dit niet gewenst is. Voor elk woonmilieu worden vervolgens ontwerptools aangereikt. Deze kan de gemeente inzetten om verdichting op maat van de omgeving te realiseren. Door op deze manier te werken, kan de groei op een kwalitatieve manier worden opgevangen.

Meer informatie over de werkwijze en het vooronderzoek, kan u raadplegen in het Onderzoeksrapport Verdichting dat als flankerend onderzoeksrapport aan het Beleidsplan Ruimte werd toegevoegd.

Met deze SMART-doelstelling streeft de gemeente naar een toekomstbestendige locatie voor elke bijkomende woongelegenheid: door ze te realiseren binnen de kernafbakeningen (incl. uitbreidingen). Hier wordt immers voldaan aan de randvoorwaarden vanuit het voorzieningenniveau en het bereikbaarheidsprofiel.

Uit bovenstaande werkwijze vloeien echter ook gebieden voort die niet (langer) gelegen zijn op toekomstbestendige, strategische locaties. Verschillende van deze locaties zijn echter wel gelegen in woongebied. Dit zijn met name de linten en gehuchten, alsook de niet-kerngebonden verkavelingen. De gemeente beschikt niet over de mogelijkheid om elk nog onbebouwd perceel in de juridische voorraad planologische te herbestemmen om ontwikkelingen tegen te houden. Dit is niet realistisch, noch gewenst.

Daartegenover stelt de gemeente wel verschillende acties die ertoe zullen bijdragen dat ontwikkelingen in deze niet-strategische gebieden beperkt blijven. Daarnaast werkt de gemeente ook aan het zonevreemd ruimtegebruik in de open ruimte.

Door op deze manier te plannen kan de gemeente aan weerszijden van de uitdaging werken: zowel het stimuleren van verdichting door kernversterkende projecten op strategische locaties, alsook het indijken van de juridische mogelijkheden op niet-strategische locaties.

Deze SMART-doelstelling is daarenboven verbonden met een veelheid van andere acties opgenomen in de beleidskaders Open ruimte, Verdichting en Mobiliteit. Het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit werd op een geïntegreerde manier opgemaakt, waardoor de verschillende acties onderling op elkaar zijn afgestemd.

Voor de monitoring en evaluatie van deze doelstelling is de gemeente sterk aangewezen op haar eigen vergunningverlenende praktijk en op haar planologische context. Qua geografische informatie is het GRB (Grootschalig Referentiebestand) beschikbaar. Deze data wordt regelmatig geüpdatet en is betrouwbaar. Aan de hand van deze geografische data kan de gemeente op geregelde tijdstippen het ROP (Register Onbebouwde Percelen) bijstellen. Hiermee gepaard, kan de gemeente Puurs-Sint-Amands in haar stedenbouwkundige adviezen ook reeds aansturen op een densiteit die afgestemd is met de omgeving en de doelstellingen uit het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit.

Het gebruik van statistische data is op dit moment niet kansrijk. De gegevens omtrent wooneenheden zijn slechts beschikbaar op niveau van de volledige gemeente. Hierdoor is het niet mogelijk om met deze gegevens in te schatten binnen welk woonmilieu deze wooneenheden zich bevinden. Indien deze gegevens in de toekomst ook zouden worden verzameld en beschikbaar gesteld op niveau van de statistische sectoren, is een dergelijke oefening wel mogelijk (en weinig arbeidsintensief). Als alternatief zou de gemeente deze gegevens zelf kunnen verzamelen. Dit vraagt echter wel enige inspanning. Bij elke vergunning waar een nieuwe wooneenheid wordt gecreëerd (en dus geen verbouwing of vervangbouw van een bestaande), kan de gemeente deze aanduiden in GIS of in een register met vermelding van het adres. Dit proces is moeilijker te automatiseren gezien vergunningsaanvragen een soms erg complexe beoordeling vereisen. Indien dit echter in de toekomst mogelijk zou zijn via het Omgevingsloket (of een soortgelijke online tool), zou dit de monitoring van dergelijke ruimteinname kunnen vergemakkelijken (zoniet automatiseren).

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling staat centraal in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. Het toekennen van brede toekomstperspectieven per kern en het aanduiden van verschillende woonmilieus is een essentieel onderdeel van het beleidsplan. Hiermee stuurt de gemeente helder aan op een kernversterkend ruimtelijk beleid en een duurzaam en doordacht ruimtegebruik. Dit doet zij zonder uit het oog te verliezen wat de verschillende kwaliteiten en knelpunten zijn in elke woonomgeving: we werken op maat van de omgeving.

Het relevante gevoerde vooronderzoek inzake deze SMART-doelstelling is te vinden in het onderzoeksrapport bij het beleidskader Verdichting.

De monitoring van deze SMART-doelstelling is niet evident, maar het loont wel de moeite om op regelmatige tijdstippen (vb: jaarlijks) een evaluatie te maken van de vergunde bijkomende wooneenheden ten aanzien van hun locatie. Hiervoor kan de gemeente ook gebruik maken van het register onbebouwde percelen (ROP) dat zij dient bij te houden. Een regelmatige update van dit register is waardevol om het ruimtelijk beleid te evalueren.

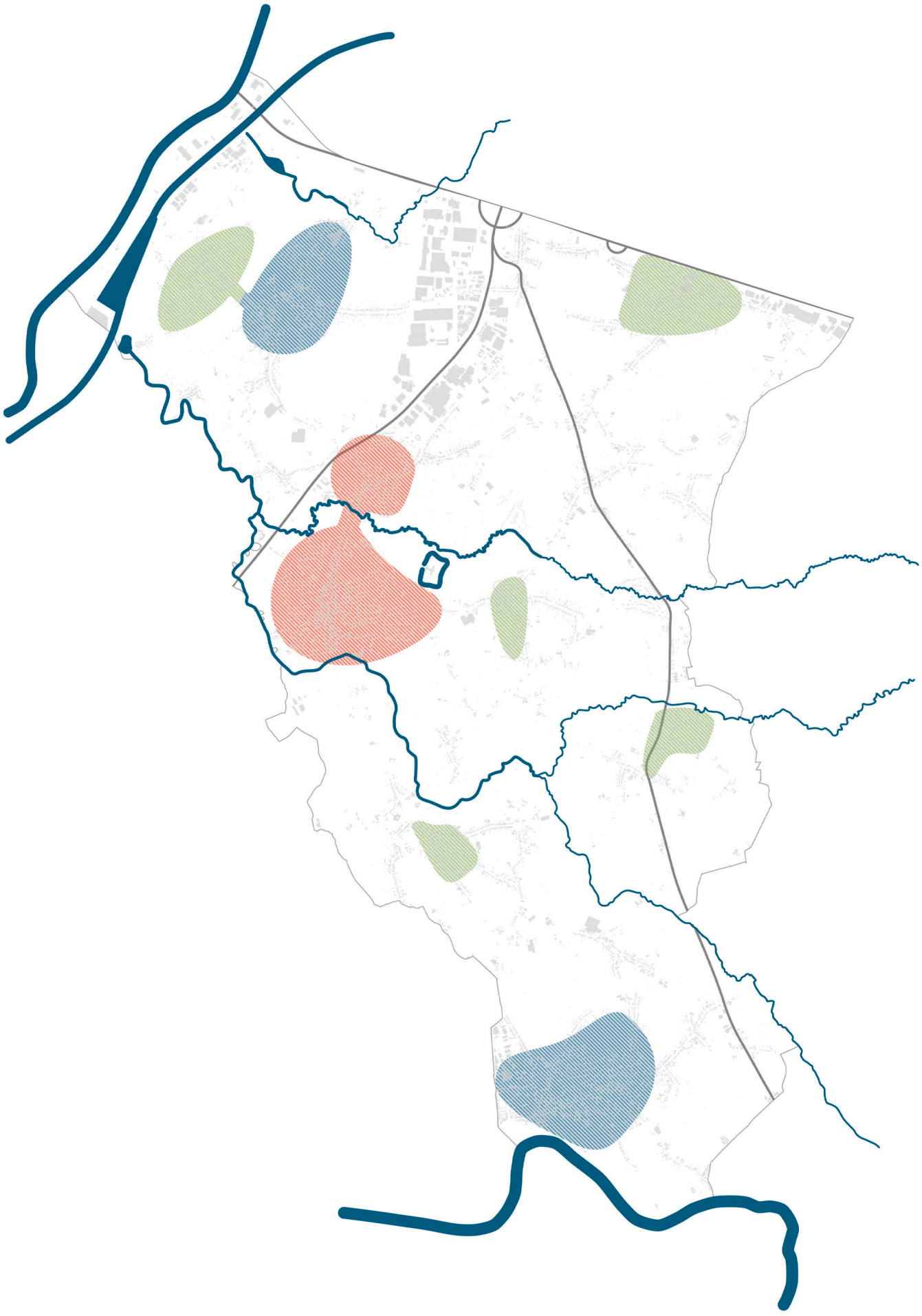

BREDE TOEKOMSTPERSPECTIEVEN UIT HET BELEIDSPLAN RUIMTE EN MOBILITEIT

Groeikern	min. 60% van de verwachte groei op te vangen in deze kern
Kernontwikkeling	max. 25% van de verwachte groei gezamenlijk op te vangen in deze kernen
Kernversterking	max. 15% van de verwachte groei gezamenlijk op te vangen in deze kernen

ATELIER ROMAIN

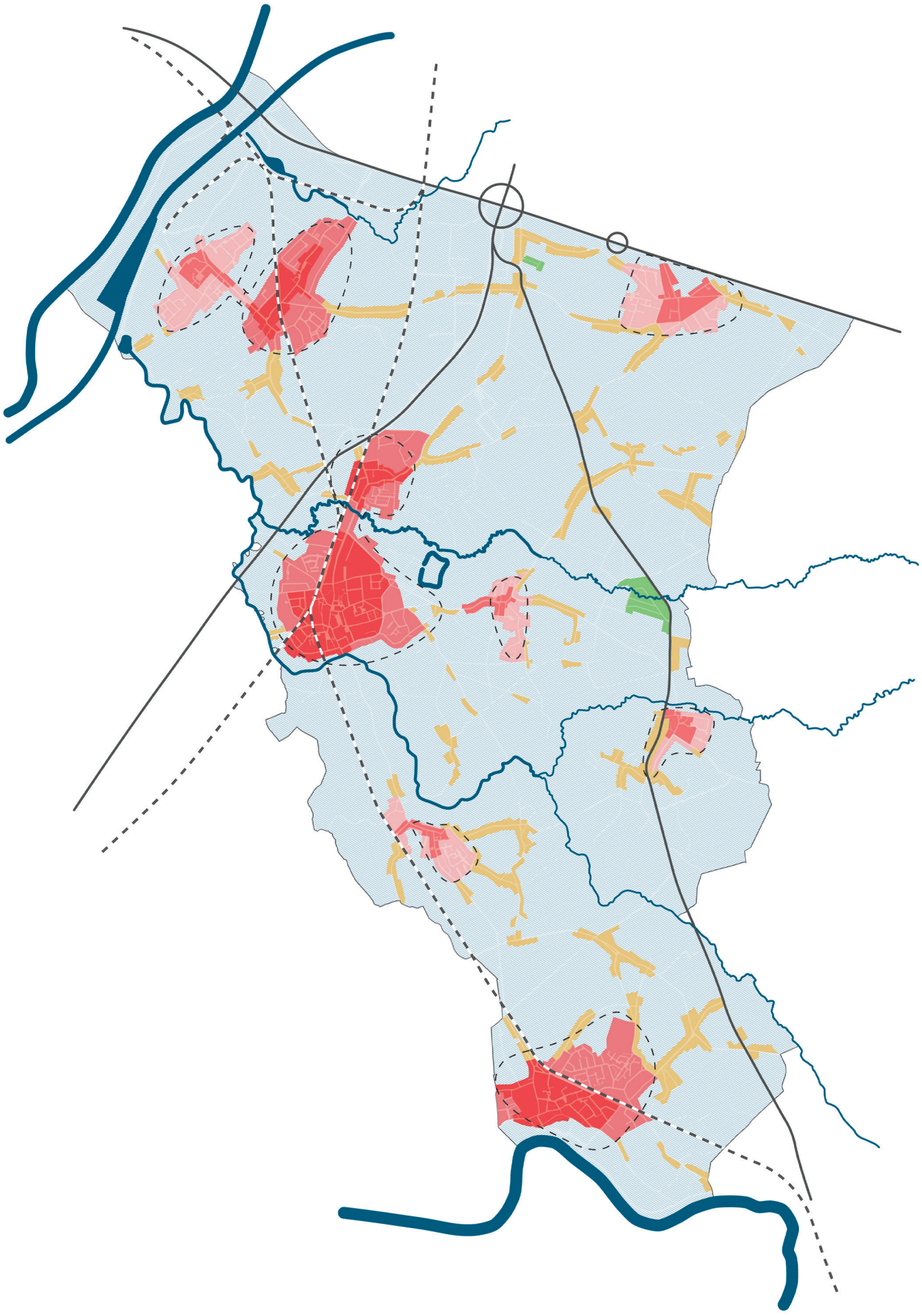

WOONMILIEUS UIT HET BELEIDSPLAN RUIMTE EN MOBILITEIT

2 IN 2050 IS HET WOONPATRIMONIUM IN PUURS-SINT-AMANDS AFGESTEMD OP BEHOEFTEN VAN DE DIVERSE HUISHOUDENSTYPES.

De demografische trends voor Puurs-Sint-Amands volgen deze voor het Vlaams Gewest. De gemeente zal in de komende jaren dus geconfronteerd worden met dezelfde uitdagingen als vele andere Vlaamse gemeenten: bevolkingsgroei gekenmerkt door gezinsverdunning, ontgroening, vergrijzing en verzilvering.

Tegenover de demografische gegevens plaatsten we de beschikbare gegevens inzake woonpatrimonium. Hieruit blijkt dat de gezinswoning als dominant woonproduct blijft overheersen, ondanks de algemene gezinsverdunning. Met deze SMART-doelstelling wil de gemeente haar woonpatrimonium beter afstemmen op de eigenlijke huishoudenssamenstelling in Puurs-Sint-Amands. Dit is noodzakelijk: willen we een doordacht ruimtelijk beleid voeren, moeten we, aan de hand van de beschikbare en betrouwbare demografische analyses, bouwen (en verbouwen) met oog voor wie in de gemeente woont en zal wonen.

Het onderzoek omtrent de confrontatie tussen deze gegevens is beschikbaar in het Onderzoeksrapport Verdichting dat als flankerend onderzoeksrapport aan het Beleidsplan Ruimte werd toegevoegd.

Het monitoren van deze trends kan de gemeente zelf op relatief eenvoudige wijze zelf blijven doen aan de hand van de gegevens beschikbaar in officiële databanken (zoals Statbel en provincies.incijfers.be). Door deze gegevens met elkaar te confronteren, kan de gemeente zich bij planinitiatieven en projecten beter richten op de noden die werkelijk bestaan. De gegevens zijn op heden uitsluitend beschikbaar op woningtype (appartement, eengezinswoning, handelswoning of ander type). Er zijn op heden (nog) geen gegevens beschikbaar op niveau van aantal slaapkamers per wooneenheid. Het verzamelen van deze gegevens zou een grote meerwaarde zijn.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling is essentieel om een toekomstgericht ruimtelijk beleid te voeren. Nog al te vaak gaat men uit van een nood aan gezinswoningen, terwijl de toetsing aan de eigenlijke demografische gegevens amper gebeurt. Dit is ondoordacht en de gemeente Puurs-Sint-Amands wenst deze praktijk te wijzigen. Door hierop in te zetten kan zij op lokaal niveau de woningrotatie in de hand werken. Dit brengt tal van voordelen met zich mee en heeft bovenal een gunstig effect op hoe we de beschikbare ruimte inzetten.

Het relevante gevoerde vooronderzoek inzake deze SMART-doelstelling is te vinden in het onderzoeksrapport bij het beleidskader Verdichting. Aan de hand van deze berekeningsmethode kan de gemeente deze SMART-doelstelling zelf blijven opvolgen. Indien er meer gedetailleerde gegevens beschikbaar worden, kan deze methode zelfs nog verfijnd worden.

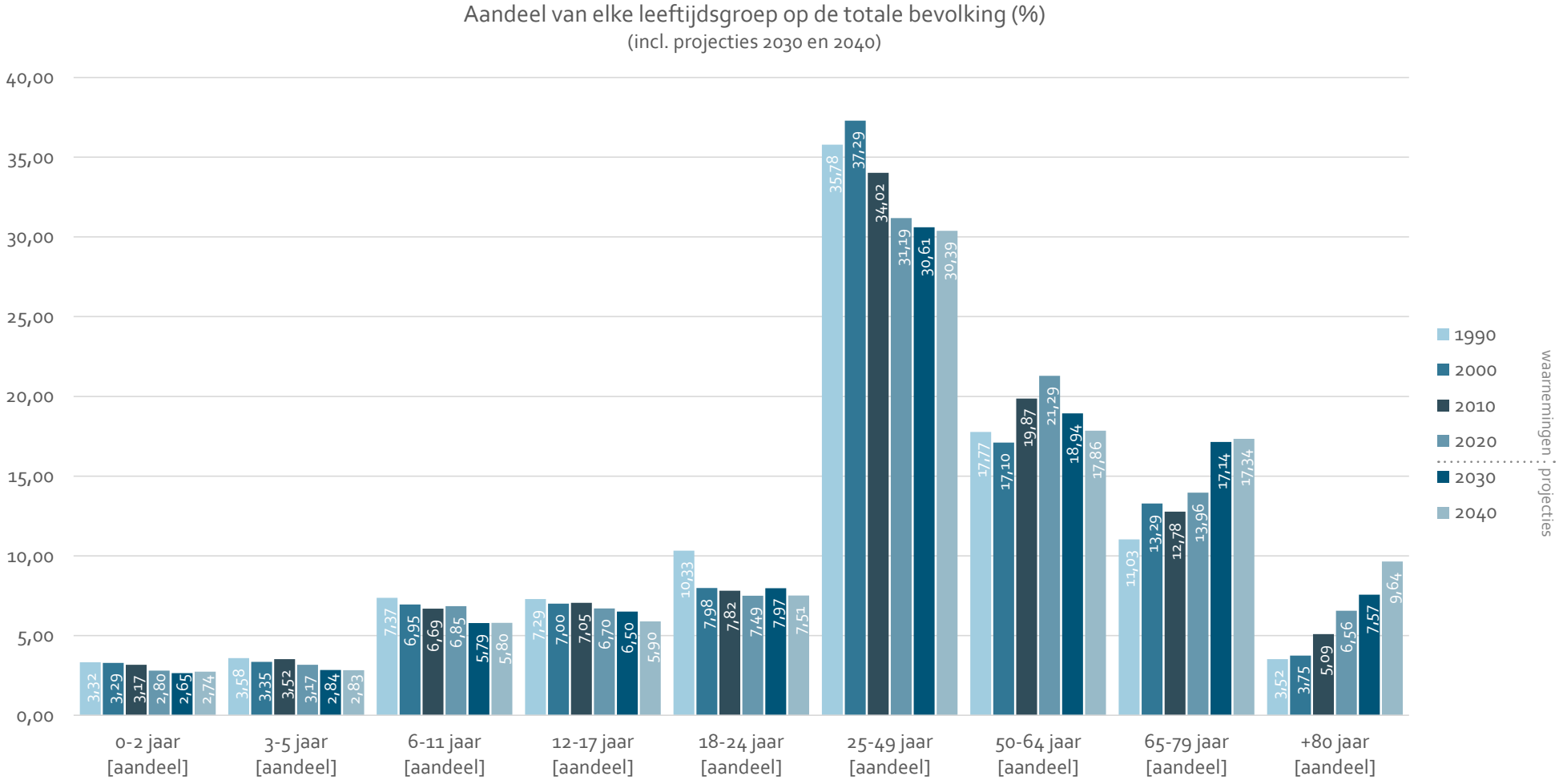

Evolutie van de bevolking (inwoners verdeeld volgens leeftijd) in Puurs-Sint-Amands : aandeel op de totale bevolking (prognoses 2030 en 2040)
bron: provincies.incijfers.be (2022)

Bevolking verdeeld naar type huishouden

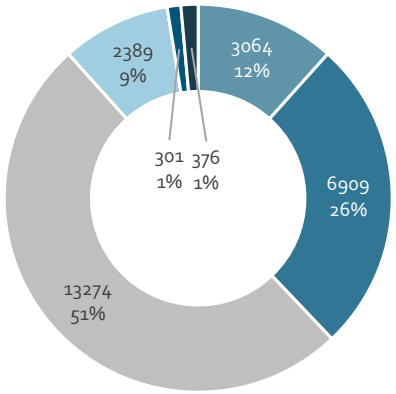

- Alleenwonend
- Gezinslid van paar zonder thuiswonende kinderen
- Gezinslid van paar met thuiswonende kinderen
- Gezinslid van eenoudergezin
- Gezinslid van ander type huishouden
- Gezinslid van collectief huishouden

Bevolking Puurs-Sint-Amands volgens leeftijd verdeeld naar type huishouden

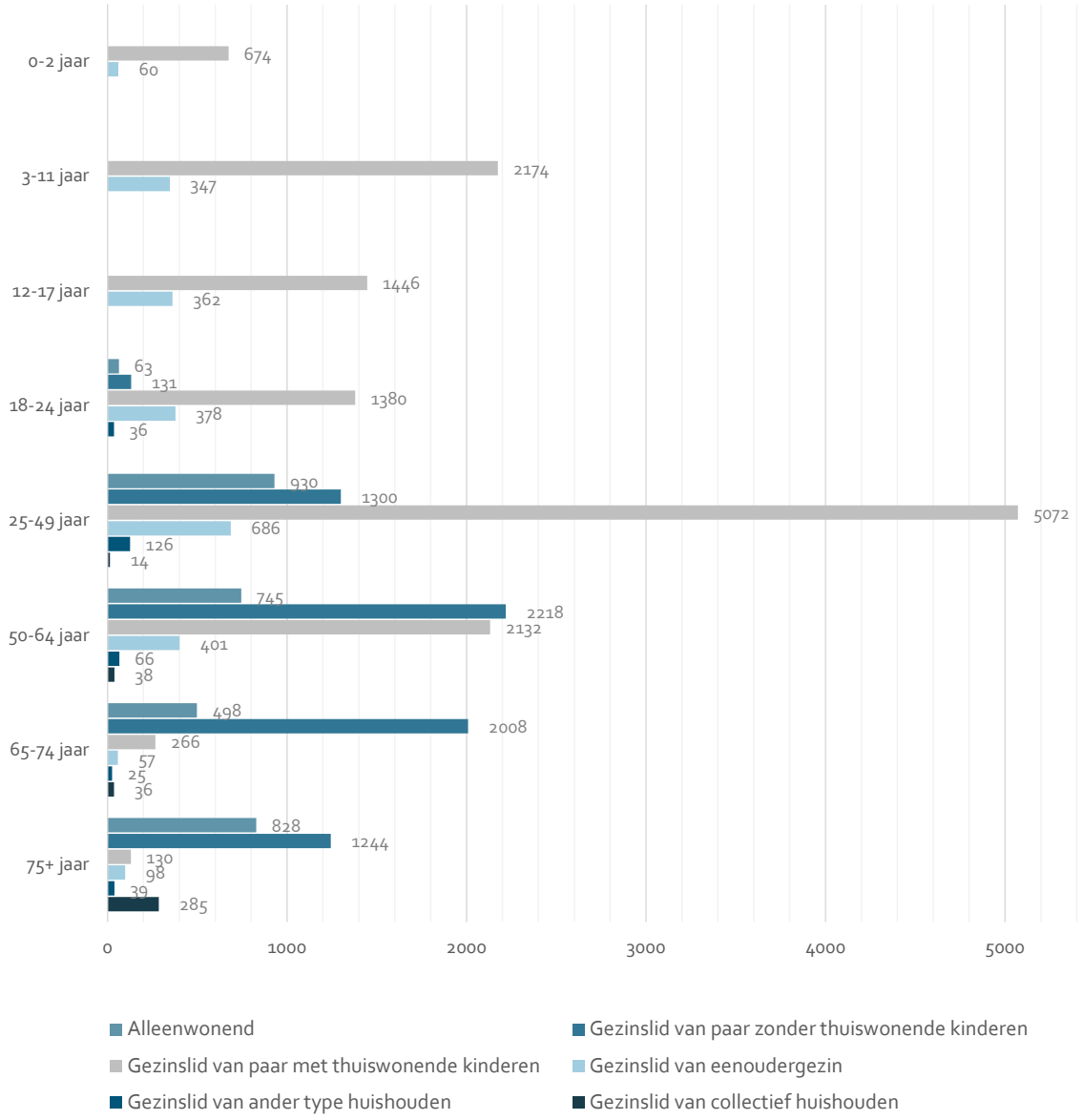

boven:
Inwoners verdeeld naar type huishouden
rechts:
Inwoners volgens leeftijd verdeeld naar type huishoudens

bron: provincies.incijfers.be (2022)

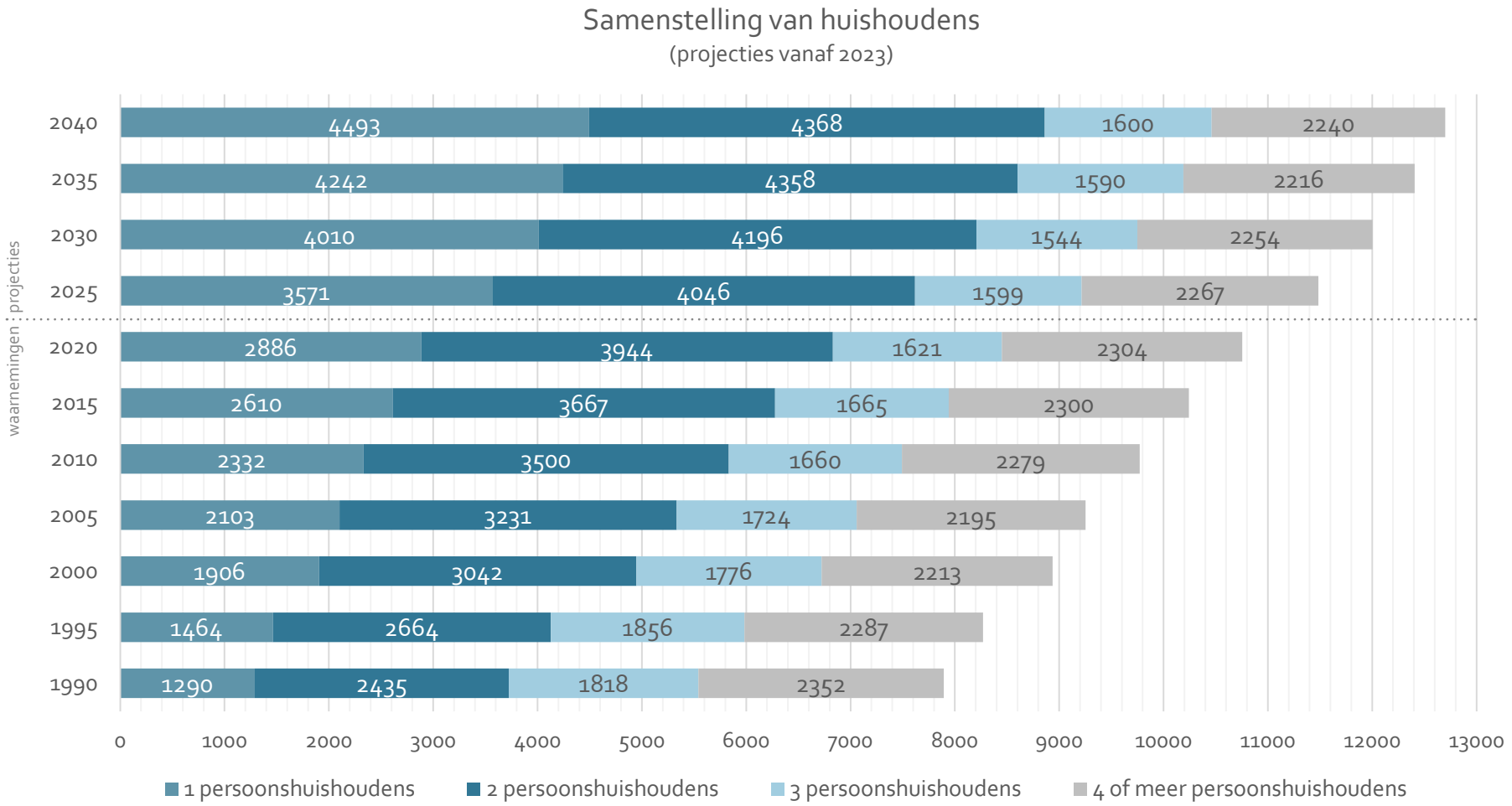

Evolutie van de samenstelling van de huishoudens in Puurs-Sint-Amands: aantallen en aandeel op totaal aantal huishoudens (prognoses vanaf 2023)
bron: provincies.incijfers.be (2022)

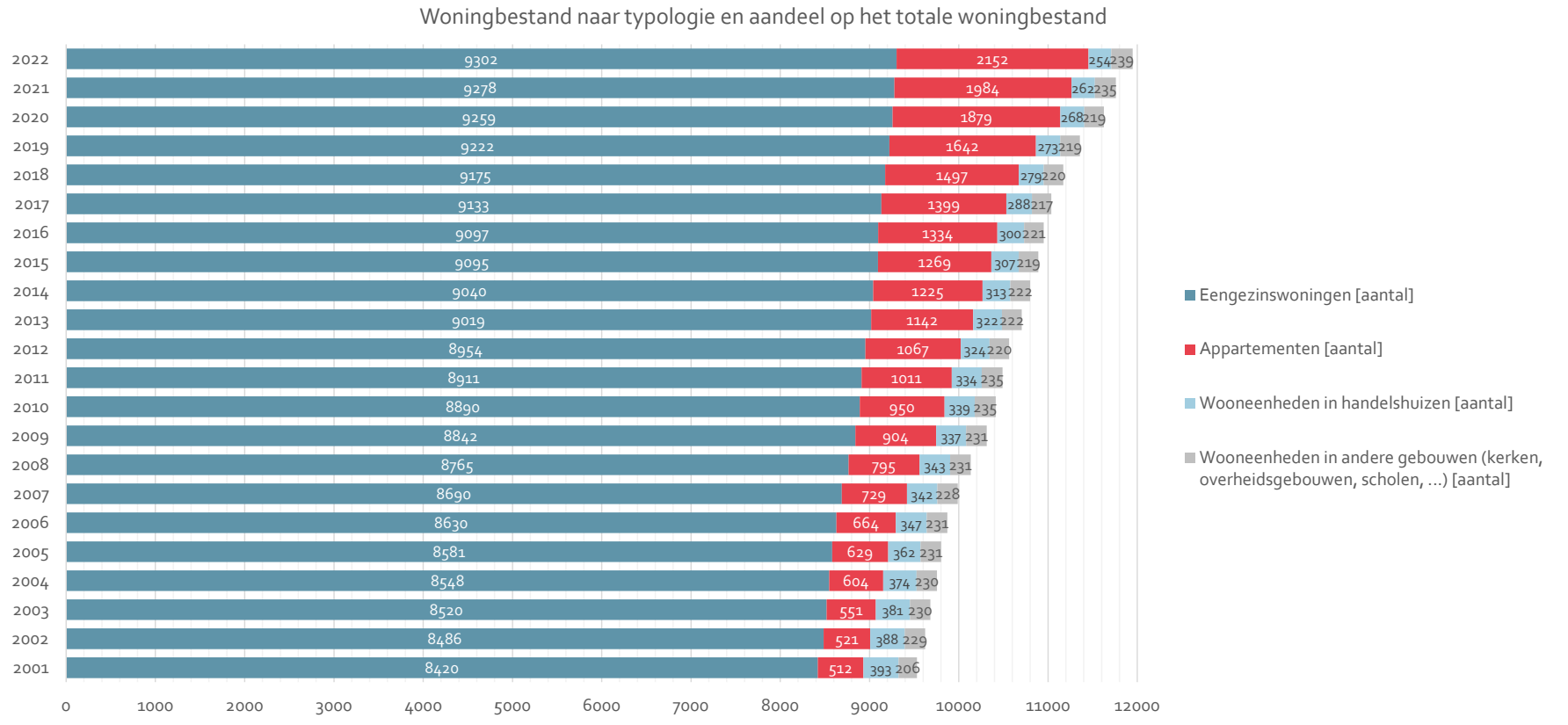

Evolutie van het woningbestand in Puurs-Sint-Amands verdeeld naar typologie: aantallen en aandeel
bron: provincies.incijfers.be (2022)

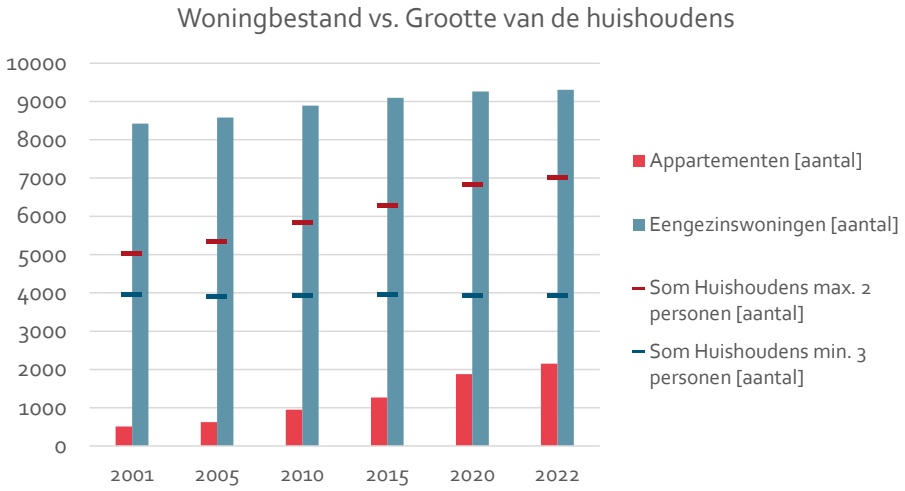

Verhouding van appartementen en eengezinswoningen in Puurs-Sint-Amands met de samenstelling van huishoudens in Puurs-Sint-Amands
bron: provincies.incijfers.be (2022)

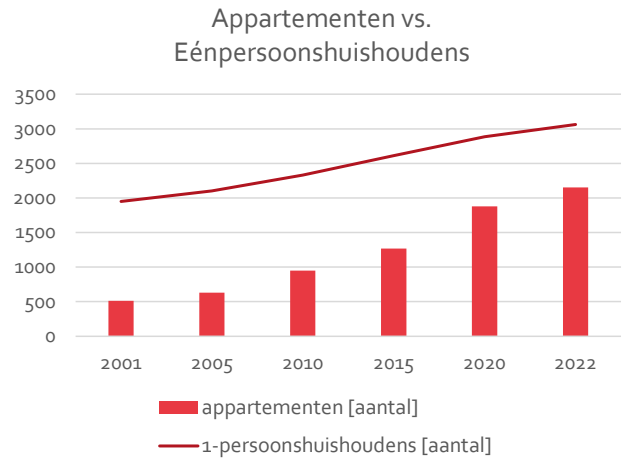

Verhouding van appartementen met 1-persoonshuishoudens
bron: provincies.incijfers.be (2022)

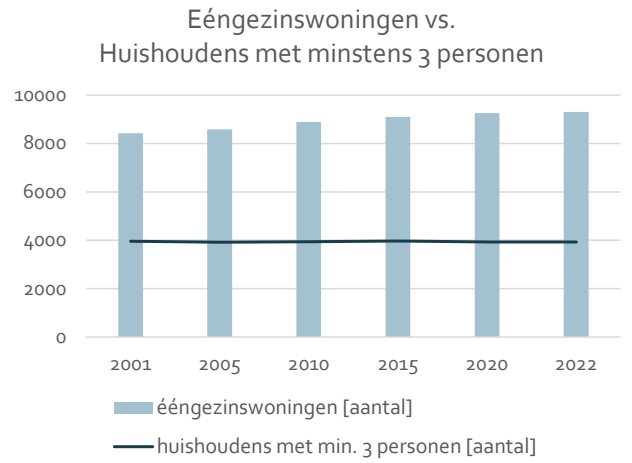

Verhouding van eengezinswoningen met huishoudens min. 3 personen
bron: provincies.incijfers.be (2022)

3 IN 2030 ZIJN ALLE HOPPIN UITGEBOUWD MET EEN AANGEPASTE UITRUSTING NAARGELANG HET TYPE.

Met deze SMART-doelstelling wordt beoogd om bij de realisatie van Hoppinpunten de omgeving en haar draagkracht als maatstaf te hanteren. Niet elke kern heeft immers hetzelfde type Hoppinpunt, of dezelfde uitrusting ervan nodig.

In het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit worden de Hoppinpunten op strategische locaties in de gemeente gelokaliseerd. Zij bevinden zich, m.u.v. het Hoppinpunt aan Sportpark De Schans, in woonkernen. Hier zijn zij zeer kansrijk om ook bij te dragen aan de gewenste modal split voor 2030.

Elk Hoppinpunt in het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit is ook voorzien van een bepaald 'type' (zie ook kaart bij ambitie 'Duurzaam verbinden volgens het STOP-principe). Het station van Puurs werd aangeduid als regionaal Hoppinpunt in de plannen van de Vervoerregio Mechelen. Daarnaast zijn er nog lokale Hoppinpunten en buurt Hoppinpunten. Deze categorisering werd reeds gedaan met oog voor de draagkracht van de omgeving en met oog voor de kansrijkheid van elk type op een bepaalde locatie. Op basis van deze categorisering kan de gemeente aan de slag bij het realiseren van de Hoppinpunten en het uitrollen van de daarmee verbonden acties uit het beleidskader Mobiliteit.

Voor de uitrusting en inrichting van Hoppinpunten bestaan verschillende publicaties. De gemeente kan hieruit inspiratie halen bij de inrichting van de eigen Hoppinpunten.

Deze SMART-doelstelling is relatief eenvoudig op te volgen. De gemeente is hier immers mede-initiatiefnemer. Daarnaast zal het gebruik van deze Hoppinpunten worden gemonitord op niveau van de Vervoerregio en door vervoersmaatschappij De Lijn. Wanneer ook deelmobiliteit via een professionele partner wordt voorzien aan Hoppinpunten, zal ook een monitoring voorzien zijn. Deze systemen werken immers veelal digitaal en men kan deze gebruikersgegevens opvragen en evalueren.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling sluit logischerwijs aan bij de ambitie, strategieën, doelstellingen en acties binnen het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit. De gemeente wil immers op maat werken en dit vertaalt zich ook naar de uitrusting die op elk Hoppinpunt zal worden voorzien.

De SMART-doelstelling is relatief eenvoudig op te volgen. In eerste instantie zullen de Vervoerregio en De Lijn het gebruik (en het aantal opstappers) per Hoppinpunt monitoren. Ook op vlak van gebruik kunnen gegevens verzameld worden. De gemeente kan na verloop van tijd ook aanpassingen doorvoeren aan de uitrusting van Hoppinpunten met als doel deze beter af te stemmen op de vraag.

4 IN 2050 OMVAT ELKE KERN IN PUURS-SINT-AMANDS MINSTENS ÉÉN GROENE, AUTOLUWE DORPSAS WELKE DIVERSE ACTIVITEITEN BUNDELT EN DE KERN MET HET OMLIGGEND LANDSCHAP VERBINDT.

Voor de monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling wordt verwezen naar de motivatie onder de ambitie 'Trage wegen koppelen aan het groenblauwe netwerk'. Deze doelstelling is identiek aan deze onder deze ambitie.

LEVENSLANG EN INTERGENERATIONEEL WONEN

SMART-DOELSTELLINGEN

1 In 2050 is het woonpatrimonium in Puurs-Sint-Amands afgestemd op behoeften van de diverse huishoudenstypes.

2 In Puurs-Sint-Amands 2050 is 25% van de woningen levensloopbestendig: ze worden ontworpen met aandacht voor behoeften van mensen met een verminderde mobiliteit en zijn hiertoe eenvoudig aanpasbaar of reeds aangepast.

3 Het openbaar domein in de gemeente Puurs-Sint-Amands is in 2050 toegankelijk en inclusief ingericht volgens de *7 principes van universal design*.

1 IN 2050 IS HET WOONPATRIMONIUM IN PUURS-SINT-AMANDS AFGESTEMD OP BEHOEFTEN VAN DE DIVERSE HUISHOUDENSTYPES.

Voor de monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling wordt verwezen naar de motivatie onder de ambitie 'Voorzieningen als drager: centraal en bereikbaar wonen'. Deze doelstelling is identiek aan deze onder deze ambitie.

2 IN PUURS-SINT-AMANDS 2050 IS 25% VAN DE WONINGEN LEVENSLOOPBESTENDIG: ZE WORDEN ONTWORPEN MET AANDACHT VOOR BEHOEFTEN VAN MENSEN MET EEN VERMINDERDE MOBILITEIT EN ZIJN HIERTOE EENVOUDIG AANPASBAAR OF REEDS AANGEPAST.

Uit de demografische trends en prognoses voor Puurs-Sint-Amands blijkt een duidelijke vergrijzing en verzilvering. Hoewel veel zestigers vandaag nog een actief leven leiden, zal de zorgvraag van deze mensen doorheen de jaren toenemen. Ouderen worden, doorgaans rond hun 80ste levensjaar geconfronteerd met een zorgvraag.

Voor de gemeente Puurs-Sint-Amands wordt in de prognoses voor 2040 verwacht dat ongeveer 10% van de bevolking 80-plusser zal zijn. Meer dan 25% van de inwoners zal in dat jaar ouder zijn dan 65 jaar. Bijna 45% van de bevolking zal ouder zijn dan 50 jaar. Dit is geen beleidsbeslissing, wel biologie. Het onderzoek omtrent de demografische gegevens is opgenomen in het Onderzoeksrapport Verdichting dat als flankerend onderzoeksrapport aan het Beleidsplan Ruimte werd toegevoegd.

De gemeente Puurs-Sint-Amands hanteert het principe dat mensen in hun eigen woning en leefomgeving ouder kunnen worden. Een woonzorgcentrum is immers maar voor een klein aandeel senioren een gepaste of aantrekkelijke oplossing. Tegelijk zien we dat senioren zelden in een woning wonen die is aangepast aan hun huidige of toekomstige zorgvraag.

De gemeente kan hier slim op inspelen door in te zetten op woningrotatie. Door het woonaanbod te diversifiëren, en dus vooral te ontwikkelen waar er te weinig aanbod van aanwezig is, kan zij een rotatie op gang brengen. Het woningtype waaraan nood is, zijn compacte en toegankelijke woningen en appartementen, gelegen in de dorpskern. Door op dit woningtype in te zetten zullen mensen die geïnteresseerd zijn om te verhuizen, ten minste een gepast aanbod vinden. Hierdoor komen dan ruimere woningen wederom vrij voor jongere gezinnen (die deze wensen te verbouwen aan huidige duurzaamheidnormen).

Met deze doelstelling wil de gemeente Puurs-Sint-Amands dus niet zeggen dat alle 50-, 65- of 80-plussers per definitie in een aangepaste woning moeten wonen, maar wel dat de gemeente haar taak inziet om ten minste te voorzien in een aanbod dat aan deze vraag tegemoet komt.

De meest duurzame woning is echter niet alleen deze met de beste energieprestaties, maar ook de woning die het langst de wooncarrière van de bewoner kan volgen. Op heden is de redenering nog al te vaak dat een bewoner zich dient aan te passen aan zijn/haar woonst. Dit is een bizarre redenering wanneer we beseffen dat we pro-actief kunnen inspelen op een mogelijke zorgvraag bij het ontwerp van de woning zelf. Een levensloopbestendige woning houdt van in de ontwerpfase rekening met de levensloop van haar bewoners (en dus ook met de noden van personen met verminderde mobiliteit). Een dergelijke woning is er op voorzien dat aanpassingen zonder structurele werken kunnen worden uitgevoerd. Tegelijk zijn deze woningen ook voor iedereen interessant en onmiddellijk voorzien op een (plotse of voorspelbare) zorgvraag.

Met deze SMART-doelstelling zet de gemeente ontwerpers aan om op lange termijn te denken en hiernaar te ontwerpen. Creatieve ontwerpoplossingen zijn aan de orde: de woonkwaliteit dient immers gewaarborgd te blijven.

In het beleidskader Verdichting zijn verschillende acties opgenomen die aansturen op een inclusievere ruimte. Voor deze doelstelling is de stedenbouwkundige verordening een belangrijk instrument. Met een verordening kan de gemeente inzetten op woonkwaliteit en op een levensloopbestendig woonaanbod.

Het monitoren van deze trends zal de gemeente zelf op moeten nemen. Zij kan er in de vergunningspraktijk op aansturen dat woningen op een doordachte manier dienen te worden ontworpen, bij voorkeur hierin ondersteund door een stedenbouwkundige verordening die hiertoe richtlijnen geeft. Bij het vergunnen van woningen kan de gemeente zelf een register bijhouden met de hoeveelheid levensloopbestendige woningen. Dit kan eenvoudig in een tabelvorm. Ook bij planinitiatieven en projecten kan de gemeente de demografische gegevens als kritische toetssteen hanteren.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling is essentieel om een toekomstgericht (woon-)beleid te voeren. Om de woningrotatie te bewerkstelligen dient gewerkt te worden op het diversifiëren van het woonaanbod vanuit de demografische trends waar de gemeente mee wordt geconfronteerd. De gemeente Puurs-Sint-Amands kan hier slim op inspelen door deze eisen te verankeren in haar stedenbouwkundige verordening, om zo ook op vergunningenniveau deze kwaliteitseis kracht bij te zetten. Nog al te vaak gaat men uit van een nood aan gezinswoningen, terwijl de toetsing aan de eigenlijke demografische gegevens amper gebeurt. De gemeente wenst deze praktijk te wijzigen en zo slimmer om te springen met de ruimte die zij ter beschikking heeft.

Het relevante gevoerde vooronderzoek inzake deze SMART-doelstelling is te vinden in het onderzoeksrapport bij het beleidskader Verdichting. Aan de hand van deze berekeningsmethode kan de gemeente deze SMART-doelstelling zelf blijven opvolgen. Daarnaast zal een eigen register noodzakelijk zijn om deze doelstelling te kunnen monitoren. Dit hoeft echter geen complexe oefening te zijn en hoeft niet arbeidsintensief te zijn. Een eenvoudige reflex bij de behandeling van vergunningsdossiers kan voldoende zijn om deze SMART-doelstelling op te volgen.

3 HET OPENBAAR DOMEIN IN DE GEMEENTE PUURS-SINT-AMANDS IS IN 2050 TOEGANKELIJK EN INCLUSIEF INGERICHT VOLGENS DE 7 *PRINCIPES VAN UNIVERSAL DESIGN*.

Diversiteit is de norm en vanuit dit besef zet de gemeente Puurs-Sint-Amands in op een inclusieve aanleg van het openbaar domein.

In het Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit wordt de opmaak van een Integraal Plan Openbaar Domein voorzien. Binnen dit plan kan de gemeente de lat voor zichzelf hoog leggen en zo werken aan ruimtes die voor iedereen aangenaam zijn.

Naast geldende wetgeving omtrent toegankelijkheid, kunnen de 7 principes van universal design hiervoor dankbaar worden gebruikt. Deze 7 principes zijn:

- Bruikbaar voor iedereen
- Flexibiliteit in het gebruik
- Eenvoudig en intuïtief gebruik
- Begrijpelijke informatie
- Marge voor vergissingen
- Beperkte inspanning
- Geschikte afmetingen en gebruiksruimten

Uit bovenstaande opsomming is duidelijk dat deze principes als handvaten bij het ontwerpen van openbaar domein interessant zijn. Daarnaast zijn tal van organisaties (m.n. Inter vzw) begaan met dit onderwerp en publiceren zij studies, handboeken, ontwerprichtlijnen,... Op de website toegankelijkeomgeving.be zijn verder ook praktijkvoorbeelden verzameld.

"Universal Design:

Het Universal Design of Design For All principe vertrekt van de vaststelling dat een onzorgvuldig gemaakte omgeving barrières kan creëren en bijgevolg handicapsituaties kan veroorzaken. Hierdoor wordt een handicap nu in toenemende mate gezien als gerelateerd aan de omgeving, als een fenomeen dat zich manifesteert in sociale, fysieke en virtuele omgevingen.

(...)

De Universal Design benadering geeft een antwoord op de gewijzigde kijk op het begrip 'handicap'. Mensgericht ontwerpen wordt in deze context gezien als een cruciaal en strategisch middel om 'handicapsituaties' te voorkomen of te elimineren, en om de levenskwaliteit van alle gebruikers te verbeteren. Het gaat verder dan alleen maar specifieke oplossingen bieden voor specifieke doelgroepen. Het beklemtoont een meer inclusieve creatieve benadering door van bij de aanvang van elk ontwerpproces de vraag centraal: hoe kan een product, communicatie via klank, woord of beeld, een gebouw of een publieke ruimte, zo esthetisch en functioneel mogelijk zijn voor de grootst mogelijke groep van potentiële gebruikers? Ontwerpen die op dit uitgangspunt gebaseerd zijn, zijn aantrekkelijk, toegankelijk en bruikbaar voor een grote diversiteit van mensen, ook voor personen met tijdelijke of permanente fysieke en/of mentale beperkingen, voor ouders met kleine kinderen, en voor iedere ouder wordende persoon met wijzigende capaciteiten.

Universal design legt de klemtoon op de cruciale rol van 'mensgericht' ontwerpen, als strategie en als middel om een waardevolle relatie te scheppen tussen gebruikers en gebouwde omgevingen, publieke ruimten, objecten, technologie, informatie, communicatie enzovoort."

bron: 'Universal Design" op toegankelijkeomgeving.be (Inter vzw)

Met deze doelstelling kan de gemeente zich onderscheiden en bovendien sluit dit aan bij de demografische trends waarmee de gemeente vandaag reeds, maar in de toekomst zeker, geconfronteerd wordt.

Qua monitoring is het vooral belangrijk deze principes te hanteren bij het ontwerpen van publieke ruimte en bij de opmaak van het Integraal Plan Openbaar Domein. Daarnaast kan het ook interessant zijn om te voorzien in een meldpunt waarnaar burgers bepaalde problematieken kunnen zenden. Zo kan de gemeente gericht onderzoeken indien nodig.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling resorteert onder de ambitie 'Levenslang en intergenerationeel wonen' maar is op zich veel breder inzetbaar. Met deze doelstelling zet de gemeente in op een openbaar domein dat een ontmoetingsruimte kan zijn voor iedereen. Door aandacht te besteden aan de toegankelijkheidsrichtlijnen en de principes van universal design bij de realisatie van publieke ruimte kan de gemeente reeds grote stappen vooruit zetten. Dit in veel gevallen zelfs zonder meerkost ten aanzien van een niet-toegankelijk ontwerp. Ook bij de realisatie van een Integraal Plan Openbaar Domein kan de gemeente rekening houden met een inclusieve aanleg.

De monitoring van deze SMART-doelstelling is projectgebonden en relatief eenvoudig. Bijkomende initiatieven kunnen hierbij ook genomen worden, indien wenselijk.

foto: Gent - Bourgoyen

afb.: Ingelmunster - ontwerp: Bas Smets & 360 Architecten

foto: Zoutleeuw - 't Vinne

afb.: Gent - ontwerp: Robbrecht & Daem

Een greep uit de voorbeeldprojecten van toegankelijkeomgeving.be. Zowel grote steden als kleine gemeenten dragen hun steentje bij aan een inclusiever openbaar domein.

RUIMTELIJK RENDEMENT OP BEDRIJVENTERREINEN

SMART-DOELSTELLINGEN

1 In Puurs-Sint-Amands 2050 zijn ondersteunende facilitaire activiteiten, aansluitend op de industriële activiteiten, ruimtelijk gebundeld waardoor bedrijventerreinen efficiënter benut worden voor de productieve, industriële en/of logistieke activiteiten.

1 IN PUURS-SINT-AMANDS 2050 ZIJN ONDERSTEUNENDE FACILITAIRE ACTIVITEITEN, AANSLUITEND OP DE INDUSTRIËLE ACTIVITEITEN, RUIMTELIJK GEBUNDELD WAARDOOR BEDRIJVENTERREINEN EFFICIËNTER BENUT WORDEN VOOR DE PRODUCTIEVE, INDUSTRIËLE EN/OF LOGISTIEKE ACTIVITEITEN.

Hoewel binnen deze ambitie slechts één SMART-doelstelling is opgenomen, is dit een erg complexe. Deze SMART-doelstelling verwijst naar de 'overhevelingsgebieden' die noodzakelijk zullen zijn om de beschikbare industriële terreinen beter (ruimtelijk intensiever) te benutten.

Enerzijds werkt de gemeente hieraan door verweefbare activiteiten een plaats te geven binnen het kernweefsel. Dit is echter een afweging die op maat moet worden gemaakt. Elk bedrijf (en elke bedrijfsvoering) is anders en verhoudt zich op een andere manier tot de draagkracht van het woonweefsel in de kernen.

Anderzijds werkt de gemeente Puurs-Sint-Amands hier ook aan door naar het ruimtegebruik binnen de bedrijventerreinen zelf te kijken. Naast het verzamelen en stapelen van functies binnen bedrijven zelf, is het ook mogelijk om per cluster te kijken naar wat tussen bedrijven onderling gebundeld kan worden. Ook zo kan tot een ruimtelijk meer geschikte inrichting van deze gronden worden gekomen.

Door facilitaire functies, onlosmakelijk verbonden aan de goede bedrijfsvoering, te bundelen op nabijgelegen 'overhevelingsterreinen', wordt opnieuw plaats vrijgemaakt voor de eigenlijke productie, logistiek of andere niet-verweefbare activiteiten. Dergelijke overhevelingsgebieden doen dienst als gebieden voor dienstverlening aansluitend op de industriële terreinen.

Hier kunnen activiteiten zoals kantoren en labo's worden gevestigd, kan het parkeerprogramma geclusterd worden, kunnen goederenstations worden ingericht, kunnen cafetaria's en ontvangstruimtes gedeeld worden,... Deze terreinen zorgen er met andere woorden voor dat ook bedrijven ruimtes kunnen delen en/of stapelen. Ook ten aanzien van de mobiliteit brengen zo'n terreinen meerwaarden met zich mee. Het is bijvoorbeeld veel eenvoudiger en rendabeler om shuttle-services van-en-naar het station te organiseren, of om deelmobiliteit te voorzien.

Dergelijke oefening vraagt een complex traject met een diversiteit aan partners, waaronder uiteraard de bedrijven zelf. De gemeente wil het ruimtelijk rendement op de bedrijventerreinen verhogen, maar steeds vanuit een goede verstandhouding met de verschillende aanwezige bedrijven.

Voor de monitoring en evaluatie van deze SMART-doelstelling wordt verwezen naar tewerkstellingsgegevens. De gemeente kan deze gegevens opvragen bij de bevoegde overheden. Deze gegevens kan de gemeente confronteren met haar ruimteboekhouding.

Evaluatie van deze SMART-doelstelling:

Deze SMART-doelstelling vormt een belangrijk onderdeel van de ambitie ‘Ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen’. De gemeente zet hiermee in op een interne reorganisatie van de bedrijventerreinen, zonder de bedrijfsactiviteiten te fnuiken en zonder onnodig bijkomende ruimte aan te snijden in functie van productie.

De SMART-doelstelling in zichzelf omvat een complex traject waarvoor planinitiatieven en onderzoek noodzakelijk zal zijn. In het beleidskader Verdichting zijn hiertoe acties opgenomen.

De monitoring van deze SMART-doelstellingkan gebeuren aan de hand van tewerkstellingsgegevens en de ruimteboekhouding. Hierdoor is de algemene monitoring relatief eenvoudig. Bijkomend kunnen ook projectgebonden monitoringsmethodes worden uitgezet.

STOROE
LIMASSOL
IMO NO 8372212
S+B
2
8
km
1
0
0

puurs-sint-amands

anteagroup

TRIDÉE
ADVISEURS IN DUURZAME MOBILITEIT

Endeavour

ATELIER ROMAIN

Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent - België
+32 (0) 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be